

scan 2

Naamregister
van
het eerste deel

A Anna Jans uijt Braband, 2 Anna Catrijn Eod ¹ :	K	T
B Bart Janse folio 20. v: 21: v. Berent Volkertse 26.	L Lena Jans van Asseme 2. Lijsbet Bastiaans Ed: Lijsbet Pijkaart 16	U
C Cornelis Warboutse Vreburg 22 Cornelis Gerritse de Swart 26.	M Maria Jans 1:v Margriet uijt Vrankrijk 2. Martijn van Amsterdam 2:v	W Willem Franse van Utregt 1:v Wouter Guldemond 21:v Wanbrugge Corn[elis] van Soeterm[eer] 22:v
D Dijna Willems 22:v Dirk Clase van Sijp, 26	N	X
E	O	IJ IJsbrand Jacobse Slingeland 26
F Femmelin folio 2.	P Picaart Abrahamse uijt Twent f 1 Picaart Willemse Eod: 17:v Pieter Janse van de Mosselaar 10 .v Pieter van der Burg 15. Pieter Rotterdam 22	Z
G Geertje Jans van Breda 2. Gerrit Bruijn 6:v 8:v	Q	
H Hendrik Janse van Gorcum 1:v Hagerina Pikaart 16 Hendrina IJsbrands 22:v Heijdinse vrouw gequest 25:v	R	
J Jannetie J Jans 1:v Jacob Janse van den Mosselaar 12 Jannetje Gabriels 22:v Jacob Bottma 26.	S Sander Florisse 2. Salwieres Reijnards Eod	

---

¹ Eod: eodem, op de zelfde plaats

scan 2, folio 1

Regtdag tot Noortwijkerhout den 10 september 1698 present Jacob Gerritse Kattendijk, Sijvert Claese Erffoort, Pieter Pieterse Kerkvliet, Bruijn van der Bijl, Huijgh Moerkerke, Jacob Otto Cranenburgh, Teunis Cornelisse van Egmont welboore mannen van de balliugie² van Noortwijkerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout.

Examen en confessie van de hierna genoemde gevangens van d[e] heer mr Pieter Dierquens balliu³ van Noortwijkerhout, Hillegom, Lis, ende Voorhout, gedaen bij Jacob Gerritse Cattendijk, Sijvert Claesse Erffoort, Pieter Pietersse Kerkvliet, Bruijn van der Bijl, Huijg Moerkerke, Jacob Otto, ende Teunis van Egmont welboore mannen⁴ van de opgelte balliugie gedaan op woensdag den 10^{en} september 1698

Piccaert Abramse uijt Twent out 50 jaar confesseert⁵ al sijn leven troepswijse onder heijdens⁶ langs 't lant te hebbe gelooopen.

Piccaert Willemse uijt Vrieslant out 30 jaar confesseert al sijn leven met troepens

---

² balliugie: baljuwschap, rechtspraak van de Hooge Vierschaar

³ balliu: baljuw, aanklager in een strafproces, voorzitter van college van welgeboren mannen

⁴ welboore mannen: de welgeboren mannen, personen van goede komaf, zijn de leden van de rechtbank

⁵ confessereren: bekennen

⁶ heijdens: heidenen, landlopers, zigeuners, bedelaars

scan 3, folio 1 v

hijdenen⁷ te hebbe gelooopen, de dienaer **Jochem** heeft hem aangesezt dat hij hem omtrent drie jaar geleden met een stok een slag heeft gegeve dog onkent 't selve, confesseert nogh omtrent een half jaar geleden tot Puuremerlant publicec te sijn gege-selt.

Hendrik Janse van Gorcum out 30 jaaren confesseert omtrent een half jaar geleden over 't lant loopen tot Puremerlant publicec te sijn gezeselt, en verders twe kogeltiens bij hem te hebbe gehad, die drie dienders van hem hebben afgenoomen, welke dienders ook seggen een kogelvorm uijt sijn sack te hebbe gehaalt, 't welk hij nogtans in haar bijsijn ontkent.

Willem Franse van Uijtregt out 64 jaaren confesseert omtrent een half jaar geleden tot Puuremerlant publicec te sijn gegeesselt.

Marij Jans van Antwerpen out 30 jaaren confesseert al haar leven onder de troepes der hijdenen langs 't lant te hebbe gelooopen en omtrent ses maanden geleden tot Purremerlant over diverij te sijn gegeesselt.

Jannetie Jans van Nimmegen out 23 jaaren confesseert al haar leven lang onder de troepen der hijdenen te hebben gelooopen en omtrent ses maanden geleden tot Purremerlant over diverij te sijn gegeesselt.

---

⁷ hijdenen: heidenen, landlopers, zigeuners, bedelaars

scan 3, folio 2

Margriet geboortigh uijt Vrankerijk out
38 jaaren

confesseert tot Harelem over lant-
loperij op 't schavot ten toon te hebbe
gestaan en ten selven tijde te sijn ge-
bannen.

Anna Jans uijt Brabant geboortigh
confesseert ut supra⁸

Lena Jans van Asseme geboortigh
confesseert al haar leven onder de
troepen der hijdenen langs 't lant te
hebben gelooopen.

Lijsbet Bastiaense out omtrent 15 jaar
confesseert al haar leven onder de troe-
pen der hijdenen te hebben gelooopen.

Anna Catrijn weet niet hoe out dat se is
confesseert ut supra.

Geertie Jans van Breda out 70 jaar
confesseert van de herffst laastleden
bij de troepen der heijdenen te hebben
gelooopen.

Femmelin out 15 jaaren
confesseert al haar leven langh mede
als hejdin troepswijse langs lant te
hebbe gelooopen.

Sander Florisse uijt Vrieslant out 45
jaaren
confesseert al sijn leven troepswij-
se langs 't lant te hebbe gelooopen
uijtgesondert eenigen tijt in dienst
te sijn geweest.

Salwieres Reijnerts van Amsterdam
out 20 jaaren
confesseert met de troepens der heij-
den lans 't lant te hebbe gelooopen.

---

⁸ ut supra: als boven

scan 4, folio 2v

Martijn van Amsterdam weet haar
ouderdom niet
confesseert al haar leven als
heijdin langs 't lant te hebben
gelopen.

Aldus bij welboore mannen vernoemt
geexamineert, en bij de voorsz[egde] gevangens
geconfesseert als bij ieders genoteerde
staat uijtgedrukt binnen Noortwijker-
hout den 10 september 1698
Mij present secretaris

Alsoo **Pickaart Abrahamse** out 50
jaeren buijten pijn en bande⁹ bekennt heeft
ende de waarheit is sulcx dat hij gevange
sijn leven lang geduerende, troepswijse
onder de lantloopers ofte so genaamde
heijdens heeft loope beedelen, 't welk
sijnde strijdigh tegens de placaten van
den lande ende in een lant van politie
niet kan werden getollereert, so ist
dat welboore mannen van Noortwijker-
hout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort
hebbende den criminelen eijsch ende con-
clusie van d[e] heer mr Pieter Dierquens
ballui van de opgemelte plaatsen
ratione officie¹⁰ jegens hem gevange gedaan
doende regt in den naame en van wegens
de hooge overigheijt de heeren Staaten

---

⁹ buijten pijn en bande: zonder gegeseld te zijn, alleen dan is een bekentenis wettig

¹⁰ ratione officie: uit hoofde van zijn ambt

scan 4, folio 3

van Hollant ende Westvrieslant condemneren¹¹ hem gevange gebragt te werden ter plaetsen daar men gewoon is criminele justitie te doen, ende aldaar aan een pael strengelijck te werde gezeselt, bannen hem gevange voorts sijn leven lang geduerende uijt Hollandt ende Westvrieslandt. En condemneren hem gevangen voorts in de costen en misen¹² van justitie.

Alsoo **Pieckaart Willemse** uijt Vrieslant out 30 jaaren buijten pijn en banden bekent heeft, dat hij gevange al sijn leven troeps gewijse met lantloopers en soo genaamde heijdenen heeft loopen beedelen, ende dat hij gevange daar over omtrent een half jaar geleden tot Purremerlandt publiekelijk is gegeesselt ende gebannen, ende dat hij gevange 't sedert in dat selfde leven heeft gecontinueert, 't welk sijnde strijdigh tegens de placaten van den lande, en in een lant van politie niet kan werden getollereert, soo ist dat welboore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout gehoort hebbende den criminelen eisch ende conclusie van de heer en mr Pieter Dierquens balliu van de opgemelte plaatsen racione officie jegens hem gevange gedaen, doende regt in den name ende van wegen de hooge overigheijt de heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, condemneren hem gevange gebragt te werden ter plaatse daar men gewoon is criminele justitie te doen ende aldaer aan een pael met roeden strengelijck te werden gegeesselt, bannen hem gevangen voorts sijn leven langh

---

¹¹ condemneren: veroordelen

¹² costen en misen: kosten van het geding

scan 5, folio 3v

geduerende uijt den lande van Hollandt
ende Westvrieslandt, ende condemneren
hem gevange in de costen en misen van de
justitie.

Alsoo **Hendrik Jansse** van Gorkum
out 30 jaaren buijten pijn en banden
bekent heeft, dat hij gevangen sijn
leven langh geduerende troepswijse met
lantloopers en soo genaamde heijdenen
heeft loopen bedeelen en dat hij gevange
omtrent een halff jaar geleden daar
over tot Purremerlandt publiekelijk
is gegeesselt, ende gebannen ende dat
hij gevange in dat selfde leven 't se-
dert heeft gecontinueert, 't welk sijnde
strijdigh tegens de placaten¹³ van den
lande en in een lant van politie niet
kan werde getollereert, soo is 't dat
welboore mannen van Noortwijker-
hout, Hillegom, Lisse, ende Voorhoudt
gehoort hebbende den criminelen eijsch
ende conclusie van de heer mr Pieter
Dierquens balliu van de opgemelte plaat-
sen ratione officie, jegens hem gevan-
ge gedaan, doende regt in den name
ende vanwegens de hooge overigheid
de heeren Staaten van Hollandt
ende Westvrieslandt, condemneren
hem gevange gebragt te werde ter plaat-
sen daar men gewoon is criminele
justitie te doen, ende aldaar aan een
paal met roeden strengelijk te werden
gegeesselt, bannen hem gevangen voorts

---

¹³ placaat: verordening, wetgeving

scan 5, folio 4

sijn leven langh geduerende uijt den lande van Hollandt ende Westvrieslant, ende condemneren hem gevange in costen en misen van justitie.

Alsoo **Willem Fransse** van Uijtrecht out 64 jaeren buijten pijn ende banden bekent heeft, dat hij gevange sijn leven langh geduerende troepswijse met lantloopers ende soo genaamde heijdens heeft lopen bedelen, en dat hij gevange daar over omtrent een halff jaar geleeden, tot Purremerlant publiekelijk is gegeesselt ende gebannen, ende dat hij gevange in dat selfde leven 't sedert heeft gecontinueert, 't welk sijnde strijdigh tegens de placaten van den lande, ende in een lant van politie niet kan werden getollereert, soo ist dat, welboore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout, gehoort hebbende den criminelen eijsch ende conclusie van den heer mr Pieter Dierquens balliu van de opgamelte plaatsen ratione officie jegens hem gevange gedaan en genoomen, doende regt in den name ende van wegens de hooge overigheid de heeren Staten van Hollant, ende Westvrieslant, condemneren hem gevange gebragt te werden ter plaatse daar men gewoon is criminele justitie te doen ende aldaar aan een paal met roeden strengelijk te werden gegeesselt, bannen hem gevange voorts sijn leven langh geduerende uijt Hollant ende Westvrieslant, en condemneren hem gevange in de costen en de misen van de justitie,

scan 6, folio 4v

Alsoo **Marija Jans** van Antwerpen out 30 jaaren, ende **Jannetie Jans** van Nimegen out 23 jaaren buiten pijn en banden bekent hebben, dat sij gevangens haar leven langh gedurende met lantloopers en soo genaamde heijdenen hebben loopen bedelen en dat sij gevangenen omtrent een halff jaar geleden publieklijk overgepleegde dieverije binnen Purremerlandt sijn gegeesselt ende gebannen, en dat sij gevangens 't sedert in 't selfde leven met troepswijse te loope bedelen hebbe blijve continueren, 't welk sijnde strijdigh tegens de plaacaten van den lande ende in een lant van politie niet kan werde getollereert, soo ist dat welboore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout, gehoort hebbende den criminelen eijsch ende conclusie van den heer en mr Pieter Dierquens balliu van de opgemelte plaatsen, jegens haar gevangens ratione officie gedaan, doende regt in den naame ende van wegens de hooge overigheijt de heeren Staten van Hollant ende Westvrieslant, haar gevangens hebben gekondemneert gebracht te werde ter plaatse daar men gewoon is criminele justitie te doen, ende haar aldaar ten thoon te stellen ende de te doende justitie te aanschouwen, bannen haar gevangens voorts haar leven langh gedurende uijt den lande van Hollant ende Westvrieslant, en condemneren haar gevangens in de kosten, en misen van de justitie,

scan 6, folio 5

Alsoo **Margriet** geboortigh uijt Vrankrijk out 38 jaaren, ende **Anna Jans** geboortigh uijt Brabant buijten pijn ende banden beleden hebben dat sij gevangens haar leven langh geduerende troepsgewijse met lantloopers en soo genaamde heijdenen hebbe loope beedelen, en dat sij gevangens daar over publiek tot Haarlem op 't schavot hebbe ten toon gestaan, ende dat sij gevangens 't sedert in dat leven hebbe blijve continueren, 't welk sijnde strijdigh tegens de placaten van den lande ende in een lant van politie niet kan werden getollereert, soo ist dat welboore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort hebbende den criminelen eijsch ende conclusie van d[e] heer mr Pieter Dierquens balliu van de opgemelte plaatsen, jegens haar gevangenen r[atio] o[fficie] gedaan ende genoomen, doende regt in den name ende vanwegens de hooge overigheijt de heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, condemneren haar gevangens gebragt te werde ter plaatsen daar men gewoon is criminele justitie te doen, ende aldaar ten thoon te staan, ende de te doende justitie te aanschouwen, bannen haar gevangenen voorts haar leven langh geduerende uijt den lande van Hollant ende Westvrieslant, en condemneren haar gevangens in de costen en misen van de justitie.

Alsoo **Lena Jans** van Assere geboortigh

scan 7, folio 5v

Lijsbet Bastiaense out omtrent 15 jaaren, **Anna Catrijn, Geertie Jans** van Breda out 70 jaaren, **Femmelin** out 15 jaar, **Sander Florissen** uijt Vrieslant, out 45 jaaren, **Salwieres Reijners** van Amsterdam out 20 jaar, ende **Maertijn** van Amsterdam buijten pijn en banden bekent hebben dat sij gevangenen haer leven langh geduerende troepsgewijse met lantloopers en soo genaemde heijdenen hebbe gaan bedelen, 't welk sijnde strijdigh tegens de placaten van den lande, en in een lant van politie niet kan werde getollereert, soo ist dat welboore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout gehoort hebbende den criminelen eijsch ende conclusie van de heer mr Pieter Dierquens balliu van de opgamelte plaatsen, jegens haar gevangenen ratione officie gedaan, doende regt in de name en van wegens de hooge overigheijt de heere Staaten van Hollandt ende Westvrieslant, condemneren haar gevangenen gebragt te werde ter plaatse daar men gewoon is criminele justitie te doen, ende haar gevangenen aldaar ten thoon te stellen ende de te doene justitie te aanschouwen. Bannen haar gevangenen voorts haar leven langh geduerende uijt den lande van Hollant ende Westvrieslant, ende condemneren haar gevangens in de costen, ende misen van de justitie.

Aldus gedaen, ende gesententieert¹⁴ bin-

---

¹⁴ sententie: vonnis, uitspraak van de rechtbank

scan 7, folio 6

nen den regthuijse tot Noortwijkerhout, bij Jacob Gerritse Cattendijk, Sijvert Claasse Erffoort, Pieter Pieterse Kerkvliet, Huijg Moerkerke, Bruijn van der Bijl, Jacob Otto Cranenburgh, ende Teunis Cornelisse van Egmont, welboore mannen van de voorsz[egde] balliuagie van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout op den 11^{en} september 1698.

Ter ordonnantie van deselve
als secretaris

scan 8, folio 6v

Den 11 novemb[er]
1699
present Huijgh Moerkercke, Cornelis Vis, Teunis van Egmont, ende Jan Vlaenderen, wellebore mannen van de bailliuagie van Noortwijckerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout.

Exame **Gerrit Jansz Brunt** geboortigh van den Ouwatersenbroeck, en laest gewoonthebbende aen de Nieuwerbrugge ten huijse van **Dirck Janse** sijnde een boer, ende nu geen vaste woonstee hebbende out omtrent agtien jaeren jegenwoordigh gevangen in 't regthuijs tot Lisse geexamineert ende bij den selven geconfesseert 't geen volgt.

Dat hij gevange voorlede sondagh avont als wanneer laest over Leijden van Wensveen tot Lisse quam dienselven avont omtrent de clocke negen uuren ten huijse van **Engel Jacobsz Heemskerck**, door een sijdeur stil en buijten iemant van 't huijsgesin haer kennis is in huijs gesloopen sikh verbergende booven op de hooijsolder, wanneer s'morgens omtrent de clocke drie uuren is opgestaen, en gegaen naer 't bedt van de knegt genaemt **Jan Gerritsz.**, en uijt desselffs broeck die op 't bedt lagh de sleutel genomen van gemelte knegt sijn kist die op solder stont, alwaer naer toe is gegaen en met deselve sleutel de kist heeft opengeslooten, en uijt deselve genomen het volgende goet.

Als een rock, en broeck, twee hemden, een mes, eenige neusdoecken,

scan 8, folio 7

een hembtrock met silvere knopen,
een paer koussen.

En bij nader ondervraegh bekennt hij ge-
vange nogh op de eijge tijd dien de sleutel
uijt gemelte knegt sijn sack haelde mede
daer uijt te hebben genomen omtrent
dertien a veertien stuijv[er] aen geldt.

Nogh bekennt hij gevange even voor mej
laestleden ten huijse van **Gerrit Molijn**
te sijn gekomen, ende soo als hij hadde
gevraegt om daer te moge slapen, aldaer
bij nagt uijt de knegt sijn broeck te hebbe
gestolen twee silvere knopen,
en ter selven tijde uijt **Gerrit Molijns**
schoenen twee silvere gespen.

Nogh comfesseert hij gevange in den hooijbou
omtrent de maent julij laestleden ten
huijse van **Joris van den Bos** tot Lisse, naer
dat hij te voorens voor noothulp aldaer
hadde gewerckt, bij nagt een glas agter
aent huijs heeft opgebroken, ende daer door
in 't huijs is geklommen, ende aenstonts is
gegaen naer de slaepplaets van de knegt
daer hij te voorens eenige nagten bij hadde
geslapen, ende heeft aldaer van seecker
capstock en uijt een kisje dat daer stont
gestoolen 't volgende goet. Een hembtrock,
twee broecken, drie hembden, een
paer koussen, een paer schoenen, en omtrent
drie gul[den] aen gelt, mitsgaders nogh
een rock

Geexamineert, ende bij gemelte gevang

scan 9, folio 7v

gevangen geconfesseert als voorsz[egd]
staat, ten overstaen van Huijgh
Moerkercke, Cornelis Visch, Teunis
van Egmont ende Jan Vlaenderen
welbore mannen van de voorsz[egde] bailli-
uagie, ten dage voorsz[egd]
Ter ordonnantie van deselve

Den 19 novemb[er] 1699,
present Jacob Gerritsz Catten-
dijck, Sijvert Claesse Erfforde,
Pieter Kerckvliet, Huijgh
Moerkercken, Cornelis Visch,
Teunis van Egmont, Jan Vlaen-
deren, Krijn Huijssert, ende
Quirijn Remmerswael, wel-
bore mannen van de voorsz[egde]
bailliuagie

Nader geexamineert
den voorn[oemde] **Gerrit Jansz
Brunt** gevangen, en
bekent, 't geen volgt

Namentlijck dat wanneer hij gevange
in den hooijbou laestleden het goet tot **Joris
van den Bosch** gestolen hade, en hem 't selve
door de clapperman en **Piet de Wever** wiert
affgenomen, dat hij van haer wiert geslagen,
evenwel doer beloften van beterschap hem
gevangne lieten loopen.

Nogh dat de bovenstaende dieverij bij hem
tot **Joris van den Bosch** gedaen, is toegegaen
op de volgende manieren, dat hij 's nags
is geklommen op de heijningh en soo op de
loos en vervolgens langs de panne komende,
het sijglas met wintijzers en alles heeft
uigtgebroocken, en daer doer in huijs geklom-
men, leggende het raem op de loots neder,
en sigh daer door heeft laten sacken op de
kant van de ruijff.

Segt van de ladder die voor de koeijen

scan 9, folio 8

koeijen staet affgeklommen te sijn.

Segt de wegh van 't huijs wel te kennen omdat twee a drie weecken daer ten huijse gewoont heeft, en bij de knegt te hebben geslapen.

Segt met het gestolen goet de paerdestal door te sijn gegaen, ende tot Sassem van de bovenstaende personen cort daer aen te sijn agterhaelt.

Segt de gestole gespen en knopen cort naer dat deselve gestolen had tot Leijden bij een goutsmit te hebben verkogt sonder de nette tijt, off prijs te weten.

Bekent nogh omtrent een jaer geleden omtrent Bodegraven van een boerewerff te hebben gestolen, een web linne, en soo als hij daer mede op de vlugt was te sijn agterhaelt omtrent Alphen, daer twee manspersonen hem 't selve hebben affgenomen.

Segt nogh omtrent ses a seve weken omtrent de Nieuwerbrugge te hebbe gestolen ses a seve hoender kuijkens, en deselve 's anderen daegs tot Leijden in een hoenderhuijs voor vier a vijff stuijv[ers] 't stuck te hebben verkogt.

Geexamineert en bij den voorsz[egde] gevangen geconfesseert als voorsz[egd] staat ter presentie van welbore mannen voorn[oem]t op den 19 novemb[er] 1699
Ter ordonnantie van deselve

scan 10, folio 8v

Donderdagh den 26 novemb[er] 1699
present als bij 't slot van de volgen-
de sententie,

Alsoo **Gerrit Jansse Brunt** out om-
trent agtien jaeren geboortigh van den
Ouwaterssen Broeck, en laest gewoont heb-
bende aen de Nieuwerbrugge, ten huijse
van eenen **Dirck Jansse**, althans gevange
buijten pijn en banden van ijser, bekent
heeft, ende de waerheijt is sulcx, dat
hij gevange op sondagh den agtsten
november laetstleden, als wanneer van
Wensveen over Leijden tot Lisse quam, dien
selven avont omtrent de clocke negen
uuren ten huijse van **Engel Jacobsz Heems-
kerck** hospes tot Lisse door een sijdeur
stil en buijten kennis van iemant van 't
huijsgesin, in huijs is gesloopen sijn ver-
bergende boven op de hooijsolder, wanneer
hij gevange, s'morgens omtrent de
klocke drie uuren is opgestaen, ende ge-
gaen naer 't bed van de knegt, ende uijt
desselffs broeck die op 't bedt lagh de
sleutel genomen van de knegt sijn kist
die op solder stont, alwaer naer toe
is gegaen, en met deselve sleutel
de kist heeft opengeslooten, ende uijt
deselve genomen een rock en broeck,
twee hembden, een mes, eenige
neusdoucken, een hembrock met

scan 10, folio 9

met silvere knopen, een paer
koussen, ende omtrent dertigh stuijv[ers]
aen geldt.

Nogh heeft hij gevange bekent even voor
meij laestleden ten huijse van **Gerrit Molijn**
tot Lisse, ter occasie hij aldaer hadde ge-
slapen, des nags uijt de knegt sijn
broeck te hebbe gestoolen, twee silvere
knoopen, en ter selven tijde uijt gemelte
Molijns schoenen twee silvere gespen,
en deselve cort daer naer tot Leijden
bij een goutsmit te hebben verkogt
sonder de nette prijs voor hoe veel te
weten.

Wijders heeft hij gevange bekent dat
hij in den hooijbau omtrent de maent
julij mede laestleden ten huijse van
Joris van den Bosch mede tot Lisse,
alwaer hij gevange te voorens voor
noothulp hadde gewerckt, bij nagt is
geklommen op een heijningh, ende van
daer op de loots, en vervolgens langs
de pannen komende tot bij een sijglas
van 't selffde huijs, dat sijglas met
wintijzers en alles heeft uijtgebroken,
leggende 't selve op gemelte loots
neder, ende daer door is geklommen
in huijs latende sijn nedersacken op de
kant van de ruijff, en van een ladder
die voor de koeijen stont affgeklom-
men te sijn, ende vervolgens te sijn
gegaen naer de slaepplaets van de
knegt. Ende van seecker capstock
ende uijt een kisje 't geen aldaer

scan 11, folio 9v

aldaer stont genomen een hembtrock,
twee broecken, drie hembden, een paer
kousen, een paer schoenen, een rock en
omtrent drie guh[Iden] aen geldt, seggende
de wegh van 't huijs wel te kennen om
dat twee a drie weecken daer ten huijse
gewoont, ende bij de knegt te hebben
geslapen, seggende met het gestolen goet
even genoemt de paerdestal te sijn door-
gegaen, ende omtrent Sasseem door de clap-
perman ende eenen **Pieter de Wever**
te sijn agterhaelt, die hem sloegen en
het goet affnamen, dogh hem onder be-
lofte van beterschap lieten loopen.

Voorts heeft hij gevange bekent dat om-
trent een jaer geleden, omtrent Bode-
graven van een boerewerff te hebben
gestoolen een web linne, en soo als hij
daer mede op de vlugt was omtrent
Alphen door twee manspersonen te sijn
agterhaelt die hem 't selve affnamen.

En eijndelijck heeft hij gevange noch
bekent omtrent ses a seven weken gele-
den omtrent Nieuwerbrugge te hebben
gestolen ses a seven hoender kuijckens,
ende deselve 's anderendaegs in een hoen-
derhuijs tot Leijden voor vier a vijff
stuijvers 't stuck te hebben verkogt.

Al 't welck sijnde saecken strijdigh
tegens de placaten van den lande ende
in een landt van justitie niet kan

scan 11, folio 10

werden getollereert, soo ist dat
welbore mannen van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ge-
hoort hebbende den criminenen eijsch
ende conclusie van den heer ende mr
Pieter Dierquens bailliu van de
opgemelte plaetsen racione officij,
jegens hem gevange gedaen,
doende regt in den name ende van
wegens de hooge overigheijt de
heeren Staten van Hollandt ende
Westvrieslandt, condemneeren
hem gevange gebragt te werden ter
plaetsen daer men gewoon is criminele
justitie te doen, ende aldaer aen een
pael met roeden strengelijck te
werden gegeesselt, bannen hem
gevange wijders voor den tijt van
vijffentwintigh jaeren uijt Hol-
landt, ende Westvrieslandt, ende
condemneren hem gevange in de costen
ende misen van de Justitie.

Aldus gesententieert bij Jacob Gerritsz. Catten-
dijck, Sijvert Claesse Erffort, Pieter Pie-
tersz. Kerckvliet, Huijgh Moerkercke,
Cornelis Visch, Teunis van Egmont, Jan
Vlaenderen, Krijn Huijssert, ende Quie-
ringh Remmerswael, welbooren man-
nen van de voorsz[egde] bailluagie binnen
Noortwijckerhout, op den 26 novemb[er]
1699. Ter ordonnantie van deselve

scan 12, folio 10v

den 23^e julij 1700
present, Sijvert Claesse
Erffort, Jan Arijensz. Sgra-
ma, Pieter Pietersse Kerck-
vliet, Huijgh Moerkerc-
ke, Cornelis Visch, Krijn
Huijssent, ende Quirijn
Remmerswael, welboore
mannen van de voorsz[egde]
bailliuagie.

Geexamineert **Pieter Jansz.
van den Mosselaer**, wonende
tot Lisse out omtrent 33
jaeren, ende geboortigh
van Zijlst in de Meijerije
van Den Bosch, althans gevan-
ge.

D[e] h[ee]r mr Pieter Dierquens, bailliu
van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis, en Voorhout, eijs[ser] in cas crimi-
neel,

contra

Pieter Jansz. van den Mosselaer
gevangene.

Den h[ee]r eijs[ser] overgelegd hebbende sijne in-
formatien, concludeert dat den gevangene
sal werden gebragt tot scherper exame.

Welbore mannen geexamineert hebben-
de de overgelegde informatien van den heer
bailliu, accorderen sijnen gedanen eijsch.

Bekent omtrent vierdalff¹⁵ jaer geleden
sijnde op een kermis tot Lis te sijn gegaen
naer Schiedam naer sijn oom, ende aldaer
bij sijn oom gekomen sijnde, is met sijn oom
van Schiedam naer Scherloo gegaen, om sijn
broer te halen, sijnde sijn oom genaemt
Hendrick Pietersse van den Mosselaer, ende
sijn broeder **Jacob Jansz.**, ende sijn met

---

¹⁵ vierdalff: vierde half betekent drie hele en de vierde een halve, dus 3½

scan 12, folio 11

met haer drieën naer Lis gegaen.
alwaer sijn gemelten oom tegens hem
seijde ick moet gelt hebben, ick hael 't daer
ick het hael, waer op hij gevange seijde
ick weet wel gelt, en wees sijn oom seec-
ker huijs aen vier huijsen van hem aff.

Bekent omtrent negen a thien jaer geleden
sonder precijs de tijt te kunne seggen, tot
Leijden des avonts met de voorn[oemde] sijn oom
omtrent thien uren te sijn uijtgegaen en naer
dat sij omtrent een uur hadden door de stadt
gegaen, seijde gemelte sijn oom tegens hem
blijft daer wat staen ick moet eens aen dat huijs
gaen en is van hem affgegaen, en naer een weij-
nigh tijts is sijn oom met een vatie booter
bij hem gekomen, en is sijn oom wederom
heen gegaen en uijt het selffde huijs gehaelt
nogh een vatie booter, welcke booter sij
t[e] samen hebben thuijs gebracht.

Voor den scherpregter opgehaelt sijnde.

Bekent omtrent drie a vier jaer geleden
met gemelten sijn oom en broeder die op
schilwagt stont, tot Lisse bij nagt te hebben
opgebroocken een venster in seecker huijs en
daer met sijn oom te sijn doorgeklommen in huijs
settende te voorens stoelen voor de binne-
deur omme te beletten dat de luijden van 't
huijs daer niet konde bijkomen wanneer
gemelten sijn oom met een mes de kas op
stack, daer uijt stelende een kop met ee-
nigh gelt, en wierden door 't gerugt van de
luijden van 't huijs in haer verdere dieverijen
verhindert, en sijn alsoo het selffde venster
wederom doorgevlugt en onderwegh naer
Schiedam gaende seijde de voorn[oemde] sijn oom 't is
niet te pijn waert om te deelen, wij sullen 't
verteeren.

Bekent omtrent deselve tijt in De Ke-

scan 13, folio 11v

Ketel in seecker herbergh benefens sijn voorsz[egde] oom en broeder die op schilwagt stont, een venster te hebben opgebroken daer door te sijn geklommen ende aldaer uijtten huijs te hebben gestolen, een kan en fles met brandewijn, een paer koussen, een paer schoenen, een peperbus, een schortekleet, en wat taback.

Bekent nogh omtrent tien a elff jaeren geleden tot Leijden omtrent de IJserebrugh door 't opbreecken van een venster met een nijptangh, benefens gemelten sijn oom, in een comenijswinckel¹⁶ uijt een lae te hebben gestolen, eenige schellingen, ende eenigh ander geldt, mitsgaders twee vatiens met booter.

Bekent nogh ruijm twee jaeren geleden tot Leijden in de Harelemmerstraet voorbij de brouwerij Van 't Fortuijn ten huijse van een backer, door 't opbreecken van een venster te hebben gestoolen, benefens sijn gemelten oom, eenige schellingen ende eenige duijten sonder net te cunnen seggen hoe veel, met twee a drie brooden.

De boovenstaende confessie den voornoemden

---

¹⁶ comenijswinckel: kruidenierswinkel

scan 13, folio 12

voornoemden gevange buij-
ten pijn en banden van
ijser ten overstaen ende
bijwesen van Sijvert Claesz
Erffort, Jan Arijensz. Sgra-
ma, Pieter Pietersz Kerck-
vliet, Huijgh Moerckercke,
Cornelis Visch, Krijn Huijsser[t]
ende Quirijn Remmerswael
welbore mannen van de
voorsz[egde] bailliuagie voor
gelesen sijnde, heeft verclaert
alle 't selve waerelijck bij
hem begaen te sijn, actum
den 23 julij 1700.
Ter ordonnantie van deselven

De heer ende mr Pieter
Dierquens balliu van Noort-
wijkerhout, Hillegom, Lis, ende
Voorhoudt eij[sse]r in cas crimi-
neel,

contra

**Pieter Jansse van den Mosse-
laer** gevange

Ende dede den heer eij[sse]r seggen dat den gevan-
ge geboortig van Sijlst in de Meijerije van 's Her-
togenbos out 33 jaaren en woonende tot Lisse

scan 14, folio 12v

buijten pijn ende bande van ijsere beken
ende beleden heeft ende is waar,
dat omtrent drie a vier jaren geleeden
hij gevange met **Hendrik Pieterse van den
Mosselaar** sijn oom, ende **Jacob Jansse
van den Mosselaar** sijn broeder tot Lisse
bij nacht hebben opgebrooken een venster
in seker huijs alwaar hij gevange met den
voorn[oemde] sijnen oom doorgeklommen sijnde uijt
de cas die gemelte sijn oom hadde opgestoo-
ken, heeft helpen steelen een cop met enig
gelt, dat hij gevange mede omtrent deselve
tijt in 't dorp van De Ketel, in sekere herberg
mede benefens denselven sijn oom ende
broeder die op schiltwagt stont aldaar 't ven-
ster heeft opgebrooken, daar door geklomme
ende aldaar gestoole een kan ende fles met
brandewijn, een paar kousen en schoenen,
een peperbus, een schortekleet, ende enig
tabacq, wijders dat hij gevange omtrent
10 a 11 jaaren geleeden tot Leijden omtrent
de Iseerebrug¹⁷ door 't opbreken van een ven-
ster met een nijptangh benefens gemelte
sijn gevangens oom in een commenijswin-
kel uijt een laede heeft gestoolen eenige
schellingen en enig ander gelt, mitsga-
ders twee vaetjens met booter, nogh dat
hij gevange omtrent twe jaaren geleeden
tot Leijden in de Haerlemmerstraet ten huij-
se van een bakker mede door 't opbreken
van een venster almede benefens densel-
ven sijnen oom heeft gestoolen eenige schel-
lingen en duijten.

Ende alsoo 't selve zijn saeken die in een
lant van justitie niet connen werden gele-
den maar andere ten exemple (ingevolge
van het tweede articul van het placaet

---

¹⁷ Iseerebrug: IJserebrug

scan 14, folio 13

van den 19 maart 1614 bij haar Ed[ele]
Groot Mog[endheden] de heeren Staaten van Hol-
landt ende Westvrieslandt geëmaneert
jegens de dieven en de dieverijen) moeten
werden gestraft met de doot.

Soo concludeerde den voorn[oemde] heer eij[sse]r no-
mine officii dat de gevange bij sententie
van welboore mannen van Noortwijker-
hout sal werde gebragt ter plaatse daar
men gewoon is crimineele justitie te doen
ende aldaar door den scherpregher met de
coorde te werde gestraft datter de doot
navolgt, ende het doode lichaam gehange
aan de buijte galge om door de lugt ende
de voogelen des heemels te werde ver-
teert met confiscatie van sijne goedere.

Alsoo **Pieter Jansse van den Mosse-
laer** geboortig van Sijlst in de Meijerije van
Den Bosch, out omtrent drieendertigh jaren
woonende tot Lisse, althans gevange buij-
ten pijn en banden van ijsere bekennt ende
beleden heeft.

Dat hij gevange omtrent drie a vier jaren
geleden met en benefens **Hendrik Pieterse**

scan 15, folio 13v

van den Mosselaer sijn oom, en **Jacob Jansse van den Mosselaer** sijn broeder die op schilwagt stont tot Lisse bij nagt te hebbe opgebrooken een venster in seeker huijs alwaar hij gevange met de voorn[oemde] sijn oom is doorgeklommen, settende de stoelen voor de binnendeur om te beletten dat de luijden van 't huijs daer niet konde doorkoomen, en aldaer uijt de cas die gemelte sijn oom met een mes hadde opgestooken heefft helpe steelen een kop met eenigh gelt, werdende door de gerughte van de menschen van 't huijs in haare verdere dieverijen verhindert. Dat hij gevange nogh omtrent deselve tijt in 't dorp van De Ketel in sekere herbergh mede benefens denselven sijn oom, ende broeder die alsvooren wederom op schilwagt stont, aldaer 't venster te hebben opgebrooken, daar door te sijn geklommen, ende aldaer te hebbe gestoolen een kan ende fles met brandewijn, een paer kousen, een paer schoenen, een peperbus, een schortekleet en eenig taback. Wijders dat hij gevange omtrent tien a elff jaaren geleeden tot Leijden omtrent de IJserebrugh door 't opbreeken van een venster met een nijptang benefens gemelte sijn gevangens oom in een comenijswinkel uijt een laade te hebbe gestoolen enige schellingen en eenigh ander gelt, mitsgaders twee vaetjens met booter. En eijndelijk dat hij gevange nogh omtrent twee jaaren geleeden tot Leijden in de Haerlemmerstraet voorbij de brouwerije Van de Fortuijn ten huijse van een backer mede door 't opbreeken van een venster almeede benefens den voorn[oemde] sijn gevangens oom, te hebbe

scan 15, folio 14

gestoolen eenige schellingen ende duijten met twee a drie brooden.

Al 't welke sijnde saeken, strijdigh tegens de plaacaten van den lande ende in een lant van justitie geensins kunne werde getollereert, maer andere ten exempel moeten werden gestrafft. Soo is 't dat welboore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout gesien geexamineert ende gehoort hebbende den criminelen eijsch ende conclusie bij d[e] heer en mr Pieter Dierquens bailliu van de opgemelte plaatsen racione officii jegens hem gevange schriftelijk gedaen ende genoomen. Doende regt in den name ende van wegens de hooge overigheidt de heeren Staaten van Hollant ende Westvrieslant, condemneren hem gevange gebragt te werden ter plaatsen daar men binnen dese balliuagie gewoon is crimineele justitie te doen ende aldaer op een schavot aen een pael onder de galge met een strop om den hals door den scherpregter wel strengelijk met roeden te werde gegeesselt, even daar naer met het wapenijser van Noortwijkerhout

scan 16, folio 14v

op sijn rugge te werde gebrantmerckt.
Bannen hem gevange voorts voor sijn
leven langh geduerende uijt den lan-
de van Hollant ende Westvrieslant,
en condemneren hem gevange in de cos-
ten ende misen van de justitie.

Aldus gedaen ende gesententieert
bij Sijvert Klasse Erffoort, Jan Ariense
Sgrama, Pieter Pieterse Kerkvliet,
Huijgh Moerkerke, Cornelis Visch,
Teunis van Egmont, Krijn Huijsert
ende Quireijn Roemerswael welboore
mannen van de bailliuagie van Noort-
wijkerhout, Hillegom, Lis, ende Voorhout,
in 't regthujs tot Noortwijkerhout verga-
dert den 3 augustij 1700 ende bijde
voorsz[egde] welboore mannen in 't selve regt-
hujs publikelijck gepronuntieert op den
13 augustij 1700.

Ter ordonnantie van deselve

scan 16, folio 15

Donderdagh den 26^e januarij 1702 regtdagh tot Noortwijckerhout present Sijvert Claesse Erffort, Jan Arijensz S'grama, Pieter Kerckvliet, Huijgh Moerkercke, Cornelis Visch, Jan Vlaenderen, Pieter van der Bijl, Krijn Huijssert ende Quirijn Remmerswael, welbore mannen van de bailliuagie van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, ende Voorhout.

Op 't versouck van d[e] h[ee]r Pieter Dierquens, bailliu van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, ende Voorhout, examē **Pieter van der Burgh** glasemaker tot Hillegom te dagvaerden in persoon, is bij welbore mannen naer examinatie van seeckere verclaringe bij gemelten heer bailliu aen welbore mannen overgelevert, het voorsz[egd] versouck geaccordeert.

scan 17, folio 15v

Regtdagh gehouden bij Sijvert Claesse
Erffort, Jan Arijensz S'grama, Pieter
Kerckvliet, Huijgh Moerkercke, Cornelis
Visch, Jan Vlaenderen, Pieter van der
Bijl, Krijn Huijssert, ende Quirijn Rem-
merswael, welbore mannen op den
16^{en} feb 1702.

D[e] h[ee]r mr Pieter Dierquens
bailliu van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis en Voorhout,
eij[sse]r in cas crimineel en
req[uiran]t¹⁸

contra

Pieter van der Burgh
glasemaker tot Hillegom
ged[aagd]e in persoon en gereq[uiereerd]e¹⁹.

De Vos als procur[eur] van den heer eij[sse]r versouckt
vermits de non comparitie²⁰ van den ged[aagd]e
in persoon het eerste default²¹ en voor 't
proffijit vandien als ordinaris apprehensie²²
op desselffs persoon.

Welboore mannen consenteren in 't ver-
souck van den heer eij[sse]r.

---

¹⁸ requirant: eiser

¹⁹ gerequireerde: aangeklaagde, gedaagde in cassatie

²⁰ non comparitie: het niet verschijnen

²¹ default: default, als de gedaagde niet verschenen was, kon deze opnieuw door de rechtbank worden opgeroepen, maar verloor de gedaagde een verweermiddel, na de eerste keer (eerste default) verloor de gedaagde het recht om de rechter onbevoegd te verklaren

²² apprehensie: gevangenneming

scan 17, folio 16

Donderdagh
den 13^{en} maart 1704

Exame ende confessie van de naarvolgende hejdinnen althans gevangens van d[e] heer bailliu Dierquens

Lijsbet Pickaart out omtrent sestien jaeren bekennt haar leeven langh geduijrende troepsgewijse met de soogenaamde hejdens langhs 't lant heeft lopen beedelen, ende omtrent twee jaar geleeden tot Rijnsburgh daar over te sijn gebannen.

Hagerina Pickaart out omtrent dertien jaeren bekennt alsbooven.

Aldus geexamineert ende gecompfesseert in 't reghthuijs tot Noortwijkerhout ten overstaan van Sijvert Claesse Erffort, Pieter Pieterse Kerkvliet, Huijgh Moerkercke, Jan Arijense S'Gramade, Jan Vlaanderen, ende Pieter Leendertse van der Bijl, welboore mannen van de voorsz[egde] bailliuagie op den 13^{en} maart 1704, onderstont ter ordonnantie van welboore mannen als secretaeris en was geteeckent W. Mens

scan 18, folio 16v

Regtdagh tot Noortwijckerhout
op donderdagh den 13^{en}
maart 1704, present als bij 't
sloth deses.

Alsoo **Lijsbet Pickaart** out omtrent 14 jaaren
ende **Hagerina Pickaart** out omtrent 13 jaaren
buijten pijn ende banden bekennt hebben, dat sij
gevangens haar leeve langh geduijrende troeps-
gewijse onder de landtloopers offte soogenaamde
heijdenen hebben lopen beedelen, 't welck
sijnde strijdigh teegens de plaacaten van den
lande, ende in een landt van justitie geensints
can werden getollereert, maar andere ten exem-
pel moeten werden gestrafft, soo is 't dat
welboore mannen van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lisse ende Voorhout, gehoort
hebbende den crimineelen eijsch ende conclusie
bij d[e] heer en mr Pieter Dierquens bailliu
van de opgemelte plaatsen racione officii,
jeegens haar gevangens gedaan ende genoomen
doende recht in den naame ende van weegens
de hooge overigheijt de heeren Staaten van
Hollandt ende Westvrieslandt, bannen
haar gevangens voor haar leeve langh
geduijrende uijt den voorsz[egde] lande van Hol-
lant ende Westvrieslandt, ende condemneren
haar gevangens in de costen ende misen van de
justitie.

Aldus gedaan gesententieert ende gepronun-

scan 18, folio 17

gepronuntieert bij welboore mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout in 't reghthuijs tot Noortwijckerhout voorn[oem]t op den 13^{en} maart 1704 was geteekent Sijvert Claasse Erffoort, Pieter Pieterse Kerckvliet, Jan Arijse S'Grama, Huijgh Moerkercke, Cornelis Visch, Jan Vlaanderen, Pieter Leendertse van der Bijl, Krijn Huijsert, onderstont mij present, secretaeris en was geteekent W. Mens

Donderdagh den 13^{en}
maart 1704

Exame ende confessie van de hiernaar genoemde gevange van de heer mr Pieter Dierquens bailliuw van Noortwijckerhout, Hillegom

scan 19, folio 17v

Lisse ende Voorhout, geexamineert in 't reghthuijs tot Noortwijckerhout, bij gemelten heer bailliuw ten overstaan van Sijvert Claasse Erffoort, Pieter Pieterse Kerkvliet, Huijgh Moerkercke, Jan Vlaanderen, Pieter Leendertse van der Bijl, ende Jan Arijense S'Gramade welboore mannen van de voorsz[egde] bailliuagie op donderdagh den 13^{en} maart 1704.

Pieckaart Willems geboortigh uijt Vrieslandt out omtrent sesendertigh jaaren althans gevange, bekent tot Purmerlandt over lantlooperije publiquelijck te sijn gegeesselt ende gebannen, sonder de nette tijt wanneer te kunne seggen.

Nogh bekent hij gevange omtrent ses jaaren geleeden tot Noortwijckerhout te sijn gegeesselt en gebannen, omdat sijn leeven langh geduijrende met de troepes heijdenen hadde gelooopen.

scan 19, folio 18

Nogh bekent hij gevange omtrent twee jaaren geleeden, voor de derde maal tot Rijnsburgh over lantlooperije alsovooren publijcquelijck te sijn gegeesselt, ende gebannen.

Hem gevange door **Jochem Dircxe** diender van gemelten heer bailliu in juditio²³ sijnde aange-segt, dat hij gevange hem diender, wanneer wilde hebben dat hij soude vertreckken, gedreijgt soude hebben, indien hij soo veel praats maackte met een groote stock die hij bij sigh hadt, hem diender op 't hooft te slaan datter de ziel soude uijtvliegen, welcke stock in juditio sijnde geexibeert²⁴, eghter bij hem gevange werdt ontkent.

En voorts ontkent hij gevange nergens anders oojt in hegtenis te sijn geweest.

Aldus gedaan geexamineert ende gecompfeseert ten overstaan van ons ondergesz[egde] welboore mannen van gemelten bailliuagie in 't reghthuijs tot Noortwijckerhout voorn[oem]t ten daage en jaare als in 't hooft deses staat uijt gedruckt, onderstont ter ordonnantie van welboore mannen als secretaeris, en was geteeckent, W. Mens.

---

²³ in juditio, in judicio: door het gerecht

²⁴ exhiberen: tonen

scan 20, folio 18v

Regtdagh tot Noortwijckerhout
op donderdagh den
27^{en} maart 1704, present
als bij 't sloth deses,

Alsoo **Pieckaart Willems**

geboortigh uijt Vrieslandt out omtrens ses-
endertigh jaaren, buijten pijn ende banden
bekent heeft, dat hij gevange sijn leeve langh
geduijrende troeps gewijse onder de lantloopers
offte soo genaamde heijdens heeft lopen
beedelen, ende dat hij gevange daar over tot
Purmerlandt publijcquelijk is gegeesselt
ende gebannen, en dat hij gevange evenwel
in dat selffde leeven is blijve continueren
tot dat omtrent ses jaaren geleeden bij wel-
boore mannen van deese bailliuagie
ter voorsz[egde] saacke wederom is gecondemneert
publijcquelijck te werden gegeesselt, ende
hem vervolgens oock voor eeuwich uijt
den lande van Hollandt, ende Westvries-
landt gebannen, 't welck hem gevange
nogh niet heeft kunne afschrickken
maar niet jeegenstaande dit alles in dat
selve leeven voortgevaaren tot dat hij
gevange omtrent twee jaaren geleeden
daar over ten derdemaal binnen de
heerlijckheit van Rijnsburgh als

scan 20, folio 19

alsvooren publicquelijck is gegeesselt, ende gebannen, alle welcke straffen hem gevangenogh niet genoegh schijne geweest te sijn om hem gevangen van dat leven aff te treckken, maar als de justitie kleijnagtingh willende aandoen, daar inne tot dese sijne laatste apprehensie²⁵ toe heeft gecontinueert, sijnde hem gevangen door **Jochem Dircxe** dienaar van de gemelte bailliuagie oock in facie aangesegt, dat hij gevangen hem diender met seecker stock die hij bij sijn hadde even voor sijne apprehensie soude hebben gedreijgt teegens hem dienaar met deese woorden in substantie seggende, maackt soo veel praats niet off ick laat u deese stock op de kop vallen datter de ziel uijtvliegt, welcke bedrijginge hij gevangen schoon de stock door gemelten dienaar in juditio is geexibeert halsterrigh heeft ontken, 't welck sijnde strijdigh teegens de plaacaten van den Lande, ende in een landt van justitie geensints can werden getollereert, maar andere ten exempel moeten werden gestrafft. Soo ist dat welboore mannen van Noorwijckerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout, gehoort hebbende den criminelen eijsch ende conclusie bij d[e] heer en mr

---

²⁵ apprehensie: gevangenneming

scan 21, folio 19v

Mr Pieter Dierquens bailliuw
van de opgemelte plaats en ratione officii
jegens hem gevange gedaan ende genoomen,
doende recht in den naame ende van wegens
de hooge overigheijt de heeren Staaten
van Hollandt ende Westvrieslandt. Con-
demneeren hem gevange gebragt te wer-
den ter plaatse daar men binnen deese
bailliuagie gewoon is crimineele jus-
titie te doen, ende aldaar aan een paal
door den scherpreghter wel strengelijck
met roeden te werden gegeesselt, even daar
naar met het wapenijser van Noortwijn-
kerhout voornoemt op sijn rugge te werden
gebrantmerckt. Bannen hem
gevangende voorts voor sijn leeven langh
geduijrende uijt den lande van Hollant
ende Westvrieslandt, ende condemneeren
hem gevange in de costen ende misen van
de justitie.

Aldus gedaan ende gesententieert
bij welboore mannen van Noortwijnkerhout,
Hillegom, Lisse ende Voorhout, in 't
regthuys tot Noortwijnkerhout voorn[oem]t,

scan 21, folio 20

vergadert den 13^{en} maart 1704,
ende in 't selve reghthuijs publijcquelijck
gepronuntieert op den 27^{en} maart 1704,
was geteeckent Sijvert Claesse Erffoort,
Pieter Pieterse Kerckvliet, Jan Arijse S'Grama,
Huijgh Moerkerke, Cornelis Visch, Jan
Vlaanderen, Pieter Leendertse van der
Bijl, Krijn Huijsert, onderstont mij
present secretaeris, en was geteeckent
W. Mens.

Regtdagh gehouden
tot Noortwijckerhout
present Jan Verdel
en Dirck Akersloot wel-
boore mannen op den 24^{en}
augustij 1713

D[e] heer en mr Pieter Dierquens
bailliu van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis ende Voorhout
r[atione] o[fficii] eijss[e]r in cas crimineel

contra

Bart Jansse gewe-
sene schoenmaker tot
Lisse ged[aagd]e bij edicte²⁶ in per-
soon, versouck en eijsch
doen,

Mens als procur[eur] van den heer eijss[e]r versouckt
vermits den ged[aagd]e sijn niet in persoon comt
te susteren²⁷ het eerste defoult en voor 't prof-
fijt vandien apprehensie²⁸ op sijn ged[aagde]ns persoon
met admissie tot het doen van den tweede
citatie²⁹ bij edicte.

Welboore mannen, consenteeren
inde versoucken van den heer eijss[e]r
datum als boven,

---

²⁶ edicte: besluit, bekendmaking

²⁷ susteren: verschijnen

²⁸ apprehensie: gevangenneming

²⁹ citatie: dagvaarding

scan 22, folio 20v

Regtdagh tot Noort-
wijckerhout,
op donderdagh den
7^{en} septemb[er] 1713,
present Jan Clinckan
ende Jan Pieckaart
welboore mannen.

D[e] heer ende mr
Pieter Dierquens
bailliu van Noort-
wijckerhout, Hillegom,
Lis, ende Voorhout r[atione] o[fficii],
eijss[e]r in cas crimineel,

contra

Bart Jansse gewesene
schoenmaecker tot Lisse
ged[aagd]e in persoon bij edicte.

Mens als procureur van den heer eijss[e]r
versouckt vermits den ged[aagd]e in persoon
sigh niet in juditie³⁰ heeft gesisteert³¹, het
tweede default, ende admissie tot het
doen van een derde citatie bij edicte
tegens den naesten regtdagh.

Welboore mannen, vermits den ged[aagd]e
in persoon niet en is gecompereert, verle-
nen het tweede default, ende admitteren
den heer eijss[e]r tot het doen van een
derde citatie bij edicte tegens den naes-
ten regtdagh, actum als boove.

Regtdagh tot Noort-
wijckerhout, op don-
derdagh den 21^{en} sep-
temb[er] 1713, present
Jan Boerecam ende
Harme Tijdeman welbore
mannen.

D[e] heer ende mr
Pieter Dierquens bail-
liu van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis, ende Voor-
hout, r[atione] o[fficii], eijss[e]r in
cas crimineel

contra

Bart Jansse gewesene
schoenmaecker tot Lisse
ged[aagd]e bij edicte in persoon,
't derde default te begeren,

Mens als procur[eur] van den h[ee]r eijss[e]r v[er]souckt

³⁰ in juditie: in judicio, voor het gerecht

³¹ susteren: verschijnen

scan 22, folio 21

het derde default, ende admissie om te dienen van intendit³² met een vierde citatie ex super abundanti, om 't selve te sien verifiëren.

Welbore mannen alsoo den ged[aagd]e in persoon sijn niet in iudicio heeft gesisteert, consenteeren in de respective versoucken, actum als vooren.

Regtdagh tot Noortwijckerhout op donderdagh den 12^{en} octob[er] 1713
present Jan Clinckan
en Pieter van der Bijl
welboore mannen.

D[e] heer ende mr Pieter Dierquens
bailliu van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis, en Voorhout
r[atona] o[fficij], eijss[e]r in cas crimineel,

contra

Bart Jansse gewesene schoenmaecker tot Lisse, ged[aagde] in persoon 't vierde en laetste default ex super abundanti te begeeren, te dienen van intendit met de verificatien daer toe behoorende, en regt te v[er]soeken.

Mens, alsoo den ged[aagd]e in persoon voor de laetste mael in gebreecke blijft sijn in persoon te sisteren, versouckt het vierde default ex super abundanti, dient van intendit, met de verificatien daer toe dienende en sal deselve leveren, versouckende regt.

Mannen fiat het vierde default.

---

³² intendit: eis, strafvordering

scan 23, folio 21v

Alsoo den weledelen heer Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout, ons ondergeschreve welgebore mannen van gemelde bailliuage hadde te kennen gegeven, dat op sondag den 22 julij deses jaars 1714 in de gereformeerde kerk tot Lisse voorn[oem]t des namiddags soo als den predicant op stoel was getreden, doende sijn ordinaris aanspraak voor 't gebed, tot de gemeente aldaar was ingekomen seker paaps persoon genaamt **Wouter Guldemond**, wonagtig onder Lisse, dat den selven van 't begin tot het eijnde van des predicants gebed soo met gebaarden als woorden de toehoorders hadde ontrust, weshalven welgemelden heere bailliu aan ons versogte den gemelden Guldemond te mogen apprehenderen³³ ende detineren, omme tegens den selven te procederen, soo als na exigentie van saken soude oordeelen te behooren, welk verszoek bij ons sijnde overgemerkt consenteren in 't selve. Actum den 9 augusti 1714.

Pieter van der Bijl
Harmen Tijdeman

---

³³ apprehenderen: gevangennemen

scan 23, folio 22

Op huijde door d[e] heer bailliu Bicker van Zwieten aen welboore mannen van Noortwijckerhout etc., versogt apprehensie³⁴ op de persoonen van **Cornelis Warboutse Vreeburgh** ende **Pieter Rotterdam**, ter saecke deselve op den 16^[en] septemb[er] 1714 in de Roomsche Kerck op den Agterwegh te sijn gebroocken, ende al heel veel geweld ende moetwil te plegen, volgens attestatien ende informatien beij den selven heere bailliu overgelevert.

Welboore mannen gesien 't boovenstaende versouck, ende de informatien daer op beij den selven heere bailliu ten dien eijnde overgelegd, consenteeren in 't selve versouck, actum in 't regthuijs tot Noortwijckerhout den 2^[en] octob[er] 1714, was geteekent Jan Clinck, Cornelis Jansse de Bij, Dirck Akersloot, Jan Gerritse, J. Pieckaert Harme Tijdeman, Pieter van der Bijl, Lou-
ris van der Meer, lager stont mij present secretaris, W. Mens.

---

³⁴ apprehensie: gevangenneming

scan 24, folio 22v

Mr Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout eij[sse]r van 's heeren wegen in cas van delict, beklagt in openbare criminele vierschare voor de e[delen] e[dele]agtbare welgebore mannen der voorsz[egde] bailliuage **Hendrina IJsbrands**, geboren tot Nijmwegen, **Dina Willems**, geboren tot Deventer, **Jannitje Gabriels**, geboren tot Assenij, ende **Wanbrugge Cornelis**, geboren tot Soetermeer, ofte hoe elk van haar met namen ofte toenamen anders soude mogen wesen genoemd tegenwoordig sijne gevange, haar aanseggende, dat elk der voorsz[egde] gevange haar niet hebben ontsien, met meerder landloopers en vagabonden onder den naam van heijdenen, en Egijptenaren bekend, te vervoegen, ende alsoo troepsgewijse haar binnen dese landen te onthouden, soodanig, dat de voorn[oemde] gevangens gesamentlijk benevens diverse anderen van haar complicen haar hebben verstout, alsoo troepsgewijse onder het territoir der voorsz[egde] bailliuage in diverse opgeslagen tenten te logeren, gelijk als dan den opgemelden eij[sse]r op vrijdag den 16 novemb[er] 1714 des avonds de klokke omtrent tien uren de voorsz[egde] troepe in gemelde tenten heeft gestoort, ende gesepareert, blijkende 't selve bij haar gevangens vrijwillige confessien, buijten pijn van banden, ende ijser gedaan, ende gemerkt 't selve sijn saken, dewelke in een land van regten niet kunnen werden geleden, maar volgens de speciale placcaten swaarijck vereijschen gestraft te worden. Soo concludeert den voorn[oemde] eij[sse]r in den name als boven eijs doende

scan 24, folio 23

dat de voornoemde gevangenen bij vonnisse van u agtb[are] sullen werden gecondemneert, om gesamentlijk geleijd ende gebragt te worden op 't schavot ter plaatse, alwaar binnen dese bailliuage de delinquanten sijn gewoon gestraft te worden, ende dat elk der voorn[oemde] gevangenen door den scherpreger aldaar gebonden sijnde aan een paal wel strengelijck met roeden gegeeseld, ende geslagen sal worden, mitsgaders wijders aansien de executie van de criminele justitie, dewelke aan haar voorn[oemde] complicen staan gedaan te worden, ende dat voorts elk der voorn[oemde] gevangenen sal werden gebannen uijt de provincie van Holland ende Westvriesland, soo wijt ende sijd de palen van dien sijn strekkende te rijmen binnen de eerstkomende vier en twintig uren na dat elk der voorn[oemde] gevangenen uijt hare dententie sullen wesen ontslagen, sonder oijt gedurende haar leven daar in weder te komen, op pæne³⁵ van swaarder straffen alsmede in de kosten, ende misen van justitie, ende versoekt den eij[sse]r hem hier op regt te mogen gewerden.

---

³⁵ pæne: bestraffing of boetedoening

scan 25, folio 23v

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout den criminelen eijs ende conclusie bij den heer en mr Gerard Bikker van Zwieten, als bailliu der voorn[oemde] bailliuage gedaan, ende genomen op ende ten laste van **Hendrina IJsbrands**, geboren tot Nijmwegen, **Dina Willems**, geboren tot Deventer, **Jannetje Gabriels**, geboren tot Assenij ende **Wanbrugge Cornelis**, geboren tot Soetermeer, ofte hoe elk van haar met namen, ofte toenamen anders soudén mogen wesen genoemt, jegenwoordig sijne gevangenen voorts gehoort de vrijwillige confessien, bij elk der voorn[oemde] gevangenen buijten pijn van banden, ende ijser gedaan, ende op alles gelet 't gunt eenigsints heeft kunnen, ofte mogen moveren, doende regt uijt den name, ende van wegen de Eedele Groot Mogende heeren Staten van Holland ende Westvriesland hebben de voorn[oemde] gevangenen gecondemneert, ende condemneren bij desen, om gesamentlijk geleijd ende gebragt te worden op het schavot ter plaatse alwaar binnen dese bailliuage, de delinquanten sijn gewoon gestraft te worden, ende dat elk der voorn[oemde] gevangenen door den scharpregter aldaar gebonden sijnde aan een paal wel strengelijk met roeden gegeeselt ende geslagen sal worden, ende wijders aansien de executie van de criminele justitie, dewelke aan haar voorn[oemde] complicen staan gedaan te worden. Bannen voorts elk der voorn[oemde] gevangenen uijt de provincie van Holland ende Westvriesland, soo wijd ende sijd de palen van dien sijn strekkende, te ruijmen binnen de eerst komende vier en twintig uren, na dat elk der voornoemde

scan 25, folio 24

gevangenen uijt hare detentie sullen wesen ontslagen, sonder oijt gedurende haar leven daar in weder te komen, op pæne van swaarder straffe. Ende condemneren wijders elk der voorn[oemde] gevangenen in de kosten ende misen van justitie, tot taxatie ende moderatie van haar e[del] e[del]agtb[are]. Actum bij 't volle college van welgebore mannen, except Dirk Akersloot den twee en twintigsten novemb[er] XVII C veertien, ende ten selven dage in openbaren vierschare gepronuncieert, ende ter executie geleijd.

Jan Klinck
Dirck Akersloot
Pikaart
Jan Janze Boerecamp
Pieter van der Bijl
Harmen Tijdeman
Louris van der Meer
Cornelis Jansz. de Bij

Wij onderges[chrev]e welgebore mannen van de bailliuage van Noordwijkerhout Hillegom, Lisse ende Voorhout, certificeren bij desen dat **Hendrina Isbrands**, geboren tot Nijmwige, **Dina Willems**, geboren tot Deventer, **Jannetje Gabriels**, geboren tot Assenij, alsook **Wanbrugge Cornelis**, geboren tot Soetermeer, alle volgens vonnisse van welgebore mannen hier doorgaan 1 oktober

scan 26, folio 24v

voornoemt op heden openbaarlijk gegeeselt, met condemnatie van kosten, ende misen van justitie geene goederen en hebben waar aan de voorn[oemde] kosten, ende misen, van justitie in eenige gedeelte verhaalt kunnen worden. Hebbende derhalven welgebore mannen voorn[oem]t ter requisitie van den heer bailliu der voorn[oemde] bailliuage niet kunnen weijgeren dese acte van onvermogenheit te verleenen, om te strekken daar, en soo het behooren sal. Actum bij 't volle collegie van welgebore mannen voorn[oem]t ende in kennisse der waarheit door twee welgebore mannen mitsgaders den secretaris van de voorsz[egde] bailliuage ondertekent huijden den 22 novemb[er] 1714.

Jan Klinck
Pieter van der Bijl

Op huden den 22 novemb[er] 1714 geexamineert door den heer mr Gerard Bickers van Swieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout, ten overstaan van 't collegie van welgebore mannen der voorsz[egde] bailliuage sekere vier vrouspersonen tegenwoordig sijn weled[elen]'s gevangenen. Seggen genaamt te sijn de eerste **Hendrina IJsbrands**, geboren tot Nimwegen, voorts **Dina Willems**, geboren tot Deventer, **Jan-netje Gabriels**, geboren tot Assenij, ende **Wanbrugge Cornelis** geboren tot Soetermeer. Bekennen dat sijluijden met vele andere personen, onder de

scan 26, folio 25

namen van de soo genaamde heijdens bekennt, onder vier tenten binnen dese bailliuage hebben gelogeert op den 16 novemb[er] 1714 ende ten selven dage in den avond door de justitie sijn gestoort geworden.

Seggen niet te weten hoe dat seker vrouwspersoon, in een der voorsz[egde] vier tenten gewond ende dood gevonden, aan haar dood gekomen is. 't Oorkonde getekent

Jan Klinck

Dirck Akersloot

Pikaart

Jan Janse Boerecamp

Pieter van der Bijl

Harmen Tijdeman

Louris van der Meer

Cornelis Jansz. de Bij

scan 27, folio 25v

Acte van schouw van een nedergeslagen.

Den 18[en] novemb[er] geweest tot Voorhout, bij seker heijdense vrouw, die gekwetst was, ende haar geopent ten huijse van **Aaltje Hugens**, ende wij mr **Jan van Kome**, ende **M. Arkenbout**, hebben bevonden, dat de overleden is geraakt omtrent twee vingeren breed onder het os³⁶ homo plata³⁷, penetrerende door het kutus³⁸, ende musculen³⁹, tot door de costes⁴⁰, ja soo ver door het eene blad van de pulmo⁴¹ tot door het herte sakje, dog het herte vrij. En is dese solutie door de vena porta⁴² door gegaan, en hebben omtrent veertien oncen bloed, alias sangus quagulatis⁴³ bevonden. Dit verklaren wij onderget[ekenden] den 18 novemb[er] 1714

Johannes van Koom
M. Arckenbout

---

³⁶ os: been, bot

³⁷ homo plata: omoplate, schouderblad

³⁸ kutus: cutis, huid

³⁹ musculen: spieren

⁴⁰ costes: ribben

⁴¹ pulmo: long

⁴² vena porta: vena portæ hepatis, leverpoortader

⁴³ sangus quagulatis: gestold bloed

scan 27, folio 26

Op huden den 19 novemb[er] 1714 geexamineert ende ondervraagt door den heer mr Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ten overstaan van 't collegie van welgebore mannen van de voorschreve bailliuage

Cornelis Gerritse de Swart, wonende onder Lisse,
Isbrand Jacobse Slingeland, ende
Dirk Clase van Sijp, beide tuijnlieden onder Voorhout
Barend Volkertse van Rijn, onder Lisse
Jacob Botma, ende
Jan Lagerweij, beide tegenwoordig verblijf hebbende mede onder Lisse,
alle van competenten ouderdom,
regtelijk verdaagt sijnde op bevel van den heer requirant, omme afsonderlijk gehoord, geëxamineert, ende geconfronteert te worden, nopende een nederslag, geperpetreert aan een onbekende heijdinne, ofte landloopster.
Ende hebben deselve ijder in 't bijzonder op het gemelde examen geantwoord, voor de opregte waarheid dat op vrijdag den 16 novemb[er] 1714 des avonds de klokke omtrent tien uren, sij comparanten met den voorn[oemde] heer bailliu waren geweest onder Voorhout, ende aldaar op het suijsdoost eijnde van een laan, strekkende uijt de Voorhouter weg suijsdoost op, op een kroft besuijdwesten van die laan, gevonden hadden een troep landloopers, ofte vagebonden, ofte soo genaamde heijdenen ende Egijp-

scan 28, folio 26v

tenaren, onder vier tenten, dewelke op ordre van den voorn[oemde] heer bailliu waren gestoort, van een gescheijden ende verjaagt, dat terwijl men besig was met de eerste drie tenten om ver te halen, uijt de vierde tent eenige manspersonen het veld in waren ontvlugt. Dat de derde tent om verre gehaalt sijnde, daar in nog bevonden waren drie vrouspersonen, van welke drie twee lagen met hare lichamen dwars over de derde van hen, dat de oudste van die vrouspersonen hadde voorgegeven, eerst dat de onderste van henlieden siek ende krank was, ende daaromme riep, dat men hen niet wilde slaan, daar na dat die onderste een swangere vrouw was, ende korts daar op dat die onderste gekwetst was, ende bloede, stekende die oudste vervolgens de hand onder een wonde van de onderste, ende de hand vol bloed uijt de wonde opheffende, die oudste voorts geseijd had, het is reeds een lijk, ende alsdoen was opgesprongen, als met groote vreugde, ende gesongen, ende gesprongen had van blijdschap, ende korts daar na mede was gevlugt, ende dat de overgeblevene van die drie vrouspersonen had te kennen gegeven, dat de gevlugte oude heijdinne stijfmoeder, ende sij suster was van de nedergeslagen. Dog dat sij comparanten geensints wisten door wie de voornoemde nedergeslage heijdinne was gekwetst, ofte ter dood gebragt. Verders dat den heer bailliu aanstonds alle de sijne die in de voorsz[egde] storingen degens gevoert hadden, op die voorsz[egde] kroft bij

scan 28, folio 27

het voorschreve lijk in presentie van alle de voorn[oemde] comparanten, in een lantaarn, in welke een brandende kaars stond, de punten harer degens bij den anderen had doen leggen, ende dat geene van die degens bevonden waren met bloed bevlekt. Des betuijgden de voorn[oemde] **Isbrand Jacobse**, **Dirk Clase**, ende **Barend Volkertse** alleen dat sij niet en hadden gehoord, dat de voorn[oemde] oude heijdin soude geroepen hebben sij is siek, nogte ook gesien dat die oude heijdin een hand vol bloed opligte. Sijnde eerst de gemelde overgebleven van die drie heijdinnen op de laan, ende niet lange daar na de gemelde gevlugte oude heijdinne, met nog twee andere heijdinnen omtrent het regthuijs van Voorhout gevangen genomen, ende het voorsz[egde] lijk, in 't voorsz[egde] regthuijs gebragt. Aanbiedende sijlieden alle te samen 't gene voorsz[egd] staat, voor soo veel elks antwoord aangaat, des noods, ende daar toe nader gevordert sijnde, met eede te bevestigen. Aldus gedaan, ondervraagt, geëxamineert, geconfronteert, ende beantwoord tot Noordwijkerhout in 't regthuijs ten overstaan van alle de welgebore mannen, behalven Dirk Adriaanse Akersloot ten tijde voorsz[egd]. Ende ter oorkonde ondertekent.

Jan Klinck
Cornelis Gerritse de Swart
Pikaart
Jan Jansz. Boerecamp
Pieter van der Bijl
Harmen Tijdeman
Jan Lagerwij
Louris van der Meer
Cornelis Jansz de Bij

scan 29, folio 27v

Nader acte van schouw van[den] klingen
door ordre van mijn heer den bailliu van Noord-
wijkerhout, Hillegom, Lisse, Voorhout, etc. Ik onderget[ekende]
verklare dat hebbe gevisiteert vier degens ten huijse
van sijn edel[agt]b[are]. Ende hebbe bevonden deselve niet besmet
te sijn van eenig hemoragia ofte bloed, ter presentie
van de twee schouten mrs. Petrus van Slingeland, mrs.
Maten. Dit na mijn beste geweten. Den 21 novemb[er] 1714

M. Arckenbout

Wij onderges[chrevenen] geswore welgebore
mannen, van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse,
ende Voorhoud, verklaren dat op den 16 novenber
1714 in Voorhout in een van de tenten van
een troep heijdenen door den heer bailliu
gestoort gesepareert voor een gedeelte geap-
prehendeert, ende na te regt stelling
gegeselt, ende gebannen een hejldin is gekwest
ende gestorven, ende dat daar bij niets en is
gevonden, tot bekostiging van de kist, ende
graf, als anders, waarom wij sijn weled[elen]
dese acte van onvermogentheit mits desen
verleenen. Actum 22 november 1714.

Pikaart
Harmen Tijdeman

scan 29 rechts

Naamregister op het eerste deel van
dit crimineel dingboek

A

Anna Jans uijt Braband fo: 2. 5
Anna Catarina 2. 5.

B

Bart Janse van der Heller fo: 20.

C

Cornelis Warboudse Vreburg 22.

D

Dina Willems 22.v.

F

Femelen 2.

G

Geertje Jans van Breda 2.
Gerrit Janse Brunst 6.v

H

Henrik Janse van Gorcum 1.v.
Henrik Pieterse van den Mosselaar 22.
Hagerina Pikkaart 16.
Hendrina Isbrands 22.v.

J

Jannetje Jans van Nimmegen 1.v.
Jacob Janse van den Mosselaar 12.
Jannetje Gabriels van Assene 22.v

L

Lena Jans van Assene 2.
Lijsbet Bastiaans 2.
Lijsbert Pikkaart 16.

M

Maria Jans van Antwerpen fo: 1.v
Margriet uijt Vrankrijk 2.
Martin van Amsterdam 2.v

P

Pikkaart Abrahamse fo: 1 uijt Twent[e]
Pikkaart Willemse uijt Vriesland 1.17.v.
Pieter Janse van den Mosselaar 10.v.
Pieter van der Burg 15.
Pieter Rotterdam 22

S

Sander Florisse uijt Vriesland fo: 2
Salsieris Reijnaards van Amsterdam 2.

W

Willem Franse van Utrecht 1.v.
Wouter Janse Guldemon 21.v
Wanbrugge Cornelis van Soetermeer 22.v

scan 30 zie scan 29

scan 31, folio 1

Ten beginne van dit tweede deel
van desen criminelen dingboeke
waren in bedieninge

Den weledelen heere mr Gerard Bikker van Zwieten,
heere van Zwieten, etc. Raad etc. der stad Amsterdam,
bailliu

Pieter Pieterse Fits de jonge, ende

Willem Jorisse Meur, beijde van Noordwijkerhout

Dirk Adriaanse Akersloot, uijt de Sillik

Jan Janse Boerecamp

Bruijn Arentse van der Bijl, beijde van Hillegom

Pieter Lenardse van der Bijl

Herman Andriessse Tijdeman beijde van Lisse

Laurens Wouterse van der Meer, ende

Cornelis Janse de Bijde, beijde van Voorhout

ende Jacob van Dorp, secretaris

Den heer bailliu versoekt admissie om **Dirk Janse van der Heller**
in persoon te mogen doen dagvaarden tegens den naasten regtdag.
Welgeboren mannen, admitteren den heer eijsser om den
voorn[oemde] **Dirk Janse van der Heller** te mogen doen dagvaarden
in persoon, tegens den eersten regtdag. Actum bij alle de
welgebore mannen, uijtgeseyd Jan Aalbertse Pikkaart in
't regthuys tot Noortwijkerhout op den 4 julij 1715.

scan 32, folio 1 v

Geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort het versoek van den weledelen heere mr Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, Raad der stad Amsterdam, balliu van de voorsz[egde] dorpen, ende ambagten, gesien de informatien onder eede bij sijn weled[elen] beleid, op ende jegens **Gerrit Allardse Burger**, van Warmond, admitteren den voorn[oemde] heer bailliu om den voorn[oemde] **Gerrit Allardse Burger** te mogen apprehenderen⁴⁴, aldus gedaan bij Bruijn Arendse van Bijl, Pieter Lenardse van der Bijl, Herman Andriessse Tijdeman, Laurens Wouterse van der Meer ende Cornelis Janse de Bije op den derden junij 1716.

B. Bijl

Pieter van der Bijl

Harmen Tijdeman

Louris van der Meer

Cornelis Jansz de Bij

---

⁴⁴ apprehenderen: gevangennemen

scan 32, folio 2

Geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoord het nader versoek van den heer bailliu, gesien sijn weled[elen]ts informatien onder eede beleijd op ende jegens den voorn[oemde] gevange, gehoord het examen, ende antwoord, alsook desselfs nader antwoord op articulen, admitteren den voorn[oemde] heer eij[sse]r om den voorn[oemde] gevange te mogen laten brengen tot Rijnsburg in besloten hegtenisse, ordonneren den gevange dienvolgende in deselve beloten hegtenisse te gaan, omme nader gehoord, geconfronteert, ende verder gedisponeert te worden, soo welgebore mannen na bevindinge van saken sullen oordeelen te behooren. Actum in 't regthuijs van Noordwijkerhout bij alle de mannen uijtgeseyt Meur ende van der Meer op den vierden julij 1716

Pieter Pieters Fits
Dirck Akersloot
Jan Janze Boerecamp
B. Bijl
Pieter van der Bijl
Harmen Tijdeman
Cornelis Jansz. de Bijl

scan 33, folio 2v

Gerrit Allardse Burger, jegenwoordig gevange,
versoekt aan de heeren welgebore mannen, omme bij
provisie uijt sijne gevangenisse te mogen worden ontslagen,
onder belofte, ende handtastinge van t[e] allen tijde wederom
in persoon te sullen compareren. Sub pæna confessi et
convicti. Actum 11 junij 1716.

Mannen den heer eij[sse]r op des gevangens vorenstaande
versoek gehoord, ingesien ende overwogen de informatien
bij den heer eij[sse]r onder eede beleijd, des gedaagdens confessie,
antwoorden op articulen, ende confrontatie tegens de getugen,
hebben den gevange bij provisie uijt sijne gevangenisse
ontslagen, onder belofte, ende handtastinge van t[e] allen tijde
wederom te sullen compareren in persoon. Sub pæna
confessi et convicti. Actum bij alle de mannen, uijtgesejd
Bruijn Arendse van der Bijl, den 11 junij 1716.

Pieter Pieters Fidts
Dirck Akersloot
Jan Janze Boerecamp
Pieter van der Bijl
Harmen Tijdeman
Louris van der Meer
Cornelis Jansz. de Bij

Den gevange heeft de voorsz[egde] gepresenteerde ende
vereijste belofte ende handtastinge sub pæna gedaan, ende
is daar op bij provisie uijt de gevangenisse uijtgelaten. Actum
11 junij 1716.

scan 33, folio 3

Wij ondergeschreven gesworen
welgeboren mannen, van Noortwijkerhout, Hillegom,
Lisse, ende Voorhout, verklaren dat **Gerrit Allardz. Burg-
ger** van Warmond was geapprehendeert⁴⁵ op den 3 junij
1716, na sijn eerste examen in besloten hegtenisse, tot
Rijnsburg gesonden op den 4^[en] dito, ende op den 11 dito
na sijn confrontatie tegens de getugen, bij provisie onder hand-
tastinge ontslagen, gedetineert geweest sijnde 8 dagen, was
een arm ende een lopend geselle, ende geene goederen en hadde,
waar aan den h[ee]r bailliu, de kosten van de gevan-
genisse soude kunnen verhalen, waarom wij sijn weled[elen]
dese acte van onvermogentheijt mits desen verleenen.
Actum 9 martij 1717.

Pieter van der Bijl
Harmen Tijdeman

Wij onderges[chreven] geswore welgebore
mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse
ende Voorhoud verklaren dat **Dirk Jochemse Stel-
lingwerve**, dienaar van de Justitie, van den tijd
af, dat den heere van Zwieten bailliu is geworden,
sonder intermissie⁴⁶ in dienst is geweest, ende nog is,
ende bij den geregte voor de helfte is betaalt
geworden, soo wel als bij den bailliu te samen
na beloop van twee maal ses en dertig guldens
's jaars. Actum 31 martij 1717

B. Bijl
Harmen Tijdeman

---

⁴⁵ apprhendeert: gevangengenomen

⁴⁶ sonder intermissie: zonder onderbreking

scan 34, folio 3v

Den heer eijsser, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, versoekt het eerste default⁴⁷, ende voor 't proffijit van dien, verstek van de exceptie declinatoir⁴⁸, met admissie, omme den inneged[aagde] te mogen apprehenderen⁴⁹. Actum 18 martij 1717.

Mannen, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den ged[aagde] van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eijsser omme den inneged[aagde] voor de tweede maal in persoon te mogen indagen, ende houden des heer eijssers versoek van apprehensie in advis. Actum 18 martij 1717

Den ged[aagde] in persoon dede seggen, met groote bevreemdinge te hebben gesien, dat den heer bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout heeft kunnen goedvinden hem ged[aagde] in persoon bij openbaren edicte, ende klokkengeslag voor de hooge vierschare van de voor[noemde] dorpen, ende ambagten, sonder designatie van uur, in persoon te doen citeren, ende dat wel om tegens den 18 martij 1717 in het regthuys van Lisse alsoo te compareren, even, ende in allen schijn, alsof den ged[aagde], in in persoon, was voorvlugtig, ende latiterende⁵⁰, ende of den ged[aagde] op den 15 februarij 1717, sijn mes ten

Regtdag gehouden tot Lisse op den 18 martij 1717. Presenten alle de in leven sijnde mannen. Bailliu absent.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii eij[sse]r in cas van delict,

op, ende jegens

Willem Maartense 's Gravenmade gewesen tunier tot Hillegom inneged[aagde].

Den heer eijsser dede seggen, dat den innege[daagde] op maandag 15 februari 1717 omtrent middag seer beschonken gekomen sijnde, ten huijse van **Adriaan Hubertse van den Bos**, tot Hillegom voorz[egd] ende door de huijsvrouwe van de voorn[oemde] Adriaan Hubertse gemaant wordende om geld, dat sijn van hem inneged[aagde] te goede hadde, ende daar over disput tusschen hen ontstaan sijnde, hij inneged[aagde] onderstaan had aldaar ten huijse in de keuke, sijn mes te trekken ende daar mede de soon van 't huijs **Pieter Adriaanse van den Bos** van agteren een steek van de bovenkant van de regter bil toe te brengen, ende alsoo 't voorz[egde] delict ten hoogsten strafbaar is, soo concludeerde den voorn[oemde] heer eijsser, dat den inneged[aagde] ter sake voorz[egd] bij vonnisse van welgebore mannen arbitralijk in, ofte aan den lijve sal werden gestraft, ofte in sijne goederen gemuleteert, soo welgebore mannen na meriten van 't voorz[egde] dilict sullen oordeelen te behooren, mitsgaders gecondemneert in de kosten, ofte tot anderen etc.

⁴⁷ default: als de gedaagde niet verschenen was, kon deze opnieuw door de rechtbank worden opgeroepen, maar verloor de gedaagde een verweermiddel, na de eerste keer (eerste default) verloor de gedaagde het recht om de rechter onbevoegd te verklaren

⁴⁸ verstek van de exceptie declinatoir: het vervallen van het recht om de rechter onbevoegd te verklaren

⁴⁹ apprehenderen: gevangennemen

⁵⁰ latiteren: zich schuilhouden

scan 34, folio 4

huijse van **Adriaan Hubertse van den Bos** tot Hillegom, soude hebben getrokken, ende eenen **Pieter Adriaanse van den Bos**, daar mede soude hebben gegrief, ende een steek toegebracht, daar den heer bailliu immers wel is bewust, dat in materie crimineel noijt eenige regtspleginge is gehouden als in het regthuijs tot Noortwijkerhout, ende daar den voor[noemde] heer bailliu mede niet onbekent kan sijn, dat den ged[aagde] als sig selven van alle misdaad vrij, ende onschuldig kennende, noijt voorvlugtig is geweest, dat den ged[aagde] daaromme heeft gemeent, dat hij op den voorz[egde] aangeleijde informelen regtdag, ende nulle citatie niet genoodsaakt was te compareren, dan dewijle den ged[aagde] uijt een tweede citatie op den 29 martij 1717 gedaan is voorgekomen, dat op den voorz[egde] 18 martij 1717 het eerste default, egter tot sijnen laste soude wesen gedeseerneert, soo versogte den ged[aagde] in persoon ongeprejudicieert sijn verdere defentie tegens de voorz[egde] twee citatien, purge⁵¹ van het voorz[egde] verleende default, ende sustineert dat alsnu geen verder proffijt van het selve aan den voorn[oemde] heer bailliu sal werden verleent.

Den heer eijsser passerende het vorenstaande gedicteerde van den inneged[aagde] als niet ter matterie doende, consenteert in de versogte purge, mits blijvende het effect van dien, ende versoekt wijders, dat inneged[aagde] in persoon sal werden geordonneert te antwoorden op articulen.

Den inneged[aagde] in persoon purgerende het verleende default, ende ongeprejudicieert sijne defentie tegens de informele citatien, van wegen den heer bailliu aan hem gedaan, consenteert in het versoen van op Articulen te werden gehoord, mits dat hem ged[aagde] na het examen sal werden gegeven copien van de Articulen, die hem sullen werden voorgehouden, alsmede van de responsiven bij hem ged[aagde] daar op gedaan.

Den heer eijsser refereert hem aangaande de versogte copien ter discretie van de heeren welgebooren mannen.

B. Den ged[aagde] in persoon heeft staande vierschare, op de hem voorgehoude articulen geandwoord. Actum 1 aprilis 1717.

A. Mannen gesien de voorz[egde] respectie versoecken, mitsgaders consent, ende het refereren ter discretie van welgebore mannen, ordonneren den inneged[aagde] in persoon te antwoorden, op de articulen die van wegen den heer eijsser tot dien eijnde sullen werden overgeleverd, ende dat na het examen den inneged[aagde] sullen mogen volgen copien soo van de articulen, als van de andwoorden bij hem inneged[aagde] daar op gedaan. Actum eersten aprilis 1717.

C. Den heer eijsser versoekt dat den inneged[aagde] sal werden gebracht, ende gehouden in besloten hegtentisse, omme nader gehoord, ende geconfronteer[t] te werden.

---

⁵¹ purge: zuiveren; verwijderen; intrekken

scan 35, folio 4v

Den inneged[aagde] in persoon versoekt om wederom na Hillegom te mogen gaan.

Mannen consenteren den inneged[aagde] sijn versoek mits ten allen tijde des gerequireert wederom, in persoon comparerende, sub pæna confessi, et convicti. Actum 1 aprilis 1717.

scan 35, folio 5

Den heer eijsser overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon, versoekt het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van de exceptie declinatoir, met admissie, omme den inneged[aagde] te mogen apprehenderen⁵². Actum 18 martij 1717.

Mannen, overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den ged[aagde] in persoon van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eijsser, om den ged[aagde] in persoon te mogen apprehenderen, ende indien hij blijft absenteren, tot het doen van een tweede citatie bij edicte. Actum 18 martij 1717.

Den heer eijsser, overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon, nu inneged[aagde] versoekt het tweede default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van alle exceptien dilatoir⁵³, met admissie tot het doen van een derde citatie bij edicte. Actum 1 aprilis 1717.

Mannen, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, verleenen het tweede default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den inneged[aagde] van alle exceptien dilatoir, ende admitteren den heer eijsser tot een derde citatie, bij edicte. Actum 1 aprilis 1717.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Swieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, razione officii eij[sser] in cas van van dilict.

op, ende jegens

Frans Willemse Kok, vlasswingelaar tot Lisse, ged[aagde] in persoon.

---

⁵² apprehenderen: gevangennemen

⁵³ exceptien dilatoir: als de gedaagde voor de tweede keer niet voor de rechtbank was verschenen, kon deze voor de derde keer worden opgeroepen, maar verloor de gedaagde opnieuw een verweermiddel: het recht om een gunstig tussenvonnis te verkrijgen en zo de rechtsgang te vertragen

scan 36, folio 5v

Den ged[aagde] is tevreden op articulen te antwoorden. Actum 18 martij 1717.

Mannen ordonneren dienvolgende ged[aagde] op articulen te andwoorden. Actum 18 martij 1717.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, den bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, razione officii eijsser in cas van dilict

op, ende jegens

Claas Janse van Westen van Sassenhem, vlas swingelaar, thuijsleggende in Lisse, ged[aagde] in persoon.

Den heer eijsser alvorens eijs te doen versoekt dat den ged[aagde] sal werden gehoort op articulen.

Welgebore mannen hebbende geexamineert seker vrouspersoon door **Dirk Jochemse Stellingwerfe**, bailliu's dienaar gevat, seggende genaamt te sijn **Christina Schulte**, oud 33 jaren, geboren van Spiers, in Duijsland, huijsvrouw van **Hendrik Schulte**, hebben de gevange geordonneert aan **Grietje Maartens Langevelt** te betalen de verteerde vier en een halve stuijver, dat de gevange heeft gedaan, ende na ernstige bestraffinge is de gevange belast, aanstonds uijt de bailluiage te gaan, ende daar noijt weder in te komen. Actum in 't regthuijs van Lisse, bij Pieter Lenardse van der Bijl, ende Herman Andriese Tijdeman, op den 25 julij 1717.

scan 36, folio 6

B. Pieter Lenardse van der Bijl, ende Herman Andriese Tijdeman, geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, geexamineert hebbende een vrouspersoon, seijde genaamt te sijn **Ariaantje Christoffels**, hujsvrouw van Jan oud omtrent 22 jaren, geboren uijt de Meijerie van den Bos, digt bij de stad Hertogenbos, hebbende geordonneert de rugge te ontblooten, maar geen tekens bevonden dat se gezeseld soude sijn, veel min gebrandmerkt, sijnde haar aangeseijd uijt dese bailliuage aanstonds te moeten vertrekken, ende dat soo sij daar in weder gevonden werd, men haar in hegtenis sal brengen, ende te regt stellen. Actum in 't regthuijs van Lisse den 17 februarij 1718.

A. Welgebore mannen hebbende geexamineert seker manspersoon door **Dirk Jochemse Stellingwerf** bailliu's dienaar opgebracht in 't regthuijs van Lisse op vrijdag 6 augusti 1717 seggende genaamt te sijn **Jan Stoffelse Agerdijn** oud 44 jaren een hoogduijtser, van Schevelbeen in Brandenburg, wonende nu bij Dordregt in Genrike ambagt, ende sijn kost te winnen met mandemaken, ende op des gevangens bidden om vergiffenisse. Bevolen van stonden aan den bailliuage te ontrumen. Actum bij Pieter Lenardse van der Bijl, ende Herman Andriese Tijdeman, op den 6 augusti 1717.

scan 37, folio 6v

Geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort het versoek, van den heere van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, ratione officie, gesien de precedenti informatien, bij sijn weled[elen] onder eede gerecouvreert op, ende ten laste van **Joost Janse Koopman**, wever, geboortig van ofte hoe hij anders met name, ofte toename soude mogen wesen genaamt, laatst thuijs gelegen hebbende tot **Gerrit Jorisse Haasbergen**, onder Noortwijkerhout, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende⁵⁴, admitteren den voorn[oemde] heer bailliu, om den voorn[oemde] Joost met klokkengeslag, ende bij besloten missive aan desselfs voorz[egde] laatste verblijf te mogen indagen in persoon. Actum 17 october 1720.

---

⁵⁴ latiteren: zich schuilhouden

scan 37, folio 7

Den heer eijsser versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het eerste default ende voor 't proffijit van dien, verstek van de exceptie declinatoir, wijders, apprehensie⁵⁵ van denselven inneged[aagde] in persoon, daar, ende waar denselven sal wesen te bekomen, met admissie om te doen een tweede edictale citatie. Actum 28 november 1720

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, gesien de edictale citatie, en de relatie van den bode, gehoord de uijtroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den inneged[aagde] in persoon, van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eijsser, om den inneged[aagde] in persoon, te mogen apprehenderen, daar, ende waar denselven sal wesen te bekomen, als ook om te laten doen, een tweede edictale citatie. Actum 28 november 1720.

Den heer eijsser versoekt, vermits de non comparitie van den inneged[aagde] bij edicte in persoon, het tweede default, ende voor 't proffijit van dien, verstek van alle exceptien dilatoir, met admissie, om te doen een derde citatie bij edicte, in persoon. Actum 2 januarij 1720.

Welgebore mannen, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, gesien de edictale citatie, en de relatie van den bode, gehoord de uijtroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het tweede default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den inneged[aagde] in persoon van alle exceptien dilatoir,

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op donderdag den 28 november 1720. Presenten alle de welgebore mannen.

Den weled[elen] heer Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii, eijsser in cas van dilict

op ende jegens

Joost Janse Koopman, wever, geboortig van   ofte hoe hij anders met name, ofte toename soude mogen sijn genaamt, laatst thuijs gelegen hebbende tot **Gerrit Jorisse Haasbergen**, onder Noortwijkerhout, maar nu voorvlugtig ofte latiterende⁵⁶ inneged[aagde] in persoon.

Beklaagt in de openbare criminele vierschare van de agtbare welgebore mannen der voorz[egde] districten Joost de wever, laatst gewoont hebbende tot Noortwijkerhout, dog nu voorvlugtig, ofte latiterende, ende na drie distincte dagvaardingen om in persoon te compareren, mitsgaders een vierde ex super abundantia gebleven defaljant, hem aanseggende, dat hij ged[aagde] in persoon sig niet en heeft ontsien op den 4 Augusti 1720, een leijdekker van Leijden genaamt **Samuel** een snede in sijn aangesigt toe te brengen, ende gemerkt

⁵⁵ apprehensie: gevangenneming

⁵⁶ latiteren: zich schuilhouden

scan 38, folio 7v

admitteren den heer eijsser, om te laten doen een derde edictale citatie in persoon. Actum 2 januarij 1721.

Den heer eijsser versoekt vermits de non comparitie van den inneged[aagde] bij edictie in persoon, het derde default, ende voor 't proffijit van dien, verstek van alle exceptien peremptoir⁵⁷, weren ende defentien van regten, met admissie tot het doen van een vierde edictale citatie, in persoon om het intendit⁵⁸ van den heer eijsser te sien verefireren. Actum 23 januarij 1721

Welgebore mannen, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, gesien de edictale citatie, en de relatie van den bode, gehoord de uijtroepinge in der vierschare, met luder stemme gedaan, verleenen het derde default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den inneged[aagde] in persoon van alle exceptien peremptoir, weren, ende defentien van regten, admitteren den heer eijsser, tot het laten doen van een vierde edictale citatie in persoon, om het intendit van den heer eijsser te sien verefireren. Actum 23 januarij 1721

Den heer eijsser versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagd[e] in persoon het vierde default, ex super abondanti, diend voorts van eijs ende intendit overleverende de stukken onder behoerlijken inventaris, dienende tot adstructie van sijn welgefundeerden eijs, ende conclusie, ende versoekt daar op regt. Actum 13 februarij 1721.

Welgeboore mannen, overmits de non comparitie van **Joost Jacobse Koopman**, wever, geboortig van   uijt de Meijerie van 's Hertogenbos, laatst tuijs gelegen hebbende tot **Gerrit Jorisse Haasbergen**, onder Noortwijkerhout, als nu voorvlugtig, ofte latiterende⁵⁹, ofte hoe hij anders met name, ofte toename mag sijn genaamt, inneged[aagde] bij edicte in peeroon, gesien de edictale citatie, en de relatie van den bode gehoord de uijtroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, ende den inneged[aagde] in persoon in regten niet en was verschenen, verleenen ex super abondanti het vierde default, ende voor 't proffijit van dien, mitsgaders gesien den criminelen eijs, ende conclusie, bij den heer eijsser gedaan, ende genomen, op, ende ten laste van den voorn[oemde]

sodanige saken in een land van justitie niet konnen werden geleden, ende ook andere te afschrik behooren te werden gestraft.

Soo concludeerde den bovengemelde eijsser, dat den ged[aagde] in persoon daar over met openbare geeseling, ende met een snede in sijn aangesigt sal werden gestraft, ende wijders voor den tijd van vijf en twintig jaren uijt den lande van Holland ende Westvriesland gebannen ende gecondemneert in de kosten.

⁵⁷ exceptien peremptoir: als de gedaagde voor de derde keer niet voor de rechtbank was verschenen, kon deze voor de vierde keer worden opgeroepen, maar verloor de gedaagde opnieuw een verweermiddel: het recht om uitstel te vragen voor het indienen van processtukken

⁵⁸ intendit: strafvoordering, nadat de gedaagde voor de derde keer niet was verschenen, mocht de eiser schriftelijk zijn strafvordering indienen, de gedaagde werd dan voor de vierde (en laatste) keer opgeroepen, verscheen de gedaagde nog steeds niet, dan kon de rechtbank hem bij verstek veroordelen

⁵⁹ latiteren: zich schuilhouden

scan 38, folio 8

innegedaagde, met de vereficaten van dien eijs, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt uijt den name, ende van wegen de Edele Groot mogende heeren Staten van Holland, ende Westvriesland, bannen den voorn[oemde] inneged[aagde] uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, voor den tijd van twintig jaren, sonder gedurende dien tijd daarinne te komen, op pæne van geleijd, ende gebragt te werden op 't schavot, ende aldaar door den scharpreger, gebonden sijnde, aan een paal, met een gebloot mes boven 't hoofd wel strengelijk gegeeseld, ende met roeden geslagen te werden. Condemneren wijders den voorn[oemde] inneged[aagde] in de kosten, ende misen van justitie. Aldus gedaan in 't regthuijs van Noortwijkerhout, op den 13 februarij 1721 bij Gerrit Pieterse Maarleveld, Pieter Pieterse Vlaanderen, Dirk Cornelisse Akersloot, Bruijn Arendse van der Bijl, Bruijn Lenardse van der Bijl, Herman Andriese Tijdeman, Jan Vlaanderen Oude Janssoon, Cornelis Dirkse van Campen, ende Jan Abrahamse Koopaart, gesworen welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout. Ende ten selven dage gepronuncieert.

scan 39, folio 8v

Wij ondergeschreve geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, verklaren dat **Joost Jacobse Koopman**, wever, laatst tuijs gelegen hebbende onder Noortwijkerhout, op heden bij sententie van welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten gebannen uijt Holland, ende Westvriesland, voor twintig jaren, mitsgaders gecondemneert in de kosten, ende misen van justitie, was een loopend geselle, ende onses wetens geen goederen hadde, waar aan den heer bailliu de kosten, ende misen van justitie, soude kunnen verhalen, waarom wij sijn weled[elen] dese acte van onvermogenheid, mits desen verleenen. Actum 13 februarij 1721.

scan 39, folio 9

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op den 2 januarij 1721.
Presenten den s[ubstituut]⁶⁰ bailliu, ende

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, presenten den s[ubstituut] bailliu ende alle de mannen, uijtgesondert Bruijn Arendse van der Bijl op den 23 januarij 1721.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout presenten den s[ubstituut] bailliu ende alle de mannen uijtgesondert Bruijn Arendse van der Bijl op den 13 februarij 1721.

Geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort het versoeck van den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gesien de informatie bij sijn weled[elen] onder eede beleyd, op, ende ten laste van **Jan Willemse Haasbroek**, geseijd **Jan Klap**, geboortig van Warmond, laatst gediend hebbende onder Voorhout bij de wed[uwe] van **Jan Corn. Warmond**, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende⁶¹, op alles gelet dat had mogen bewegen, admitteren den heer bailliu, om den gemelden **Jan Willemse Haasbroek** bij edicte, ende klokkegeslag mitsgaders beslote missive aan desselfs voorz[egde] laatste verblijf te mogen indagen. Actum 13 januari 1722.

---

⁶⁰ substituut: plaatsvervangend

⁶¹ latiteren: zich schuilen

scan 40, folio 9v

Den heer eijsser, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, versoekt het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van de exceptie declinatoire, wijders admissie omme denselven inneged[aagde]ns persoon te apprehenderen, ter plaatse daar hij sal wesen te bekomen. Als ook tot het doen van een tweede citatie bij edicte. Actum 29 januarij 1722.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, gesien de edictale citatie, van den heer eijsser, met de relatie van den bode, inhoudende ook het bestellen van beslote missive aan des inneged[aagdens] laatste woonplaats, gehoord de uijtroeppinge in der vierschare, met luder stemme gedaan, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den inneged[aagde] in persoon van de exceptie declinatoire. Admitteren den heer eijsser, omme den inneged[aagde] in persoon te mogen apprehenderen⁶², ter plaatse daar hij sal wesen te bekomen, als ook te laten doen, een tweede citatie bij edicte, ende, beslote missive. Actum 29 januarij 1722

Den heer eijsser versoekt, vermits de non comparitie van den inneged[aagde] bij edicte in persoon, het tweede default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van alle exceptien dilatoire, met het admissie tot het doen van een derde citatie, bij edicte in persoon. Actum 12 februarij 1722

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, gesien de edictale

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout. Presenten den s[ubstituut]t bailliu, ende alle de welgebore mannen, op den 29 januarij 1722.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten vrijheer van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii eij[sse]r in cas crimineel,

op, ende jegens

Jan Willemse Haasbroek, van Warmond in de wandeling genaamt **Jan Klap**, laatst voor bouknegt gediend hebbende onder Voorhout voorz[egd], maar nu voorvlugtig, ofte latiterende, inneged[aagde] in persoon.

Beklaagt in openbare vierschare voor de agtbare welgebore mannen, van de voor[zegde] dorpen, ende ambagten **Jan Willemse Haasbroek**, van Warmond, in de wandeling genaamt **Jan Klap**, laatst onder Voorhout voor bouknegt gediend hebbende, bij de wed[uwe] van **Jan Cornelisse Warmond**, dog nu voorvlugtig, ofte latiterende⁶³, ende na drie dagvaardingen, mitsgaders een vierde ex super abundantia, om in persoon te compareren gebleven defaljant, hem aanseggende dat hij op vrijdag den 19 december 1721 tot Sassenhem, na dat hij pas te voren, in de herberge De Valk, had uijtgedaagd om te vegten eenen **Huijbert Janse Boshuijsen**,

⁶² apprehenderen: gevangennemen

⁶³ latiteren: zich schuilhouden

scan 40, folio 10

citatie, ende relatie van den bode inhoudende ook het bestellen van beslote missive, aan des inneged[aagde]n laatste woonplaats, behoort de uijtroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het tweede default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den inneged[aagde] in persoon, van alle exceptien dilatoir. Admitteren den heer eijsser tot het laten doen van een derde edictale citatie in persoon. Actum 12 februarij 1722

Den heer eijsser, versoekt, vermits de non comparitie van den inneged[aagde] bij edicte in persoon het derde default, ende voor 't proffijit van dien, verstek van alle exceptien peremptoir, weren, ende defentien van regten, met admissie tot het doen van een vierde citatie in persoon, om het intendit⁶⁴ van den heer eijsser te sien verifiëren. Actum 26 februarij 1722.

Welgebore mannen, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon, gesien de edictale citatie, ende relatie van den bode, behoort de uijtroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het derde default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den inneged[aagde] in persoon van alle exceptien peremptoir, weren, ende defentie van regten. Admitteren den heer eijsser tot het laten doen van een vierde sitatie van den inneged[aagde] in persoon om het intendit van den heer eijsser te sien verifiëren. Actum 26 februarij 1722

bouman onder Voorhout, ende tot dien eijnde, sijn inneged[aagde] rok had uijtgetrokken, ende daarom door de waard ten huijse uijt was gedreven, des avonds de klokke omtrent seven uren, in een ander herberg, daar De Oude Post uijthangt, was gegaan, alwaar hij inneged[aagde] den gemelden **Huijbert Janse Boshuijsen**, was, aan, ende op 't lijf gevallen, ende **Huijg Willemse Brelofsbergen**, mede van Voorhout, hem inneged[aagde] van 't lijf van den voorn[oemde] **Huijbert Janse** willende aftrekken, hij inneged[aagde] onderstaan had, met een gebloot mes, denselven **Huijg Willemse** in de bovenbuijk een diep ingaande steek, ende wonde toe te brengen, omtrent twee vingeren breed, boven de navel, ruijm een vingerbreed door alle de bekleedselen van de buijk, strekkende tot in de lever, omtrent twee vingeren diep, kwetsende de maag, aan welke steek, ende wonde, den voorn[oemde] **Huijg Willemse** op den derden dag daar na is overleden. Ende alsoo den inneged[aagde] ende defaljant daardoor is geworden een doodslager, ende violateur des menschenlijken geslagts ende verbeurt heeft lijf en goed, soo concludeert den voorn[oemde] heer eijsser, dat den inneged[aagde] ter sake voorz[egd] volgens 't oud loflijk gebruik 's lands van Rijnland, sal werden gebannen uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, soo wijd,

⁶⁴ intendit: eis, strafvordering

scan 41, folio 10v

Den heer eijsser, versoekt, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] in persoon het vierde default, ex super abundanti, diend voorts van eijs, ende intendit, overleverende de stukken, onder behoorlijken inventaris dienende tot adstructie van sijn eijs, ende conclusie, ende versoekt daar op regt. Actum 12 martij 1722

Welgebore mannen, overmits de non comparitie van **Jan Willemse Haasbroek**, geboortig van Warmond, in de wandeling genaamt **Jan Klap**, laatst onder Voorhout voor bouknegt gediend hebbende bij de wed[uwe] van **Jan Cornelisse Warmond**, inneged[aagde] bij edicte in persoon, gesien de edictale citatie, ende relatie van den bode, gehoord de uijtroepinge in der vierschare, met luder stemme gedaan, verleenen ex super abundanti het vierde default, ende voor 't proffijit van dien, mitsgaders gesien den criminelen eijs, ende conclusie, bij den heer eijsser gedaan, ende genomen, op, ende ten laste van den voorn[oemde] inneged[aagde], met de vereficatie van dien eijs, op alles gelet dat had mogen bewegen, doende regt, uijt den name, ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland, ende Westvriesland, bannen den voorn[oemde] inneged[aagde] uijt den lande van Holland ende Westvriesland, soo wijd, en sijd de palen, derselver sig uijtstrekken, voor hondert jaren, ende eenen dag, ende confiqueren alle des inneged[aagdens] goederen, ten behoeve van de hooge overigheid, indien hij eenige heeft, op pæne bij infractie van 't selve bannissement, dat den inneged[aagde] alsdan sal werden gestraft, soo als men na bevindinge van saken sal oordeelen te behooren. Aldus gedaan in der vierschare van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, bij Gerrit Pieterse Maarleveld, Pieter Pieterse Vlaanderen, Dirk Adriaanse Akersloot, Bruijn Arendse van der Bijl, Bruijn Lenardse van der Bijl, Herman Andriese Tijdeman, Jan Vlaanderen Oude Janssoon, Cornelis Dirkse van Campen, ende Jan Abrahamse Koopart, geswore welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen ende ambagten, op den 12 martij 1722. Ende ten selve dage in openbare vierschare gepronuncieert.

ende sijd, de palen derselver sig uijtstrekken voor hondert jaren, ende eenen dag, ende alle sijne goederen geconfisqueert, ten behoeve van de hooge overigheid, indien hij eenige heeft, ende dat bij infractie van desselfs bannissement⁶⁵ den inneged[aagde] sal werden gecondemneert, soo als men na bevindinge van saken sal oordeelen te behooren, ende versoekt den heer eijsser hem hier op regt te gewerden.

⁶⁵ bannissement: verbanning

scan 41, folio 11

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op den 12 februarij 1722. Presenten den s[ubstituut]t bailliu, ende alle de welgebore mannen uitgeseijd, Dirk Adriaanse Akersloot.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout op den 26 februarij 1722. Presenten den s[ubstituut]t bailliu, ende alle de mannen uijtgeseijd Cornelis Dirkse van Campen.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op den 12 martij 1722. Presenten den s[ubstituut]t baill[iu] ende alle de mannen.

scan 42, folio 11v

Wij ondergeschreve geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, verklaren dat **Jan Willemse Haasbroek**, geboortig van Warmond, in de wandeling genaamt **Jan Klap**, laatst onder Voorhout voor bouknecht gediend hebbende, op heden bij sententie van welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen ende ambagten gebannen uijt Holland, ende Westvriesland, voor hondert jaren en eenen dag, ende alle sijne goederen geconfisqueert, ten behoeve van de hooge overigheid, was een loopend geselle, ende onses wetens geene goederen hadde, sulks dat den heer bailliu van de voorz[egde] confiscatie, ende selfs voor de kosten, ende misen van justitie, niets en had ontfangen, waarom wij sijn weled[elen] dese acte mits desen verleenen. Actum 12 martij 1722.

scan 42, folio 12

Wij ondergeschreve geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gesien de informatien ten overstaan van welgebore mannen Tijdeman, ende Jan Vlaanderen, gerecouvreert bij den weled[elen] heere van Zwieten etc. bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, op, ende ten laste van **Claas Gerritse van Velsen**, in de wandeling genaamt **Claas Bros**, gewesen stalknegt van **Catriena van der Meij** wed[uwe] wijlen **Cornelis Vis**, waardin tot Hillegom, tegenwoordig gedetineerde, in 't gevangenhuijs van de ridderschap tot Rijnsburg op alles gelet dat had mogen bewegen, approberen, ende decreteren, de gedane apprehensie⁶⁶. Actum bij Bruijn Arendse van der Bijl, Herman Andriese Tijdeman, ende Jan Vlaanderen, presenten, den 15 september 1722 ende ook bij Gerret Maarleveld, Pieter Vlaanderen ende Dirk Akersloot, benevens de voorn[oemde] Bruijn van der Bijl, ende Herman Andriese Tijdeman, op den 19 dito. Jan Vlaanderen als doen absent, gelijk ook absent was, Jan Abrahamse Koopaart.

---

⁶⁶ apprehensie: gevangenneming

scan 43, folio 12v

Extraordinaris regtdag
gehouden tot Noortwijkerhout op saterdag
den 19 september 1722. Presenten alle
de welgebore mannen, behalven Jan
Vlaanderen Oude Janssoon, ende Jan
Abrahamse Koopaart, sijnde op de plaats
van Cornelis van Campen, wel vervuld met
Jan Hendrikse Persoon, maar deselve Jan
Hendrikse Persoon nog niet beedigt.

Compareerden voor welgebore mannen van Noortwij-
kerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, **Maartje Klaasdr Glas**,
moeder van **Claas van Velsen**, te kennen gevende, dat hare
voorn[oemde] soon, door den heer bailliu was geapprehendeert⁶⁷,
ende dewijle sij vertrout, dat gemelde hare soon niets heeft
geperpetreert, waaromme hij langer soude blijven gedetineert,
soo versogte sij **Maartje Claas Glas**, dat deselve hare soon
bij provisie uijt sijne detentie, soude mogen werden ontslagen,
onder belofte, en handtastinge van tot allen tijden in persoon
te sullen compareren, sub pæna confessi, et convicti.

Camper voor den heer bailliu, refereert sig ter
discretie van welgebore mannen, soo nogtans dat bij
provisie, door den gedetineerde sal moeten werden betaalt
de kosten in sijn detensie verteert.

Maartje Claas Glas, refereert haar mede nopende de kosten
ter discretie van welgebore mannen. Actum 19 september
1722.

---

⁶⁷ apprehenderen: gevangennemen

scan 43, folio 13

Welgebore mannen, gesien hebbende het gedicteerde van **Maria Claasdr Glas**, moeder van den gedetineerde, alsmede het genotuleerde van den procureur Camper, van wegen den heer bailliu, ontslaan bij provisie **Claas van Velsen**, uijt sijne jegenwoordige detensie, mits den gemelden van Velsen, in 't collegie van welgebore mannen, onder handtastinge beloofd ende aanneemt, t[e] allen tijde des gerequireert werdende, te sullen compareren in persoon, sub pæna confessi, et convicti, ende mits bij denselven van Velsen, sullende werden betaalt bij provisie de kosten in sijne detensie verteert. Actum 19 september 1722.

Op huijden den 19 september 1722 is voor welgebore mannen gecompareert den voorn[oemde] van Velsen, dewelke bij handtastinge aan den president welgebore man gedaan, heeft beloofd des gerequireert werdende, in persoon te sullen compareren sub pæna, confessi, et convicti, met aanneming van de kosten in sijne detensie verteert, bij provisie te sullen voldoen.

scan 44, folio 13v

Welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, geexamineert hebbende van wegen den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, seker persoon, door **Dirk Jochemse Stellingwerf**, 's heeren dienaar opgeligt, ende gevange gebragt in 't regthuijs van Lisse op donderdag den 8 oktober 1722 seijd genaamt te sijn **Jan Barte van der Heller**, oud 28 jaren, wonende aan 't kerkhof in Lisse, kunnende sijn kost niet winnen, seijde blind te wesen, ende ondersteund te werden van den armen. Gehoort des gevangens versoek van provisionele ontslaginge, onder handtastinge, ende belofte van tot allen tijde wederom in persoon te sullen compareren, sub pæna confessi, et convicti, hebben 't selve niet geconsenteert, maar den gevange scherpelijk gereprimendeert, ende geordonneert in sijn huijs bewaart te worden, tot nader ordre. Actum bij Harman Andriese Tijdeman, ende Jan Vlaanderen Oude Janssoon, den 8 oktober 1722.

scan 44, folio 14

Regtdag gehouden tot
Noortwijkerhout op donderdag den 4
februarij 1723. Presenten den s[ubstituut]
bailliu, ende alle de welgebore manen.

Geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout,
Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort het versoek van wegen
den weled[elen] heere Gerard Bikker van Swieten, vrijheer van
Zwieten etc. bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten,
op, ende jegens, **Jan Willemse Binkhorst**, bouman onder Voorhout,
gesien, ende geexamineert de informatie, bij sijn weled[edelen] onder
eede beleid, op alles gelet, dat had mogen bewegen, admitteren
denselven heer bailliu, omme den voorn[oemde] **Jan Willemse Binkhorst**
in persoon bij edicte, ende beslote missive te mogen verdagen,
alsmede desselfs goederen te mogen inventariseren, arresteren⁶⁸,
ende in bewarender hand nemen. Actum bij alle de welgebore
mannen, in 't regthuijs van Noortwijkerhout op den 4
februarij 1723.

---

⁶⁸ arresteren: in beslag nemen

scan 45, folio 14v

Aan de edele agtbare heeren
bailliu, ende welgeboorne mannen
van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse,
ende Voorhout

Geeft reverentelijk te kennen, **Jan Willemse Binkhorst**, wonende tot Noortwijk, ende voorheen gewoont hebbende tot Voorhout, dat hem suppliant, met verrukkinge is voorgekomen, dat den ed[elen] heer mr Gerard Bikker van Zwieten, in qualiteit als hooft bailliu van de voorn[oemde] plaatse, hem suppliant in persoon heeft gedaan dagen wegens pretense mishandeling, aan sijne dienstmaagt **Eva Mees van der Kluft**, dat hij suppliant deselve **Eva Mees van der Kluft**, op vaste presumptie wel heeft betigt, van sijn suppliants goederen te hebben ontvreemt, dat hij suppliant ook om agter de waarheid van dien te komen, wel heeft gebruikt, middelen in sijn gedagten, toepasselijk aan de persone na hare jaren ende ingevalle hij suppliant in die opsigte eeniger mate de lemite van heerschappije mogte hebben te buijten gegaan, het welk nogtans met geen quaataardigheijd is geschiet, omme nogtans niet ingewillikt te worden in proces tegens den weled[elen] heer bailliu, soo ten opsigte van jurisdictie, als wegens de beschuldigde poineten, was hij suppliant te rade geworden, sig te keeren tot u ed[el] agtbare, versoekende dat u weled[ele] agtbare goede geliefte sij de beschuldigde poineten in de personele dagvaardinge gemelt, te wesen civil, ende composibel 't welk doende etc. Was ondertekent **Jan Willemse**.

Sij dese requeste, ofte copie van dien, gesteld in handen van den weled[elen] heere van Zwieten etc. hooft bailliu, omme hier op te rescriberen ofte sijn weled[elens] belang te seggen, Actum 11 martij 1723.

Welgebore mannen, dese requeste nader ingesien, ende geexamineert hebbende, ook den heer eijsser hier op gehoort, verklaren de sake daarinne vermeld te wesen civil, ende composibel presenten alle de welgeboore mannen behalven Bruijn Arendse van der Bijl. Actum 11 martij 1723.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op donderdag den 11 martij 1723. Presenten den heer hooft bailliu, ende alle de welgeboore mannen uijtgeseyd Bruijn Arendse van der Bijl.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, hooft bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii, eijsser in cas crimineel,

op, ende jegens

Jan Willemse Binkhorst, bouman, laatst gewoont hebbende onder Voorhout, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende⁶⁹, ged[aagde] bij edicte in persoon

Den heer eijsser dese requeste gesien, ende geexamineert hebbende refereert sig ter arbitrage van welgebore mannen. Actum 11 martij 1723.

⁶⁹ latiteren: zich schuilhouden

scan 45, folio 15

Den heer eijsser, vermits den ged[aagde] in judicio present, in gebreke bleef te andwoorden, versoeck verstek van andwoord, ende voor 't proffijit van dien, admissie om te mogen dienen van intendit⁷⁰. Actum 11 martij 1723.

Welgebore mannen
vermits den ged[aagde] in judicio present, in gebreke bleef te andwoorden, gehoort het versoeck van den heer eijsser, verstecken den ged[aagde] van andwoord, ende voor 't proffijit van dien, admitteren den heer eijsser, omme te dienen van intendit. Actum 11 martij 1723.

Den heer eijsser dienende van intendit, leijd over sijnen inventaris, met de stukken daar toe relatief, ende versoeckt daar op regt. Actum 24 junij 1723.

Welgebore mannen
gesien het intendit, stukken, ende munimenten aan hen overgeleverd van wegen den heer eijsser, op alles gelet dat had mogen bewegen, doende regt uijt name, ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland ende Westvriesland, bannen den ged[aagde] uijt dese bailliuage voor den tijd van vijf jaren, te rijmen binnen twee maal 24 uren, sonder gedurende den voorz[egde] tijd, daar weder inne te mogen komen op pæne, van swaarder straffe, ende condemneren den ged[aagde] in de kosten, ende misen van justitie tot

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten hoofd bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, eijsser in cas van delict,

op, ende jegens

Dirk Gerritse in 't Hout, wonende tot Noortwijkerhout, ged[aagde] in 't voorz[egde] cas.

Den heer eijsser dede seggen, dat op zondag den 13 december 1722, des avonds omtrent 5 uren, den voorn[oemde] ged[aagde] met sijn broeder **Tomas Gerritse in 't Hout**, wonende onder Vogelesang, wesende gekomen tot Noortwijkerhout, ten huijse van **Pieter Hendrikse van Leewen**, waard in 't regthuijs, met een paard, dat sijn voorn[oemde] broeder Tomas verscheijde maal presenteerde een paard te verkoopen, soo 't scheen om kwestie te verwekken, dat sijn[ieden] 't paard hadde geset op hondert vijftig guldens, dat **Willem Hendrikse van Leewen** had geboden vier ducatonen, dat den voorn[oemde] Tomas, ende den ged[aagde] hadden voorgesteld, dat die aan 't haar bleef soude moeten geven, een kanne wijn, ende daarom het paard hadde geset op twintig pond groot, vragende hoe veel Willem Hendrikse nu op die conditie wilde bieden, dat de voorn[oemde] Willem Hendrikse hadde gebleven bij sijn bod, dat de voorn[oemde] Tomas, ende Dirk niet lager waren gekomen, nogte niemand hooger, soo dat het paard niet verkogt werd, waar na gevraagd wierd, of dan de verkoopers, aan dewelke het paard ende bij gevolg ook het haar bleef, niet

⁷⁰ intendit: eis, strafvordering

scan 46, folio 15v

haar e[dele] taxatie, ende moderatie.
Actum in 't regthuys tot Noortwij-
kerhout, bij alle de welgebore mannen
behalven Jan Vlaanderen Oude Janssoon
op den 24 junij 1723, ende ten
selven dage in openbare vierschare
gepronuncieert,

vervallen waren, in de kanne wijn
daarop de voorn[oemde] Tomas andwoorde
die de kanne wijn wil hebben, die moet se
van ons huijt halen, dat de voorn[oemde] Tomas
vervolgens met sijn vuijst had gestooten na
de voorn[oemde] Willem Hendrikse, dat Willem Hendrikse
de voorn[oemde]
Tomas van sijn lijf afwerende, deselve
Tomas hem Willem Hendrikse, met den
arm, ende vuijst, een slag had toegebracht,
ende sij beijde aan malkanderen waren geraakt,
dat de voorn[oemde] Tomas eerst Willem Hendrikse
had onder gekregen, maar dat Willem
Hendrikse weder boven was geraakt, dat
den ged[aagde] sijn broeder tegens Willem
Hendrikse wilde helpen, dog tegen
gesproken wierd door **Engel Lenardse**, dat
den ged[aagde] daar op den voorn[oemde] **Engel Lenardse**
had aangegrepen, ende sij beijde mede aan
den anderen waren geraakt, dat Tomas
op, ende den ged[aagde] los gelaten sijnde, de
voorn[oemde] Tomas het mes uijt de schede
getrokken, ende daar mede eerst
na den voorn[oemde] Willem Hendrikse, verscheijde
malen gestoken, ende gesneden, ende daar
na ook na de waard Pieter Hendrikse
gesneden hadde, dat Willem Hendrikse
met een stoel hadde afgekeert, de
steken, ende sneden van Tomas, dat
de voorn[oemde] Tomas, ende hij ged[aagde] verders alle het
ligt hadden uijtgesneden, ende alle de
andere menschen waren weg gevlugt,
gedurende dat geweld tot omtrent agt uren

scan 46, folio 16

alswanneer sij beijde mede uijt den huijs
waren geraakt, dat den voorn[oemde] ged[aagde]
met sijn broeder, vervolgens voor de
deur van de voorn[oemde] waard aangerand
hadden **Maria Pieters Cole**, huijsvrouwe
van de voorn[oemde] Willem Hendrikse, die met
een lantaarn was gekomen, om haar
man te halen, tragtende hij ged[aagde] met
sijn voorn[oemde] broeder die vrouw de
lantaarn aldaar met geweld af te nemen, dat
de vrouw de lantaarn niet willende
overgeven, met deselve lantaarn was te-
rug geweken, tot eenige huijsen daar van-
daan, dat sij[iede] daar ter plaatse de vrouw
onder de voet hadden geworpen, ende haar
de lantaarn afgenomen, ende daar mede
weg gelooopen waren, hebbende in het
ontweldigen van de lantaarn, de vrouw
aan de hand gekwest, ende daarna de
lantaarn aan stuk geslagen, ende sij[ieden]
eijndelijk ook de glasen van de voorn[oemde]
waard hadden ingesneden, ende ingesla-
gen. Alle 't welke sijn saken van
gevaarlijken gevolge, ende niet mogen
worden geleden, maar noodwendig
moeten werden gestraft,
weshalven den voorn[oemde] heer eij[sser]s eijs doende,
concludeerde
dat den ged[aagde] ter sake voor[zegd] bij vonnisse
van welgeboore mannen arbitralijk
sal werden gecorrigeert, ende in sijne
goederen gemuleteert, soo als welgebore
mannen, na het gewigt der saken
sullen oordeelen te behooren, ende den
ged[aagde] sal werden gecondemneert in de
kosten, ofte tot anderen etc.

scan 47, folio 16v

Den heer eijsser, overmits de non comparitie van den ged[aagde] versoeckt het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, verstek van de exceptie declinatoir, met admissie, tot het doen van tweede citatie. Actum 24 junij 1723.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde], verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den ged[aagde] van de exceptie declinatoir, ende admitteren den heer eijsser, tot het doen van een tweede citatie. Actum 24 junij 1723.

Den ged[aagde] in judicio present, segt het gepleegde bij den eijs ter neder gestelt, hem te sijn van herten leed, versoeckt dat de heeren welgebore mannen dese sake gelieven te modereren, met soodanige geld boete, als sij sullen kunnen oordeelen te behooren. Den eijsser refereert sig insgelijks ter discretie van de heeren welgebore mannen. Actum 11 november 1723.

Welgebore mannen gehoort het versoeck van den ged[aagde], alsmede dat den heer eijsser sig hadde gerefereert ter discretie van welgebore mannen, gesien de informatie bij den heer eijsser onder eede beleijd, op alles gelet, dat had mogen bewegen, hebben den ged[aagde] gecondemneert, ende condemnieren hem mits desen, in een mulete⁷¹ van twintig guldens, mitsgaders in de kosten, welke op de verdere

Regtdag gehouden bij den s[ubstituut]t bailliu, ende alle de welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, tot Noortwijkerhout op donderdag den 24 junij 1723.

Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van Voorhout, Noortwijkerhout, Lisse, ende Hillegom, r[atione] o[fficii] eijsser

contra

Gerrit Dirkse van der Laan, wonende tot Hillegom, ged[aagde].

Dede seggen, dat den ged[aagde] niet heeft ontsien, daags voor de voorlede Voorschoter paarde-marct des naarmiddags, aan eenen **Arnoldus Bote**, in sijn Botees huijsinge tot Hillegom, een sware slag in sijn aangesigt toe te brengen, in soo verre, dat de gemelde Bote ter aarde is nedergevallen, dat den bovengenoemde ged[aagde] in sijn driften voorgaande, als doen den voorn[oemde] Bote, onder schrikkelijk vloeken ende schelden, nog al verder heeft vervolgd, seer verwoed te slaan, soo dat sijn Botees hooft, ende aangesigt geweldig bloede, ende een groote plas bloed op de vloer lag, ende dat denselve Bote, daardoor een deerlijk blaau oog hadde gekregen, dat den ged[aagde] op vrijdag den 4 september van het voorlede jaar 1722, wederom ten huijse van den voorn[oemde] Bote was gekomen, ende een glas bier, ende een pint wijn hebbende gecommandeert, ende gedronken, geweiijerd hadde sijn verteerde gelag te betalen, ende

---

⁷¹ mulete: boete

scan 47, folio 17

overgifte van partijen, mits desen werden getaxeert, ende gemode-reert op een somme van vijf en twintig guldens. Actum 11 november 1723.

daar en boven gedreijgd, ende de mijnin hadde gemaakt, om hem Bote wederom te slaan, seggende tegens deselve Bote jou jonge, sitje daar nog aan u blaauw oog? ik sal er dadelijk nog een bij slaan, dat den ged[aagde] tegens dank van den voorn[oemde] Bote in desselfs huijs was blijven sitten, tot 's nagts ten een uren, ende als doen aan het venster hadde geklopt, ende den bovengemelde Bote uijtgedaagt om te vegten, dat voorts den ged[aagde] sig niet heeft ontsien, op sondag den 6 september van het voorleden jaar 1722, des namiddags onder de predicatie te kaatsen, ende den voorn[oemde] **Arnoldus Bote** te noodsaken, om te tappen, en tegens hem Bote te seggen, bend gij een hoere waard, wild gij geld van te voren hebben met bijvoeging van dese woorden, daar sit nu den diender ik sal u strak in sijn tegenwoordigheid voor seven schellingen weer op u bek komen, dan sal ik u beter stellen, of dat buijtens dorps doen, ende ik sal 't avond weder komen om u te slaan, en dan sult gij er soo niet afkomen.

En gemerkt soodanige saken, en misdaden niet ongestraft behooren te blijven, soo concludeerde den bovengemelde eijsser dat den ged[aagde] daar over soodanig in sijne goederen sal werden gemuleteert, en voorts arbitralijk gestraft, als u agtbare na exigentie van saken, sullen oordeelen te behooren, alles cum expensis, ofte tot anderen etc.

scan 48, folio 17v

Cornelis Janse van der Jagt voor den ged[aagde] refereert sig aan de uitsprake van welgebore mannen.

Den heer eijsser refereert sig insgelijks.
Actum 24 junij 1723.

Welgebore mannen, partijen, gehoord, gesien 't geproduceerde, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt, condemneren den ged[aagde] te compareren in persoon, ten naasten regtdage in judicio, ter presentie van den h[ee]r eijsser, en de heer beledigde, indien deselve present gelieven te sijn, ende aldaar God, ende de justitie, mitsgaders den heer beledigde te bidden om vergiffenisse, wijders in een mulete⁷² van vijf en twintig guldens, ende bij nalatigheid van dien, ofte ook gebreke van betalinge, bannen den ged[aagde] voor den tijd van twee jaren uijt dese bailliuage, ende condemneren, soo in 't eene, als in 't ander geval, den ged[aagde] in de kosten, tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie, ontseggen den heer eijsser sijnen verderen eijs, ende conclusie, op ende ten laste van den ged[aagde] gedaan, ende genomen. Actum in 't regthuijs tot Noortwijkerhout bij alle de welgebore mannen, uijtgeseyd Jan Vlaanderen Oude Janssoon, op den 24 junij 1723.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten hoofd bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii, eijsser

op, ende jegens

Joris Barte van der Heller, metselaarsknecht tot Lisse ged[aagde].

Den heer eijsser dede segge dat den ged[aagde] gedurende eenigen tijd op de tunen genaamt Vossenmeer in Hillegom ten dienste van de h[ee]r mr **Nicolaas van Loenen**, gewerkt hebbende, ende hem ged[aagde] op donderdag den 9 aprilis 1723 door den baas het verdere werken wesende opgesegt, hij ged[aagde] op vrijdags namiddags den 10 april de klokke omtrent drie uren, onderstaan had, terwijl eenige andere arbeidslieden mede aldaar waren, van agter een getimmerd werdende tuijnhuijs, van den voorn[oemde] heer van Loenen, met een geblood mes in de hand in veel verwoedheid, ende onder afgeijselijk vloeken, te komen aanloopen op **Adriaan Maartense**, die in des voorn[oemde] heere van Loenens huijs woond, het opsigt heeft over desselfs voor[ze]gd huijs, ende tunen, wereloos was, ende niets tegen hem ged[aagde] en seijde, ende met het selve bloote mes te tragten hem **Adriaan Maartense** te steken, ende snijden, dat de voorn[oemde] **Adriaan Maartense** sig eerst tragtede agter de arbeidsliede te verbergen, dan daar niet veijlig sijnde, ende daarom de vlugt genomen hebbende op

---

⁷² mulete: boete

scan 48, folio 18

compareerde in judicio **Joris Barte van der Heller**, metselaarsknegt, tot Lisse, dewelke, ingevolge van het vorenstaande vonnisse den Heer beledigde beschreven, dog niet overgekomen sijnde, God ende de justitie, mitsgaders den Heer beledigde, om vergiffenisse gebeden hadde. Actum 11 november 1723.

het voorz[egde] tuijnhuijs, hij ged[aagde] den voorn[oemde] **Adriaan Maartense**, ook aldaar had getragt te mishandelen, gaande bij de verwer, die op een ladder staande, besig was met het voorz[egde] tuijnhuijs te verwen, ende dreijgende de verwer van de ladder te snijden, dat hij ged[aagde] verder, met behulp van een ladder, staande aan dat tuijnhuijs, hadde getragt op het voorz[egde] tuijnhuijs te komen, omme aldaar zijn wraak, aan den voorn[oemde] **Adriaan Maartense** te nemen, voorgevende hij ged[aagde] dat de voorn[oemde] **Adriaan Maartense** uijtgebracht had dat hij ged[aagde] daags te voren de wijnkelder van den heer van Loenen, eerst aan het vengster soude hebben opengebroken, ende door de tralien eenige flessen, soude hebbe overgegeven, ende daar na ook de deur van deselve kelder, met geweld soude hebben opengemaakt, dat hij ged[aagde] geen middel siende, omme op het voorz[egde] tuijnhuijs te komen, door dien de voorn[oemde] **Adriaan Maartense**, aldaar een stuk hout gevonden hebbende, sig daar mede verweerde, onder afgrijselijk vloeken ende dreijgen van hem ged[aagde], alles wat hij ged[aagde] maar konde vinden, tegens, en in het selve tuijnhuijs had geworpen, ende na lang tieren, ende rasen, een groot stuks in de voorz[egde] tunen was voort gegaan, in schijn van daar vandaan te trekken, dog dat hij ged[aagde] wederom was gekomen, met veel hevigheid, met het bloote mes in de hand, ende aan de

scan 49, folio 18v

werklieden onder bedreijginge afgevraagd had, of den voorn[oemde] **Adriaan Maartense** nog op het selve tuijnhuijs was welke schoon den voorn[oemde] **Adriaan Maartense** nog op het tuijnhuijs was, sulks ontkenden, om meerder gevaren voor te komen, dat hij ged[aagde] nog eens weg gegaan sijnde, op gelijke verwoede, ende schrikkelijke wijze wederom was komen aanloopen, tot dat eijndelijk vele menschen van alle kanten toe kwamen schieten, als wanneer hij ged[aagde] onder vreeslijke bedreijginge, ende vloeken, was van de plaats gegaan. Alle 't welke sijnde sware misdaden, die in een land van regten niet en kunnen werden geleden, maar noodwendig moeten werden gestraft.

Soo concludeerde den voorn[oemde] heer eijsser, dat den ged[aagde] ter sake voor[zegd] aan, ofte in den lijve gestraft, gebannen, ofte in sijne goederen gemuleteert sal werden, soo als welgebore mannen na het gewigt der saken, sullen oordeelen te behooren ende wijders den ged[aagde] sal werden gecondemneert, in de kosten ofte tot anderen etc.

scan 49, folio 19

Den heer eijsser, overmits de non comparitie van den ged[aagde], versoekt het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van de exceptie declinatoir, met admissie tot het doen van een tweede citatie. Actum 24 junij 1723.

Welgebore mannen, overmits de non comparitie, van den ged[aagde], verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den ged[aagde] van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eijsser, tot het doen van een tweede citatie. Actum 24 junij 1723.

Den heer eijsser overmits de non comparitie van den ged[aagde] versoekt het tweede default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van alle exceptien dilatoir, met admissie tot het doen van een derde citatie. Actum 11 november 1723.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde], verleenen het tweede default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den ged[aagde] van alle exceptien dilatoir, ende admitteren den heer eijsser tot het laten doen van een derde citatie. Actum 11 november 1723.

Den ged[aagde] in judicio present neemt aan de kosten van de twee laatst voorgaande regtdagen te betalen, ende versoekt voorts wegens de sake ten principale, dat haar Ed[el] Agtbaarheden dese sake gelieven te modereren. Den heer eij[sse]r versoekt wegens de aanneming van de kosten, bij de ged[aagde] in judicio gedaan, condemnatie, ende wegens de moderatie ten principale versogt, refereert sig aan 't oordeel van welgebore, mannen, met de kosten. Actum 13 januarij 1724.

Welgebore mannen partijen gehoord, gesien 't geproduceerde, op alles gelet dat had mogen bewegen, doende regt, condemneren den ged[aagde] in een mulite van tien g[ulden]s, mitsgaders in de kosten tot haar e[delens] taxatie ende moderatie ende ontseggen den heer eij[sse]r sijnen verderen eijs ende conclusie tot laste van dien ged[aagde] gedaan en genomen. Actum 13 januarij 1724.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Swieten, hooft bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, razione officii eijsser

op, ende jegens

Frans Janse de Goede, wonende tot Lisse ged[aagde].

Den heer eijsser dede seggen, dat den ged[aagde] niet tegenstaande ernstige aan hem ged[aagde] ... afmaningen blijft continueren dronken te drinken ende vegten, soo als den ged[aagde] boven voorgaande andere begane groote insolentien, op zondag den 30 maj 1723, des namiddags de klokke omtrent vier uren, ten huijse van **Cornelis Cornelisse Overgaau**, waard in de herberge De Groene Valk tot Lisse voorz[egd] in dronkenschap heftige woorden hadde gehad, met **Pieter de Bok**, schilder tot Lisse, ende gevogten hadde, dog sonder messen, ende sijn[ieden] met groote moetje van malkanderen gescheijden waren, dat de voorn[oemde] **Pieter de Bok** een tinne pint na 't hooft van den ged[aagde] gegooijt, als ook met een stoel na den ged[aagde] geslagen ende hij ged[aagde] een gebloot mes in de hand hebbende, het selve mes van hem ged[aagde] door de knegt van 't huijs was bemagtigt, ende hij ged[aagde] was van daar gegaan, maar een weijnig tijds daar na met een ander gebloot mes in de hand was wederom gekomen, ende met het selve gebloote mes over de vloer in de gemelde herberge hadde geschrap, onder schrikkelijke vloekwoorden, welk tweede mes door deselve knegt hem ged[aagde] met moeijte mede was afgenomen, ende gesonden om 's heeren dienaar **Dirk Jochemse**, om ontsag te maken ende

scan 50, folio 19v

meerder onheijlen te weeren, dewelke tot
dien eijnde, ook aldaar gekomen was,
ende den voorn[oemde] ged[aagde] daar nog gevonden
hadde, welke gecontinueerde sware
misdaden, in een land daar men
justitie oeffend, niet geleden, maar
noodwendig gestraft moeten worden.

Mits welken den heer eijsser
concludeerde dat den ged[aagde]
soodanig in sijne goederen sal
worden gemuleteert, ende voorts
arbitralijk gestraft, als u ed[el]
agtb[aren] na exigentie van saken
sullen oordeelen te behooren, alles
cum expensis, ofte tot anderen etc.

scan 50, folio 20

Den heer requirant versoekt
admissie, om den gerequireerde te mogen
apprehenderen⁷³, overleverende tot dien eijnde,
verklaringen bij sijn weled[elen] ten overstaan
van welgebore mannen, ten laste van
den gerequireerde onder eede beleid
Actum 24 junij 1723.

Welgebore mannen, gehoord het
versoek van den heer eijsser, gesien de
verklaringen, bij sijn weled[elen] ten overstaan
van welgebore mannen, ten laste van den
gerequireerde onder eede beleid, op
alles gelet, dat had mogen bewegen,
admitteren den heer requirant, om den
gerequireerde in persoon te laten dag-
vaarden, houdende het verdere versoek
van den heer requirant in advis. Actum
in 't regthuys tot Noortwijkerhout,
bij alle de welgebore mannen, uijtgeseyd
Jan Vlaanderen Oude Janssoon op den
24 junij 1723.

Den heer eijsser overmits de non compa-
ritie van den ged[aagde] in persoon, versoekt het
eerste default, ende voor 't proffijt van dien
apprehensie op den ged[aagde] in persoon,
daar, ende waar denselven sal wesen
te bekomen. Actum 11 november 1723.

Welgebore mannen overmits de
non comparitie van den ged[aagde] in persoon,
verleenen het eerste default, ende voor 't
proffijt van dien, admitteren den heer
eijsser om den ged[aagde] in persoon, wederom
in persoon te laten dagvaarden, houdende
het verdere versoek van den heer requirant
alsnog in advis. Actum 11 november 1723.

Den heer eij[sse]r overmits de non comparitie
van den ged[aagde] in persoon het tweede default, ende
voor 't proffijt van dien verstek van alle
exceptien dilatoir, met admissie tot het
laten doen van een derde citatie in persoon.
Ende voorts dispositie op het versoek van den h[ee]r eijsser
etc. voorleden regtdag gedaan ende het welks in advis
was gehouden. Actum 13 januarij 1724. siet vorts fo[lio] 22

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van
Zwieten, vrijheer van Zwieten, hooft
bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse
ende Voorhout, ratione officii requirant

op, ende jegens

Pieter de Bok., schilder tot Lisse
gerequireerde⁷⁴.

Den heer eijss[er] dede seggen, dat den ged[aagde]
sig niet heeft ontsien veelmaals, overdadig
dronken te drinken, ende als dan tegen
een ijgelyk te vegten, soo uel den ged[aagde] boven
verscheijde voorgaande begane groote in-
solentien, op sondag den 18 april 1723
des namiddags
de klokke omtrent vijf uren, ten huijse van
Jan Bekke, waard in de herberge De Groene
Valk, tot Lisse voorsz[egd], in de sijkkamer kwestie
had gemoveerd tegens **Gerrit Janse de
Goede**, en hem **Gerrit Janse de Goede**,
een sware slag met de vuijst in 't
aangesigt had toegebracht, voorts met den
voorn[oemde] **Gerrit Janse de Goede**, handsgemeen
ende den ged[aagde] onder de voet geraakt sijnde,
den ged[aagde] had onderstaan den voorn[oemde] **Gerrit
Janse de Goede**, in de slinker sijde van 't
hooft, te bijten, dat wijders den ged[aagde]
opgelaten sijnde, den voorn[oemde] **Gerrit Janse
de Goede** van agteeren wederom had aange-
grepen, ende bijna, onder de voet had
gekregen, dog den ged[aagde] selfs sijnde, onder
de voet geraakt, ende weder op gelaten
mitsgaders hem aangeboden, de kwetstie
af te drinken, den ged[aagde] sulks geweijsert
ende verders gesegt had ik drink met
een schelm, als mede nog een sware
slag, ende door die slag een blaauw oog,
aan den voorn[oemde] **Gerrit Janse de Goede**
hadde toegebracht, dat nog den ged[aagde]
den voorn[oemde] **Jan Bekke** geweldig geschol-
den ende gedreijgt, mitsgaders een
sware vuijstslag, in 't aansigt had toege-
bragt, dat voorts den ged[aagde] even daar-

vervolg folio 22.

⁷³ apprehenderen: gevangennemen

⁷⁴ gerequireerde: aangeklaagde / gedaagde in cassatie

scan 51, folio 20v

Extraordinaris Regtdag
gehouden tot Noortwijkerhout
op den 4 october 1723. Presenten
den s[ubstituut]t baillui, ende alle de
welgebore mannen, uitgeseijd
Dirk Adriaanse Akersloot

Gehoort bij geswore welgebore mannen
van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout,
het versoen van den weled[elen] heere hooft bailliu van
de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, op ende jegens oude
Pieter Dirkse van Steijn, ende **Hendrik Janse van der
Wilde**, beide tot Lisse wonagtig, gesien de precedente
informatien, bij den heer requirant onder eede beleid,
ende daar op gedelibereert. Admitteren den heer eijsser
om deselve oude Pieter Dirkse, ende Hendrik Janse te laten
dagvaarden in persoon. Actum in de hooge vierschare
tot Noortwijkerhout den 4 october 1723. Bij alle de
welgebore mannen, behalven Dirk Adriaanse Akersloot.

scan 51, folio 21

Den heer eijsser overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon, versoekt het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, apprehensie op den ged[aagde] in persoon, daar ende waar denselven sal wesen te bekomen. Actum 11 november 1723.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien admitteren den heer eijsser, om den ged[aagde] in persoon te mogen apprehenderen⁷⁵, daar ende waar denselven sal wesen te bekomen. Actum 11 november 1723.

Den heer eij[sse]r heeft te kennen gegeven dat geseijd word, dat den ged[aagde] in persoon na Oostindien soude sijn, ende versogt te mogen weten hoe welgebore mannen geliefden dat hij eij[sse]r daar in verder soude handelen. Actum 13 januarij 1724.

Welgebore mannen gehoort den heer eij[sse]r houden sijn weled[elen] voor diligent, ende de verdere dispositie in advis. Continueren niet te min de verleende admissie om den ged[aagde] te mogen apprehenderen daar ende waar den selven sal weten te bekomen. Actum 13 januari 1724.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op den elfden november 1723. Presenten de s[ubstituut]t bailliu, ende alle de welgebore mannen, behalven Dirk Akersloot, Brijn Arendse van der Bijl, ende Aalbert Willemse van der Laan.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van Swieten, vrijheer van Zwieten, hooft bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, ratione officii eijsser

op, ende jegens

Oude **Pieter Dirkse van Steijn**, wonende tot Lisse ged[aagde] in persoon.

---

⁷⁵ apprehenderen: gevangennemen

scan 52, folio 21v

Den heer eijsser overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon versoekt het eerste default, ende voor 't proffijt van dien apprehentie⁷⁶ van den ged[aagde] in persoon daar, ende waar denselven sal wesen te vinden. Actum 11 november 1723.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien. Admitteren den heer eijsser om den ged[aagde] in persoon te mogen apprehenderen daar, ende waar den selven sal wesen te bekomen. Actum in november 1723.

Den heer eij[sse]r heeft te kennen gegeven dat hij den ged[aagde] in persoon had laten zoeken, ende gadeslaan, maar niet en hadde kunnen in hegtenis bekoomen, ende versogt te mogen weten, hoe welgebore mannen geliefden dat hij eij[sse]r daar in verder soude handelen. Actum 13 januarij 1724.

Welgebore mannen den heer eij[sse]r gehoord, houden sijn weled[elen] voor diligent continueren de verleende admissie van apprehensie, ende recommanderen den h[ee]r eij[sse]r den ged[aagde] in persoon bij vervolg te laten observeren, gevange nemen, ende in hegtenis sijnde te regt te stellen. Actum 13 januarij 1724.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, hooft bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii, eijsser

op, ende jegens

Hendrik Janse van der Wilde,
wonende tot Lisse, ged[aagde] in persoon.

---

⁷⁶ apprehentie: gevangenneming

scan 52, folio 22

van fo[lio] 20 vervolg

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon verleen het tweede default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den ged[aagde] in persoon van alle exceptien dilatoir, admitteren den heer eij[sse]r om den gedaagde in persoon wederom in persoon te laten dagvaarden. Houdende het verdere versoek van den heer eij[sse]r alsnog in advis. Actum 13 januari 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het derde default, ende voor 't proffijt van dien verstek van alle exceptien peremptoir, met admissie tot het doen van een vierde citatie in persoon ex super abundanti ende voorts dispositie op het versoek bij de heeren welgebore mannen in advijs gehouden. Actum 6 aprilis 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon verleen het derde default, ende voor 't proffijt van dien versteken den ged[aagde] in persoon van alle exceptien peremptoir admitteren den heer eij[sse]r om den ged[aagde] in persoon wederom in persoon te laten dagvaarden. Houdende het verdere versoek van den heer requirant alsnog in advijs. Actum 6 aprilis 1724.

Den heer eij[sser] versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het vierde default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van alle exceptien weren, ende defensien van regten, met admissie om te mogen dienen van intendit⁷⁷. Actum 11 maji 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon verleen het vierde default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den ged[aagde] in persoon van alle exceptien weren ende defencien van regten, admitteren, ende ordonneren de heer eij[sse]r om te dienen van intendit met de verificatien van dien. Actum 11 maji 1724.

Den heer eij[sse]r dienende van intendit, leijd over sijn inventaris van intendit met de stukken daar toe relatief ende versoekt daar op regt. Actum 22 junij 1724. Siet voorts fo[lio] 31.

vervolg van folio 20. Eijs ten laste van **Pieter Bok**, na des voorn[oemde] **Jan Bekkens** dienst maagt, **Maria Dirks van Steijn**, als mede haar ketting had aangegepen ende bovendien, haar een sware slag had toegebracht, dat mede den ged[aagde] daar ten huijse kwetstie gemoveert had tegen **Pieter Breeman** van Leijden 't huijs liggende tot Lisse waarna den ged[aagde] uijt den huijs geraakt sijnde, sig begeven had de klokke omtrent seven uren, op de werff van den voorn[oemde] **Jan Bekke**, hebbende den ged[aagde] een blood mes in de hand, dat den ged[aagde] niet ontsien had aldaar met dat gebloote mes, in de hand, onder een vreeselijk rumoer na den voorn[oemde] **Pieter Breeman** te snijden, ende onder andere twee sneden over de rugge door 't kamisool, de eene sned[e] ruijm een halft elle lang, ende de andere snede ruijm een talie lang, ende daar en boven, den voorn[oemde] **Pieter Breman** aan te grijpen, ende onder de voet te werpen, hebbende ende houdende den ged[aagde] sijn gebloote opsteken in de hand, waarmede hij swaaijde, ende snede, soodan het scheen dat den ged[aagde] den voorn[oemde] **Pieter Breman** wilde om 't leven brengen, ende vermoorden, dat den voorn[oemde] **Gerrit Janse de Goede**, den voorn[oemde] **Pieter Breman** hebben ontset, ende hem ged[aagde] met groote moeijte ende selfs met het haar van den voorn[oemde] **Pieter Breman**, afgetrokken, den ged[aagde] al verder wel negen sneden met het mes, had gesneden door de kleederen van den voorn[oemde] **Gerrit Janse de Goede**, daar onder, een wel een vierendeel van een elle lang, vervolg folio 23 v[er]so.

⁷⁷ intendit: eis, strafvordering

scan 53, folio 22v

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout op donderdag den 13 januarij 1724 presenten den heere van Zwieten bailliu, ende alle de welgebore mannen.

Dog en sijn geen nieuwe saken op de criminele rolle gebragt.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout op donderdag den 6 aprilis 1724. Presenten den s[ubstituut]t bailliu, ende alle de welgebore mannen, behalven Otto Jacobse Cranenburg, ende Cornelis Adriaanse van der Saal.

Hebbende de gecontinueerde ende **Pieter Pieterse Vlaanderen**, ende **Jan Adriaanse 's Gravenmade** bij hunne voor dese gedane eeden gepersisteert ende **Herman Joosten van Diest** ende **Adriaan Jacobse Vredenburg** den gerequireerden eede afgelegd.

Geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort het versoeck van den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, vrij heer van Zwieten, bailliu van de voorschreve dorpen ende ambagten, gesien de informatien bij sijn weledelheijt onder eede beleyd, op ende ten laste van **Trijn Gerrits** soo geseijd word uijt Munster[and], laatst gediend hebbende onder Hillegom bij **Bastiaan Adriaanse Westerhoven** bouman, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende⁷⁸, op alles gelet dat had mogen bewegen, admitteren den heer bailliu om de gemelde Trijn te mogen apprehenderen⁷⁹, ofte ook bij edicte ende klokkegeslag, mitsgaders beslote missive aen derselver voorslaatste verblijf in persoon te mogen indagen. Actum 6 aprilis 1724.

---

⁷⁸ latiteren: zich schuilhouden

⁷⁹ apprehenderen: gevangennemen

scan 53, folio 23

Aan de edele agtbare
heeren welgebore
mannen van Noortwijkerhout,
Hillegom, Lisse, ende Voorhout.
Geeft reverentelijk te kennen, **Maarten
Clase van der Veld**, bouman in de
Zillik, dat hij suppliant, door den heer
bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom,
Lisse, ende Voorhout, was gecalanceert ende
gecauseert, ter sake hij suppliant, op
maandag den 28 februarij 1724, des
namiddags op de werf van **Cornelis Hen-
drikse Reks**, wijn, ende biertapper aan
de Lisserbrugge in Lisse, eenen **Henrik
Janse Wesman**, een snede soude hebben
geinfligeert, in 't voorhoofd, boven de
oogen, dat hij suppliant sulks niet en
is bewust, maar wel dat den gemelden
Henrik Janse, ter voor[zegde] tijde, ende
plaatse, hem suppliant hadde aangegre-
pen, ende onder de voet geworpen,
ende hij suppliant te kort was gescho-
ten, tegens den voorn[oemde] Hendrik
Janse, dat hij suppliant wel vermeend
dat hem geoorlooft is geweest, sig
selven te verweren, ende op
fondament van noodweer tegens den
heer bailliu in regten soude kunnen
defenderen, maar egter niet geraden
vind, sig in proces te begeven,
waarom den suppliant sig keerde
tot U ed[el] agtb[are] ootmoedelijk versoe-
kende, dat het u ed[ele] agtbare goede
geliefte sij, dese sake voor soo
veel hij suppliant eenig exces
in sijne verweringe mogte hebben
gepleegd, te verklaren civil, ende
composibel, 't welk doende etc.
Was ondertekent **Maarten
Clase van der Veld**.

Sij dese requeste ofte copie,
van dien gestelt in handen van
den weled[elen] heere van Zwieten etc.

Mr Gerard Bikker van Zwieten,
vrijheer van Zwieten, bailliu
van Noortwijkerhout, Hillegom,
Lisse, ende Voorhout, razione officii
eijsser

op, ende jegens

Maarten Clase van der Veld, bouman
in de Sillik ged[aagde].

Den heer eijsser dede seggen,
dat den ged[aagde] beschonken sijnde, sig
niet en had ontsien op maandag den
28 februarij 1724 des namiddags
op de werf van **Cornelis Hendrikse
Reks**, wijn, ende biertapper aan de
Lisserbregge in Lisse, in toornigen
gemoede een mes te trekken, ende
daar mede eenen **Henrik Janse
Wesman**, uijt Munsterland, in dienst
van den heer **Willem Adriaan
van der Stel**, in sijn weled[el]e bouwerie
in Lisse, een snede toe te brengen,
in 't voorhoofd boven de oogen, sonder
dat den voorn[oemde] Hendrik Janse een
mes had gehad, ende hij ged[aagde] sijn
bloote mes tot schrik van een
ijgelyk, had blijven in de hand houden,
dat 't selve door eenen **Cornelis Persijn**, met
hulpe van andere menschen was
bemagtigt, ende hem ged[aagde] afgenomen,
alle welke saken in een land van
regten, niet kunnen werden geleden,
maar ten afschrik van andere
noodwendig moeten werden gestraft.

Mits welken den voorn[oemde] heer eijsser
eijs doende, concludeerde dat den
ged[aagde] ter sake voorz[egd] arbitralijk
sal werden gecorrigeert, ende in
sijne goederen gemuleteert,
soo als welgebore mannen na

scan 54, folio 23v

bailliu, omme hier op te rescriberen ofte sijn weled[el]le belang te seggen.

Actum 6 april 1724.

Den heer eijsser dese requeste gesien, ende geexamineert hebbende refereert sig ter arbitrage van welgebore mannen. Actum 6 aprilis 1724.

Welgebore mannen

dese requeste nader ingesien, ende geexamineert hebbende, ook den heer eijsser hier op gehoord, verklarende sake daarinne, vermeld te wesen civil, ende composibel. Presenten alle de welgebore mannen uijtgeseyd Otto Jacobse Kranenburg ende Corn[elis] Adriaanse van der Saal. Actum 6 aprilis 1724.

gewigte deser sake sullen oordeelen te behooren. Alles met de kosten, ofte tot anderen etc. Eijs ten laste van **Pieter de Bok**

vervolg van folio 22 recto

sonder dat de voorn[oemde] **Pieter Breman**, ofte **Gerrit Janse de Goede** een mes uijt gehad hadden, dat wijders den ged[aagde] in sijn dronken drinken, ende godtloos leven voortgaande, op zondag den 30 meij 1723 des avonds de klokke omtrent vier uren, ten huijse **Cornelis Cornelisse Overgaauw**, hospes in de voorsz[egde] Groene Valk tot Lisse voorsz[egden] in dronkenschap met **Frans Janse de Goede** heftige woorden gehad, ende gevogten hadden, dog sonder messen, ende sijlieden met groote moeijte van malkanderen gescheijden waren, dat den ged[aagde] als doen, in toornigen gemoede, een tinne pint, na 't hoeft

van de voorn[oemde] **Frans Janse de Goede** gegoeijt, als ook met een stoel, na deselven Frans Janse geslagen hadde, welke slag aangekomen was, op den arm van **Joannes Sijmonse de Graaf** hebbende de gemelde **Frans Janse de Goede** een geblood mes in de hand, ende in dat geweld hadde gecontinueert, tot dat om 's heeren dienaar was gesonden, ende den selven daar te plaatse, was gekomen; dat selfs na het verleenen, van het appoinement⁸⁰ van de heeren welgeboore mannen van dato 24 junij 1723, om den ged[aagde] in persoon te de dagvaarden, op maandag den 2 augusti 1723 den ged[aagde] weder overstallig beschonken sijnde, ende ongalijk des namiddags omtrent tusschen twee en drie uren, tegens afmaningen van den dienstmaagt van de voorn[oemde] **Cornelis Cornelisse Overgaauw** de jonge, ende wil, en dank was opgegaan, op de opkamer van de voorsz[egde] herberge, op de welke saten, **Cornelis Verbij**, schoenmaker, onder Bloemendaal bij Gouda, ende **Catarina Pieters van Staveeren**, ende thee dronken. Willende bij die lieden, aldaar mede thee drinken, ende hem sulks geweiijert sijnde, ende vermaant van de kamer te gaan, den ged[aagde] sig daar tegens gekant, ende schrikkelijke gevloekt, ende gescolden had, onder andere, mede den voorn[oemde] **Cornelis Verbij** voor een bliksemse schoenlapper, ende de meijd voor een blixemse hoer, ende alsoo al morrende, was van de kamer gegaan, dat den ged[aagde] des avonds omtrent seven uren, ter herberge voorsz[egd] in de binne keuke in groote boosheijd, met sijn vuijst, sloeg op, eenige messen, die handen ware van **Grietje Maartense Langeveld**, huijsvrouw van **Willem Willemse van der Meer**, soodanig, dat een van die messen, op de vloer

Siet vervolg folio 30 v[er]so

⁸⁰ appoinement, appointement: rechterlijke beschikking

scan 54, folio 24

Den heere eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] het eerste default, ende voor 't proffijit van dien verstek van de exceptien declinatoir, met admissie tot het doen van een tweede citatie. Actum 6 aprilis 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien versteken den ged[aagde] van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eij[sse]r tot het doen van een tweede citatie. Actum 6 aprilis 1724.
In state sonder nieuwe citatie. Actum 11 maj 1724.

Alsnog in state sonder nieuwe citatie.
Actum 1 junij 1724.

Den heer eijsser notificeerde, aan 't collegie van welgebore mannen, dat hij op het verzoek van den ged[aagde] over de saken in den nevenstaanden eijs vermeld, op het welbehagen van welgebore mannen, met den ged[aagde] hadde gecomposeert, de kosten daarinne gerekent, voor veertig guldens ende versogt te mogen weten of welgebore mannen, dese compositie goedkeurden. Actum 22 junij 1724.

Welgebore mannen, de vorenstaande notificatie, van den heer eijsser gehoort, gesien, ende geexamineert den nevenstaanden eijs, ende verklaringen bij den eijsser onder eede beleijd, op alles gelet, dat had mogen bewegen approberen de compositie ter voorz[egde] somme van veertig guldens, de kosten daarinne gerekent.
Actum 22 junij 1724.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, heere van Swieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, razione officii, eijsser

op, ende jegens,

Reijnard Vredenburg den oude, wonende tot Hillegom, ged[aagde].

Dede seggen, dat den ged[aagde] op vrijdag den 8 october 1723 't sijnen huijse **Cornelis van der Horst**, desselfs tuijnman meenigmaal voor een dief uijtgeschol-den hebbende, niet ontsien had, het mes te trekken, tegens den voorn[oemde] van der Horst, ook hem te dreijgen dood te steken ofte dood te schieten.

Dat verders op den 19 van deselve maand october des avonds omtrent 5 uren, **Gerrit Dirkse van der Laan**, timmerman mede tot Hillegom gekomen sijnde ten huijse van hem ged[aagde] om gereedschap te halen, dat den voorn[oemde] van der Laan ten huijse van den ged[aagde] gelaten hadde ende hij ged[aagde] tegens den voorn[oemde] **Gerrit Dirkse van der Laan**, in heftige woorden sijnde geraakt, sijn ged[aagdes] soon **Reijnard Vredenburg** de jonge, de knegt van den voorn[oemde] timmerman **Mathijs Joosten-se van Diest**, welke niemand ijets misdede, op den Heereweg voor sijn ged[aagde]ns woonplaats, ende in sijn ged[aagdens] bijwesen, seven a agt sware slagen hadde toegebracht, soo dat de knegt geweldig bloede, uijt de neus, ende een dikke neus hadde, dat hij ged[aagde] niet alleen sulks niet en

scan 55, folio 24v

had belet, ofte sijn voorn[oemde] soon
daar over bestraft, maar onderno-
men had, om self te vegten, in
het hembrok, op de weg te komen,
de voorn[oemde] timmerman aldaar
aan te grijpen, ende met groot
geweld onder de voet te werpen,
dat den voorn[oemde] timmerman, weder
boven gekomen, ende hij ged[aagde] onder
geraakt sijnde, den voorn[oemde] sijn
ged[aagde]ns soon, ende desselfs vrouw
den voorn[oemde] timmerman met het
haar hadden van hem ged[aagde] afgetrok-
ken, dat den voorn[oemde] des gedaagdens soon
om een vork, ofte roer hadde geroepen,
ende een andere soon van den ged[aagde]
een misvork met ronde tanden
over een schutting henen henlieden
hadde toegeworpen, met welke
misvork de voorn[oemde] Reijnard Vreden-
burg de jonge mede in sijn ged[aagde]ns
bijwesen, een steek had toegebracht
door het schootsvel, ende rok van
den voorn[oemde] timmerman.

Ende nademaal hij ged[aagde] van dat
gepleegde geweld, is geweest de oorszaak
ende mede handdadig, ende soodanigs
saken sijn van seer gevaarlijken gevolgen
ende ten exempelp van andere noodwen-
dig vereijschen te werden gestraft.

Soo concludeert den eijsser dat
den ged[aagde] daar over arbitralijk
sal werden gecorrigeert, soo als
welgebore mannen na merite
van de voorz[egde] sake sullen bevinden
te behooren, alles met de kosten
ofte tot anderen etc.

scan 55, folio 25

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] het eerste default, ende voor 't proffijit van dien verstek van de exceptie declinatoir, ende admissie tot het doen van een tweede citatie. Actum 5 aprilis 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den ged[aagde] van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eij[sse]r tot het doen van een tweede citatie. Actum 6 aprilis 1724.
In state sonder nieuwe citatie actum 11 majij 1724.

Alsnog in state sonder nieuwe citatie actum 1 junij 1724.

Den heer eijsser notificeerde, aan 't collegie van welgebore mannen, dat hij op 't versoek van des ged[aagde]ns vader **Reijnard Vredenburg** den oude, over de saken in den nevenstaanden eijsser vermeld, op het webehagen van welgebore mannen, met des ged[aagde]ns voorn[oemde] vader hadde gecomponeert, de kosten daarinne gerekent voor veertig guldens, ende versogt te mogen weten, of welgebore mannen den compositie goedkeurden. Actum 22 junij 1724.

Welgebore mannen, de vorenstaende notificatie van den heer eijsser gehoort, gesien, ende geexamineert der nevenstaanden eijsser, ende verklaringen bij den heer eijsser onder eede beleijd, op alles gelet, dat had mogen bewegen. Approberen de compositie ter voorz[egde] somme van veertig guldens de kosten daarinne gerekent. Actum 22 junij 1724.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, heere van Swieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, razione officii eijsser,

contra

Reijnard Vredenburg, d[e] jonge, wonende tot Hillegom, ged[aagde].

Dede seggen, dat den ged[aagde] sig niet heeft ontsien, in het voorlede jaar 1723 vele insolentien in het ambagt van Hillegom, te bedrijven, ende specialijk op zondag den 8 augusti ten huijse van **Willem Engelse van Steijn**, tusschen hem ged[aagde] ende eenen **Hubert Heemskerk**, van Leijden, kwestie geresen sijnde, over 't singen hij ged[aagde] sig met denselven Hubert had begeven in een schrikkelijk gevegt, met hunne bloote messen.

Verders op den 22 augusti van denselven voorleden jare 1723 den persoon van **Arnoldus Bote**, wonende tot Hillegom, in sijn Botees huijs, geweldig te slaan, te mishandelen, en hem een blaau oog, en dikke neus toe te brengen, en met sijn gelag door te gaan, sonder dat hem daar toe eenige de minste redenen sijn gegeven geworden, dat den ged[aagde] al verder in sijn onordentelijk gedrag voortgaande, sig mede niet en heeft ontsien, op den 9 october van 't selve jaar 1723 eerst te insulteren, op den Heereweg, voor sijn ged[aagde]n vaders woonplaats

scan 56, folio 25v

Mathijs Joostense van Diest, knegt van **Gerrit Dirkse van der Laan**, welke niemand moveerde, maar aldaar na sijn baas wagte, ende den selven alsoo sonder eenige redenen seven a agt sware slagen toe te brengen, soo dat deselve knegt geweldig bloede uijt de neus, ende een dikke neus hadde, ende korts daar na ook op den persoon van **Gerrit van der Laan**, binnen Hillegom aan te vallen, ende met een misvork na denselven van der Laan te stooten, ende ook hen daar mede een steek door sijn schootsvel, en rok toe te brengen, ende gemerkt sodanige saken andere ten exempel behooren te werden gestraft.

Soo concludeerde den eijsser, dat ged[aagde] daar over sodanig arbitralijk sal werden gestraft, als welgebore mannen naar exigentie van saken sullen bevinden te behooren, alles met de kosten, ofte tot anderen, etc.

scan 56, folio 26

De ged[aagd]e in judicio present segt de positiven van den eijs te sijn waaragtig, ende ver-soekt genade, ende geen regt. Actum 6 aprilis 1724.

Den heer ij[sse]r refereert sig ter discretie van haar ed[el] agtb[aren]. Actum 6 aprilis 1724.

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout den criminelen eijs, ende conclusie, bij den weledelen heere van Zwieten, bailliu van de voorsz[egde] dorpen, ende ambagten gedaan, ende genomen op ende ten laste van Jannetje Jans van der Wilde oud jaren, geboortig ende wonagtig tot Lisse, ofte hoe zij anders met name ofte toename mag sijn genaamt, tegenwoordig sijn weledelheijts gevange, ook gehoort haar gevangens confessie, buijten pijn ende banden van ijser gedaan, op alles gelet dat had mogen bewegen, doende regt uijt den naam, ende van-wegen de heeren Staten van Holland ende Westvriesland condemneren haar gevange veertien dagen te water ende brood te moeten pæni-teren, mitsgaders in de kosten, ende misen van justitie, tot haar e[delens] taxatie ende moderatie. Dog is de gevange overmits hare armoede, ende dat sijn haar kind soogde, voor deze maal, ende sonder eenig gevolg van de uijtvoering van deze opgelegde pæni-tentie verschoont. Aldus gedaan in 't regthuijs tot Noordwijkerhout bij alle de welgebore mannen, behalven Otto Jacobse Cranenburg, ende Cornelis Adriaanse van der Saal op den 6 aprilis 1724 ende ten selven dage gepronuncieert.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Noort-wijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii, eijsser

op, ende jegens

Jannetje Jans van der Wilde, oud jaren geboren ende wonende tot Lisse ged[aagdes]se.

Den heer eijsser dede seggen, dat de voorn[oemde] ged[aagdes]se sijnde ongetrout, met **Adriaan Jacobse de Goede** mede tot Lisse wonagtig, een getrout man, overspel, ende vleeselijke conversatie gepleegd had, soo dat de ged[aagdes]se daar van bevrugt was, geworden, ende op woensdag den 17 maart 1723 verlost was van een dogter, welke de ged[aagdes]se den voorn[oemde] **Adriaan Jacobse de Goede** ook hadde opgesworen.

Ende alsoo dat overspel, ten hoogsten strafbaar is, volgens de goddelijke wetten, ende politicque ordonnantien, ende wetten, deser lande.

Soo concludeerde den voorn[oemde] heer eijsser, dat de ged[aagdes]se ter selver sake sal werden gecondemneert geleijd te werden, te water, ende te brood voor den tijd van 14 dagen, mitsgaders in de kosten, ende misen van justitie, ofte tot anderen etc.

scan 57, folio 26v

Aan den Hove
van Holland

Geeft met alle onderdanigheid te kennen, **Jan van Campen**, wonende voor tuijnknegt bij **Abraham Beereveld**, predicant, en ambagtsheer van Voorhout, dat hij suppliant op vrijdag den derden maart 1724, des namiddags in de pastorie tuijn, van Voorhout, mits opreddinge van deselve tuijn besig wesende de deur van deselve tuijn met alle violentie open gebroken werdende, alsdoen in deselve tuijn sijn gekomen vier personen, waarvan een met een schop in de hand, hebben ondernomen, deselve tuijn om te graven, dat hij suppliant verbiedende, ende tragtende te beletten, drie van de voorz[egde] personen op hem sijn aangevallen, als wanneer den suppliant soo veel doenlijk, sig verwerende eeniglijk met de handen, sonder eenig geweer de voorz[egde] drie personen eenigen tijd heeft wederstand geboden, tot dat den suppliant sig niet verder konnende verweren, verder in de voorz[egde] tuijn is geretireert, ende wanneer hij door de voorz[egde] drie personen wierde vervolgt, tot sijn noodweer heeft genomen een kleen sabeltje, sonder sig daar van nogtans tegens de voorz[egde] drie personen op nieus besig sijnde te graven, en delven, anders als in bedreijging te bedienen, terwijl de voorz[egde] drie personen alsdoen uijt deselve pastorie tuijn, sijn geretireert. Ende aangemerkt den suppliant sig in sijne voorz[egde] defensie in 't minste niet heeft misgaan, veel min ijets gecommiteert eenige correctie waardig sijnde, hij suppliant allesints vernemende dat mr Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Voorhout, Noortwijkerhout, Hillegom, en Lisse, den suppliant, over het voorz[egde] gepasseerde crimineel sal tragten te actioneren, en selfs veel ligt personeel apprehenderen⁸¹ 't gene nogtans alsoo niet behoort, maar waar tegens promptelijk dient te werden

---

⁸¹ apprehenderen: gevangennemen

scan 57, folio 27

voorsien, soo keert den suppliant sig tot desen hove, ootmoedelijk versoekende U Ed[ele] Mog[endhedens] mandament, waar bij den voorn[oemde] bailliu mr Gerard Bikker van Swieten, en allen anderen des noods, op sekere groote pæne, tegens de hooge overigheid te verbeuren, werden geinterdiceert, den suppliant over sijne voorz[egde] defentie, ende verweringe, eenigsints crimineel te actioneren, ende te betalen de kosten hieromme gedaan, en in cas van opsitie de voorz[egde] bevelen, en interdictie pænaal stadhoudende, tot dat partijen gehoord, nader bij desen Hove sal wesen geordonneert, sij den opposant, of opposanten, dag betekent voor desen Hove, omme te seggen de redenden van dien, te aanhooren soodanigen eijs ende conclusie, mitsgaders versoek van provisie, als den suppliant ten dage dienende, sal doen, ende nemen daar tegens te andwoorden, ende voorts te procederen als na regten. Onderstond 't welk doende etc. was getekent **N. v[an] Loenen**⁸², **J.J. v[an] Reenen**⁸³.

In margine stond, sij dese gestelt in handen van mr Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Voorhout, Noortwijkerhout, Hillegom, en Lisse, omme den Hove binnen agt dagen, na de insinuatie deses, te dienen van berigt, blijvende middeler wijlen alles in state, tot de receptie van rescriptie, en dien dag al. Actum bij de heeren Akersloot, en Drijschor den 6 maart 1724. Was getekent **J.D. Ocketsse van Drijschor**⁸⁴.

't Annexe appointement⁸⁵ is 't Hof van Holland, gesien ende geexamineert hebbende de annexe requeste bij, ofte van wegen **Jan van Campen**, wonende voor tuijnmaneknecht bij **Abraham Bereveld**, predicant, en ambagtsheer van Voorhout, aan denselven hove gepresenteert, alvorens op 't versoek daar bij gedaan te disponeren, ordonneert dat deselve requeste copielijk sal werden gestelt in handen van mr Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Voorhout, Noortwijkerhout, Hillegom, en Lisse, omme den Hove binnen agt dagen, na de insinuatie deses te dienen van berigt, nopende den inhoud van dien,

⁸² N. van Loenen: Nicolaas van Loenen (1682-1756), advocaat bij het Hof van Holland

⁸³ J.J. van Reenen: Johannes Jacobus van Reenen (1692-1779), procureur voor de Hooge Raad en het Hof van Holland

⁸⁴ J.D. Ocketsse: Johan Danielsz Ockerse (1668-1742), raadsheer van het Hof van Holland, heer van Dreischor

⁸⁵ appointement, appointement: rechterlijke beschikking

scan 58, folio 27v

sullende het voorz[egde] berigt ingekomen, en gesien sijnde, ofte andersints wel bij faulte van dien den voorz[egde] tijd overstreken wesende nader op de voorz[egde] requeste gedisponeert werden, als wij in goede justitie bevinden sullen te behooren. Blijvende middeler wijlen alles in state en surcheance tot den dag der receptie van de rescriptie en dien dag al. Gedaan in Den Hage den 6 maart 1724. Was getekent **J.A. Tubalkijn**⁸⁶. Onderstond uijtgegeven voor copie, en wert deselve door mij ondergez[egde] deurwaarder van den Hove van Holland, van wegen de hooge overigheijt bij desen gestelt in handen van mr Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Voorhout, Noortwijkerhout, Hillegom en Lisse, omme den gemelden Hove binnen agt dagen na dese insinuatie te dienen van berigt, nopende den inhoud van dien, sullende het voorz[egde] berigt ingekomen en gesien sijnde, ofte andersints wel bij faute van dien den voorz[egde] tijd overstrek sijnde, nader op de voorz[egde] requeste gedisponeert werden, als haar ed[ele] mogende in goeden justitie bevinden sullen te behooren, blijvende middeler wijlen alles in state en surcheance tot den dag der receptie van de rescriptie, en dien dag al. Actum 7 maart 1724. Was ondertekent **C. d[e] Haan**.

In margine stond

Copie op de originele requeste geappoineteert 't Hof gesien, en geexamineert hebbende, de rescriptie van den bailliu van Voorhout etc. verleent den suppliant nihil. Actum Hage bij de heeren Akersloot, en van Dreijshor den 14 maart 1724. Was ondertekent **H. Slicher**⁸⁷

---

⁸⁶ J.A. Tubalkijn: Jan Adriaen Tubalkijn (1687-1748), secretaris van het Hof van Holland

⁸⁷ H. Slicher: Hieronymus Slicher (1689-1755), secretaris van het Hof van Holland

scan 58, folio 28

Edele Mogende heeren.

Op voorleden dingsdag is aan den ondergez[egde] geexploiteert seker appoinement⁸⁸ van U Ed[ele] Mog[ende] verleend op de requeste, gepresenteert aan U Ed[ele] Mog[ende] door, ofte op den name van **Jan van Campen**, seggende te sijn tuijnnier van **Abraham Bereveld**, predicant tot Voorhout, omme te hebben mandament pænaal, tegen het crimineel actioneren, en incarcereren van denselven **Jan van Campen**, inhoudende het selve appoinement, dat de voorz[egde] requeste souden werden gesteld in handen van den ondergeschreve omme binnen agt dagen U Ed[ele] Mogende te dienen van berigt, ter obediencie van welke appoinementen de ondergeschreve met schuldig respect sal seggen, dat op voorleden sondag aan den ondergeschreve door desselfs stedehouder is overhandigt een verklaringe van seker voorval, breeder gemeld in deselve verklaringe, welke de ondergeschreve aan U Ed[ele] Mogende sal doen gewerden, de ondergeschreve heeft sig niet geuijt of hij tegens van **Jan van Campen** voorn[oem]t eenige criminele proceduren sal entameren, veel min dat hij van meeninge soude sijn, den selven van Campen te incarceren, dan vermeijnd onder het goeder-tieren wel nemen, van U Ed[ele] Mogende, dat den voorn[oemde] **Jan van Campen** in allen gevalle in sijn versoek allesints is ongefundeerd, ter consideratie, dat bij alldien het gecommiteerde door voorn[oemde] van Campen geene straffe, of incarreratie soude meriteren, deselve **Jan van Campen**, als dan voor geene straffe, ofte incarceratie heeft te vresen, dan bij alldien het tegendeel, mogte plaats hebben, ende dat de ondergeschreven, buijten, ofte boven en behalven de voorz[egde] verklaringe, nog andere

---

⁸⁸ appoinement, appointement: rechterlijke beschikking

scan 59, folio 28v

informatien, ten dien eijnde soude kunnen bekomen, U Ed[ele] Mogende niet sullen willen stremmen, de proceduren, welke de ondergeschreve op een regtmatige, ende ordentelijke wijze soude entameren, te min vermits geen crimeele incarceratie kan geschieden, dewijle geene apprehentie inflagranti ⁸⁹delicto is gedaan, als na dat, de versogte incarceratie door den regter aan den ondergeschreven, soude sijn geaccordeert, waar tegens, gelijk U Ed[ele] Mogende bekend is geene extraordinaire middelen van pænaal, ofte diergelijke mogen werden versogt. Waar mede den ondergeschreve vermeij-nende te hebben voldaan aan U Ed[ele] Mog[end]e intentie, sal de eer hebben, om sig met schuldig respect te noemen,

Edele Mogende heeren
U Edele Mog[end]e seer ootmoedigen
dienaar.

---

⁸⁹ inflafrantie: op heter daad

scan 59, folio 29

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] het eerste default, ende voor 't proffijt vandien verstek van de exceptie declinatoir met admissie tot het doen van een tweede citatie. Actum 11 majj 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien versteken den ged[aagde] van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eij[sse]r tot het laten doen van een tweede citatie. Actum 11 majj 1724.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout op donderdag den elfden mejj 1724. Presenten den s[ubstituut]t bailliu, ende alle de welgebore mannen behalven Aalbert Willemse van der Laan hebbende Cornelis Adriaanse van der Saal den gerequireerden eed afgelegd.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, etc. bailliu van Noortwijkerhout Hillegom, Lisse, ende Voorhout ratione officii, eijsser

contra

Jacobus Maartense van 't Hoog, wonende tot Lisse ged[aagde].

Dede seggen, dat den ged[aagde] sig sedert eenige tijd heeft overgegeven tot den drank, ende van een liuij, ende ledig leven, verspillende op een godloose wijze sijn verstand, ende middelen, ende sig open stellende aan alle ongelukken, dat hij gedaagde op vrijdag avond den 28 aprilis 1724 de klokke omtrent agt uren, in den Engel op den Heereweg in Lisse voorz[egde] kwestie ondernomen had te moveren tegens **Huijg Harmense Brero**, bakkersknegt aldaar, in den Engel, denselven uijtscheldende voor een hoerejager, ende een verklikkers soon, dat den voorn[oemde] Huijg Harmense gesegt hebbende segt dat nog eens, hij ged[aagde] dat selve schelden, alsoo

scan 60, folio 29v

hadde herhaalt, ende terstond
daar op, tegens den voorn[oemde] Huijg
Harmense sijn bloote opsteker
had getrokken, ende den voorn[oemde]
Huijg Harmense een hout
had gehaalt, ende hem ged[aagde]
met dat hout, een sware
slag op de linkerhand, ende een
contusie, ende wonde hadde toe-
gebragt, ende alsoo 't selve sijn
saken van seer vervaarlijken
gevolge, in een land van regten
niet lijdelijk, maar noodwendig
met boeten, ende straffen,
moeten werden tegen gegaan,
ende gestuijt.

Soo concludeerde den voorn[oemde]
heer eijsser, dat den ged[aagde] daar
over sal werden gecondemneert
in een boete van twintig
guldens, ofte soo veel min,
ofte meer, als welgebore
mannen, na het gewigt der
sake, sullen oordeelen te
behooren, alles met de kosten
ofte tot anderen etc.

scan 60, folio 30

Den heer eij[sse]r versoekt, vermits den ged[aagde] in judicio present, in gebreke blijft te antwoorden, het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, verstek van de exceptie declinatoir, met admissie tot een tweede citatie. Actum 11 maji 1724.

Welgebore mannen houden de dispositie op het vorenstaande verzoek in advijs. Actum 11 maji 1724

Den ged[aagde] in judicio present refereert sig in dese sake aan de uijtsprake van de heeren welgebore mannen. Den heer eij[sse]r refereert sig desgelijks ter discretie van haar edele agtb[aren]. Actum 1 junij 1724.

Welgebore mannen partijen gehoord, op alles gelet dat had mogen bewegen condemneren den ged[aagde] ten behoeve van den heer eij[sse]r in een boete van seven guldens tien stuijv[ers] mitsgaders in de kosten, dewelke mits desen werden getaxeert ende gemodereert voor de onkosten van 't beleggen van de informatie op 5 g[ulden]s voor de segels ende bode van den eijs ende citatie op 3:14:0 ende voor den heer advocaat, procureurs, ende secretaris over notulgeld ijder op 1:16:0. Actum 1 junij 1724.

Den weled[elen] heere van Zwieten etc. bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii, eijsser

contra

Huijg Harmense Brero,
bakkersknegt in Lisse, ged[aagde].

Dede seggen, dat den ged[aagde] sig niet en had ontsien op vrijdag avond den 28 aprilis 1724 de klokke omtrent agt uren in den Engel, op den Heereweg in Lisse, in kwestie in te laten met **Jacobus Maartense van 't Hoog,** mede in Lisse woonagtig, welke seer beschonken was, ende hem ged[aagde] uijtgescholden hadde voor een hoerejager, ende een verklikkerssoon, dat hij ged[aagde] dat dronke mens had getart om sulks nog eens te seggen, het welke de voorn[oemde] **Jacobus Maartense, van 't Hoog,** *renvooi:* siet aan de slinkersijde, ende den selven met een opgeheven arm een sware slag op de linkerhand hadde toegebracht, ende door die slag een contutie, ende wonde ende aangesien al sulke sake niet geleden, maar ten afschrik van andere noodwendig moeten werden gestraft, soo concludeert den voorn[oemde] heer eijsser, dat den ged[aagde] daar over arbitralijk

scan 61, folio 30v

gestraft, ende in sijne goederen
sal werden gemuleteert, soo
als welgebore mannen
na vereijs van sake sullen
bevinden te behooren,
alles met de kosten, ofte
tot anderen etc.

renvooi: van de andere sijde
hebbende gedaan, ende vervolgens
het mes getrokken. Hij ged[aagde] een
hout had gehaalt, daar mede
gegaan was na den voorn[oemde] **Jacobus
Maartens van 't Hoog,**

vervolg van den eijs ten laste van
Pieter de Bok

vervolg van folio 23 v[er]so,

viel dat den ged[aagde] des avonds omtrent agt uren een gebloot mes met groot gedruijs
had gestoken, op de bovendrempel, van het deurkosijn van de voorsz[egde] herberge,
aan den Heereweg, maar dat het mes daarin niet was blijven steken, ende het mes
daarna had gestoken in de toonbank, ende aldaar laten steken ende tot menigmalen
toe overluid geroepen had, dat is voor de beste die in Lisse is, ook daarna, het gemelde
mes uijt de toonbank gerukt, ende tegens de vloer geworpen ende wederom met luder
stemme geroepen, dat is voor de beste die in Lisse is, ook in grote hevigheijt had geroepen,
al staat **Gerrit Janse de Goede** daar, ende boetje Frans, ende bolletje, ik geef den
donder van haar allegaar, laat se maar spreken, ik ben aanstonds klaar, als ook
had gestoote, op de borst van **Frans Janse de Goede**, en hem tot vegte had uijtgedaagt,
ende omtrent negen uren voor de voorsz[egde] herberge, een bierglas had genomen,
uijt de hand, van **Cornelis Jacobse Hoosbeek**, ende tegens de straat aan stukken had
geworpen, als mede de voorn[oemde] dienstmaagt van **Cornelis Overgaauw** wederom had
gescholden voor een hoer, ende aangegrepen had, een roomer met wijn, dewelke hij
na 't hooft van de selve dienstmaagt had aan stukken gegoeyt ende ten selven tijde
Gerrit Somber, ende sijne huijsvrouwe, mede in de voorsz[egde] herberge had willen dwingen
om hem ged[aagde] van haar bier te schenken, ende een mes had geeijst ende hen gedreijgt had,
te deursteken, ende doen uijt den huijs vlugten, ende den ged[aagde] wijders een Engels mes
had genomen uijt de etenskas in de binnen keuke, van de voorsz[egde] herberge, ende daar
mede gedreijgt had, te steken, de hier vorengemelde **Grietje Maartens Langeveld**,
ende den ged[aagde] met dat mes, was na sijn huijs geraakt.

Ende aangesien, soodanige dilecten, in een land van justitie, niet
kunnen werden geleden, maar ten afschrik van anderen behooren te
worden gestraft, soo concludeerde den voornoemden heer eijss[e]r
dat den ged[aagde] in persoon daar over sal werden gebannen, voor den tijd
van tien jaren, uijt Holland en Westvriesland, soo wijt, en sijt, de
palen derselven sig uijtstrekken, sonder middelerwijle daar weder
binnen te mogen komen, op pæne van swaarder straffe, dat hij nog
verder soodanig arbitralijk sal werden gestrafft, als welgeboore
mannen sullen bevinden te behooren ende hij wijders sal werden
gecondemneert in de kosten, ende misen van justitie, ofte tot andere
etc. ende versoekt den eijsser hier op regt te mogen geworden.

scan 61, folio 31

van fo[lio] 22

Welgebore mannen gesien het intendit⁹⁰, stukken, ende munimenten aan haar agtbaarheden overgeleverd van wegen den heer eij[sser]

op ende ten laste van **Pieter de Bok**, schilder tot Lisse, gedaagde in persoon, ende defaillant⁹¹.

Op alles gelet dat had mogen bewegen, doende

regt uijt den name ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland

ende Westvriesland, bannen den gedaagde uijt dese bailliuage voor den tijd van vijf

jaren te rumen binnen twee maal vier en twintig uren, sonder gedurende den voorsz[egde]

tijd daar weder in te mogen komen, op pæne van swaarder straffe, ende condemneren

den ged[aagde] in de kosten, ende misen van justitie tot haar e[dele] taxatie, ende moderatie

ontseggen den heer eij[sse]r sijnen verderen eijs ende conclusie ten laste van den ged[aagde] in de defaill[iance] gedaan,

en[de] genomen.

Actum in 't regthuijs tot Noordwijkerhout bij alle de welgebore mannen, behalven

Pieter Pieterse Vlaanderen, Otto Jacobse Cranenburg, ende Cornelis Adriaanse

van der Saal op den 22 junij 1724 ende ten selven dage in openbare vierschare

gepronuncieert.

---

⁹⁰ intendit: eis, strafvordering

⁹¹ defaillant: défaillant, persoon in gebreke, niet aanwezig, bij verstek

scan 62, folio 31v

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van de gedaagdesse bij edicte in persoon, het eerste default, ende voor 't proffijt van dien apprehentie⁹² op de gedaagdesse bij edicte in persoon, daar ende waar deselve sal sijn te bekomen, ende admissie tot het doen van een tweede citatie bij edicte in persoon. Actum 11 maji 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van de inneged[aagdes]e bij edicte in persoon, gesien de edictale citatie van den heer eij[sse]r met de relatie van den bode, inhoudende ook het bestellen van beslote missive aan des innegedaagdens laatste woonplaats, gehoord de uijtroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, versteken de innegedaagde in persoon van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eij[sse]r bij continuatie om de gedaagdesse bij edicte in persoon alsnog te mogen apprehenderen, daar ende waar deselve sal sijn te bekomen, alsook tot het laten doen van een tweed citatie bij edicte in persoon. Actum 11 maji 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt vermits de non comparitie van de gedaagdesse bij edicte in persoon, het tweede default, ende voor 't proffijt van dien verstek van alle exceptien dilatoir, ende admissie tot het laten doen van een derde citatie bij edicte in persoon. Actum 1 junij 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van de innegedaagdesse bij edicte in persoon, gesien de edictale citatie van den heer eij[sse]r met de relatie van den bode, inhoudende ook het bestellen van beslote missive aan des innegedaagdeses laatste woonplaats, gehoord de uijtroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het tweede default ende voor 't proffijt van dien, versteken de innegedaagdesse in persoon van alle exceptien dilatoir, admitteren den heer eij[sse]r bij continuatie om de gedaagdesse bij edicte in persoon alsnog te mogen apprehenderen, daar, ende waar deselve sal sijn te bekomen, als ook tot het laten doen van een derde citatie bij edicte in persoon. Actum 1 junij 1724.

Den heer eij[sse]r vermits de non comparitie van de gedaagdesse bij edicte in persoon, v[er]soekt het derde default, ende voor 't proffijt van dien verstek van alle exceptien peremp-toir, met admissie tot het doen van een vierde citatie bij edicte in persoon, ex super abundantanti. Actum 22 junij 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van de innegedaagdesse bij edicte in persoon, gesien de edictale citatie van den heer eij[sse]r met de relatie van den bode, inhoudende ook het bestellen van beslote missive aan des innegedaagdens laatste

Den heere van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout razione officii eij[sse]r in cas crimineel

op ende jegens

Trijn Gerrits, ofte hoe sij anders met name, ofte toename mag sijn genaamt uijt Munsterland, laatst gediend hebbend onder Hillegom, bij **Bastiaan Adriaans Westerhoven**, bouman, maar nu voorvlugtig ofte latiterende⁹³, gedaagdesse bij edicte in persoon.

⁹² apprehentie: gevangenneming

⁹³ latiteren: zich schuilhouden

scan 62, folio 32

Regtdag gehouden den eerste junij 1724. Presenten den s[ubstitu]t bailliu ende alle de welgebore mannen, behalven Aalbert Willemse van der Laan.

Regtdag gehouden den 22 junij 1724. Presenten den heer van Swieten bailliu ende alle de welgebore mannen, behalven Pieter Vlaanderen, Otto Cranenburg, en[de] Corn[eli]s van der Saal.

woonplaats, gehoord de uitroepinge in der vierschaare met luder stemme gedaan, verleenen het derde default, ende voor 't proffijit van dien, versteken de innegedaagdesse in persoon, van alle exceptien peremptoir, admitteren den heer eij[sse]r bij continuatie om de gedaagdesse bij edicte in persoon, alsnog te mogen apprehenderen⁹⁴, daar, ende waar deselve sal sijn te bekomen als ook tot het laten doen van een vierde citatie bij edicte in persoon ex super abundantia. Actum 22 junij 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van de gedaagdesse bij edicte in persoon, het vierde default ex super abundantia, ende voor 't proffijit van dien admissie om te mogen dienen van intendit⁹⁵. Actum 13 julij 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van de gedaagdesse bij edicte in persoon, gesien de edictale citatie van den heer eij[sse]r met de relatie van den bode, inhoudende ook het bestellen van beslote missive aan des innegedaagdens laatste woonplaats, gehoord de uitroepinge in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het vierde default, ex super abundantia ende voor 't proffijit van dien, admitteren den heer eij[sse]r om te mogen dienen van intendit. Actum 13 julij 1724.

Den heer eij[sse]r dienende van intendit, leijd over sijnen inventaris met de stukken daar toe relatief, ende versoekt daar op regt. Actum 13 julij 1724.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, razione officii eijsser in cas crimineel

op, ende jegens

Trijn Gerrits, ofte hoe sij anders met name ofte toename mag sijn genaamt, soogeseijd werd oud omtrent 24 jaren, ende gekomen uijt Munsterland, laatst gediend hebbende onder Hillegom bij **Bastiaan Adriaanse Westerhoven**, maar nu voorvlugtig ofte latiterende⁹⁶.

Haar aanseggende dat sij ged[aagdes]se niet geopenbaart hebbende swanger te sijn, ende op maandag den 6 martij 1724 des voormiddags te bedde blijvende leggen, ende klagende, van pijn in de lende, ende om dies wille, een chijrurgijn sijnde ontboden, ende voor haar

vervolg hier na fo[lio] 33 v[er]so.

⁹⁴ apprehenderen: gevangennemen

⁹⁵ intendit: eis, strafvordering

⁹⁶ latiteren: zich schuilhouden

scan 63, folio 32v

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het eerste default, ende voor 't proffijt van dien verstek van de exceptie declinatoire, wijders apprehensie⁹⁷ op den ged[aagde] in persoon, daar ende waar denselven sal wesen te bekomen, met admissie tot het laten doen van een tweede citatie in persoon. Actum 13 julij 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, admitteren den heer eij[sse]r om den gedaagde in persoon, wederom in persoon te laten dagvaarden houdende het verdere verzoek van den heer eij[sse]r in advis. Actum 13 julij 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt vermits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het tweede default, ende voor 't proffijt van dien verstek van alle exceptien dilatoire, met admissie tot het laten doen van een derde citatie in persoon ende versoekt alsnog dispositie op de versogte apprehensie. Actum 7 septemb[er] 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den gedaagde in persoon, verleenen het tweede default, ende voor 't proffijt van dien versteken den gedaagde van alle exceptien dilatoire admitteren den heer eij[sse]r om den gedaagde in persoon, wederom in persoon te laten dagvaarden, houdende het verdere verzoek van den heer eij[sse]r alsnog in advis. Actum 7 septemb[er] 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt vermits de non comparitie van den gedaagde in persoon het derde default, ende voor 't proffijt van dien verstek van alle exceptien peremptoire, met admissie tot het laten doen van een vierde citatie in persoon, ex super abundantia, ende versoekt alsnog dispositie op de versogte apprehensie. Actum 2 novemb[er] 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den gedaagde in persoon verleenen het derde default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den gedaagde van alle exceptien peremptoire, admitteren den heer eij[sse]r om den gedaagde in persoon, wederom in persoon te laten dagvaarden, houdende het verdere verzoek van den heer eij[sse]r alsnog in advis. Actum 8 novemb[er] 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt vermits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het vierde default, ex super abundantia, ende voor 't proffijt van dien admissie om te mogen dienen van intendit⁹⁸. Actum 16 novemb[er] 1724.

Regtdag gehouden den 13 julij 1724.
Presenten alle de welgebore mannen behalven Pieter Pieterse Vlaanderen, ende Aalbert Willemse van der Laan

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout, razione officii eij[sse]r

op ende jegens

Gerrit Reijnardse Vredenburg, wonende tot Hillegom, gedaagde in persoon.

⁹⁷ apprehensie: gevangenneming

⁹⁸ intendit: eis, strafvordering

scan 63, folio 33

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het eerste default, ende voor 't proffijit van dien verstek van de exceptie declinatoire, wijders apprehensie⁹⁹ op den ged[aagde] in persoon, daar ende waar denselven sal weten te bekomen, met admissie tot het laten doen van een tweede citatie in persoon. Actum 13 julij 1724.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, razione officii eij[sse]r

op ende jegens

Adriaan Coenen, tuijnknegt, wonende tot Hillegom, gedaagde in persoon.

Welgebrore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, admitteren den heer eij[sse]r om den gedaagde in persoon wederom in persoon te laten dagvaarden, houdende het verdere verzoek van den heer eij[sse]r in advis. Actum 13 julij 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van de ged[aagde] in persoon het tweede default, ende voor 't proffijit van dien verstek van alle exceptien dilatoire met admissie tot het laten doen van een derde citatie in persoon, ende versoekt alsnog dispositie op de versogte apprehentie. Actum 7 septem[ber] 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den gedaagde in persoon, verleenen het tweede default, ende voor 't proffijit van dien, admitteren den heer eij[sse]r om den gedaagde in persoon, wederom in persoon te laten dagvaarden houdende het verdere verzoek van den heer eij[sse]r alsnog in advis. Actum 7 sept[ember] 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt vermits de non comparitie van den gedaagde in persoon het derde default, ende voor 't proffijit van dien, verstek van alle exceptien peremptoire, met admissie tot het laten doen van een vierde citatie in persoon ex super abundantia, ende versoekt alsnog dispositie op de versogte apprehensie. Actum 2 novem[ber] 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den gedaagde in persoon verleenen het derde default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den gedaagde van alle exceptien peremptoire, admitteren den heer eij[sse]r om den gedaagde in persoon wederom in persoon te laten dagvaarden, houdende het verdere verzoek van den heer eij[sse]r alsnog in advis. Actum 2 novemb[er] 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon het vierde default ex super abundantia, ende voor 't proffijit van dien admissie om te mogen dienen van intendit¹⁰⁰. Actum 16 novem[ber] 1724.

⁹⁹ apprehensie: gevangenneming

¹⁰⁰ intendit: eis, strafvordering

scan 64, folio 33v

vervolg van fo[lio] 32 wegens **Trijn Gerrits**

bedde gekomen, de inneged[aagde] alsdoen nog hadde bevestigd dat sij waarlijk geen kind en had, alsook seer onwillig was geweest uijt den bedde te komen, egter daar uijt sijnde opgestaan, onder of in het stroo van die bedstede dood bevonden was, een kind van haar inneged[aagde] ende dat sij inneged[aagde] korts daarna, ende tot nog toe, dat doode kind hadde verduijstert, ende alsoo de inneged[aagde] ende defailliant, door alle 't selve op haar heeft geladen, een sterke, ende onwedersprekelijke presumptie, van 't ombrengen, ende vermoorden van haar eijgen kind, ende alsoo agtervolgens de goddelijke, ende beschreven regten, verbeurt heeft lijf, en goed.

Soo concludeert den voorn[oemde] heer eijsser, dat de inneged[aagde] ter sake voorz[egd] volgens 't oud loflijk gebruik 's lands van Rijnland, sal werde gebannen uijt den lande van Holland ende Westvriesland, soo wijd ende sijd, de palen derselver sig uijtstrekken, voor hondert jaren ende eenen dag, ende alle hare goederen geconfisqueert, ten behoeve van de hooge overigheid indien sij eenige heeft, dat ook de inneged[aagde] sal werden gecondemneert in de kosten, ende misen van justitie, ende dat bij infractie van derselver bannissement, de inneged[aagdes]se alsdan sal werden gecondemneert, soo als men na bevindinge van saken sal oordelen te behooren, ende versoekt den heer eijsser hem hier op regt te gewerden.

Gesien bij geswore welgebore mannen, van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie, bij den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten gedaan ende genomen, op, ende ten laste van **Trijn Gerrits**, ofte hoe sij anders met name ofte toename mag sijn genaamt, soo gesegt werd, oud omtrent 24 jaren, ende gekomen uijt Munsterland laatst

scan 64, folio 34

gedient hebbende onder Hillegom, bij **Bastiaan Adriaanse Westerhoven** bouman. maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹⁰¹. Voorts gesien niet alleen de relatien van den bode, die deselve eerst drie malen met klokkegeslag hadde ingeroepen, ende verdaagt maar ook dat hij in conformite van 't appoinement¹⁰² van dato 22 junij 1724 laatstleden, de voorn[oemde] **Trijn Gerrits** ex super abundantia, ende ten overvloed, voor de vierde maal, met klokkegeslag geciteert had, ende gehoord de uijtroepinge, alhier ter vierschare met luyder stemme gedaan, ende de inneged[aagdes]se in persoon, noijt in regten was verschenen, wijders gesien het gene den heer eijsser tot vereficatien van sijn intendit had geproduceert, ende overgeleverd, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt uijt den name, ende van wegen de Ed[elen] Groot Mogende heeren Staten van Holland ende Westvriesland, versteken de inneged[aagdes]se ende defailliantie van alle exceptien declinatoire, dilatoire, ende peremptoire, weren, ende defentien, die sij in desen hadde vermogen te doen, ende proponeren, bannen de voorn[oemde] innegedaagdesse uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, soo wijd, ende sijd, de palen derselver sig uijtstrekken, voor hondert jaren ende eenen dag ende confisqueren, alle der inneged[aagdes]n[s] goederen, ten behoeve van de hooge overigheijd indien sij eenige heeft op pæne bij infractie van 't selve bannissement, dat de innegedaagdesse alsdan sal werden gestraft, soo als men na bevindinge van saken sal oordelen te behooren. Ende condemneren de inneged[aagdes]se ende defailliantie, in de kosten, ende misen van justitie, tot haer retaxatie ende moderatie. Aldus gedaan in der vierschare van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, bij Jacobus Adamse Rouan, Jan Adriaanse 's Gravenmade, Herman Joostense van Diest, Otto Jacobse Kranenburg, Cornelis Adriaanse van der Saal, Jan Hendrikse Persoon, ende Adriaan Jacobse Vredenburg geswore welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, Pieter Pieterse Vlaanderen, ende Aalbert Willemsen van der Laan absent op den dertienden julij 1724. Ende ten selven dage in openbare vierschare gepronunciert.

¹⁰¹ latiteren: zich schuilhouden

¹⁰² appoinement, appointement: rechterlijke beschikking

scan 65, folio 34v

Wij ondergeschreve geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, verklaren dat **Trijn Gerrits**, op heden bij sententie geleijd ballingsland, met confiscatie van alle hare goederen, ende gecondemneert in de kosten, was een ongetroude dienstmaagt, ende onses wetens geene goederen altoos en hadde. Sulks dat den heer bailliu van de voorz[egde] confiscatie, ofte ook van de kosten, niets en had ontfangen, waaromme wij sijn ed[elen] dese acte van onvermogenheijd mits desen verleenen. Actum 13 julij 1724

Jacobus Rouaan
Pieter Vlaenderen
Jan Arijse Schrama

scan 65, folio 35

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op donderdag den sevenden september 1724. Presenten den s[ubstituut]. bailliu, ende alle de welgebore mannen, uijtgesejd Aalbert Willemse van der Laan.

Geswore welgebore mannen, van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort de versoecken van den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gesien de informatien bij sijn weled[elen] onder eede beleid, op, ende ten laste van **Jan Jacobse Grootenhuijs**, laatst gewoont hebbende onder Voorhout, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹⁰³, ende ten laste van desselfs moeder Elisabet, op alles gelet, dat had mogen bewegen, admitteren den heer bailliu, om de gemelde **Jan Jacobse Grootenhuijs**, bij edicte, ende klokkegeslag, mitsgaders beslote missive, aan desselfs laatste verblijf in persoon te mogen indagen, houdende het verdere versoek, om den voorn[oemde] **Jan Jacobse Grootenhuijs** te mogen apprehenderen¹⁰⁴, ende de voorn[oemde] Elisabet in persoon te dagvaarden in advis. Actum 7 september 1724 bij alle de welgebore mannen, uijtgesejd Aalbert Willemse van der Laan.

---

¹⁰³ latiteren: zich schuilhouden

¹⁰⁴ apprehenderen: gevangennemen

scan 66, folio 35v

Aan de Edele Mogende
heeren, eerste en andere raden,
en meesters van de rekening
van de domainen, van de Edele
Groot Mogende heeren staten
van Holland ende Westvriesland,

Geeft reverentelijk te kennen mr Gerard
Bikker van Swieten, heere van Zwieten, bailliu
van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout,
dat in de gemelde dorpen e[r] geene gevangen is,
om de misdadigers, die door, ofte van wegen hem
suppliant, worden geapprehendeert¹⁰⁵ te kunnen logeeren,
omme vervolgens voor welgeboore mannen, op sijn
tijd te kunnen werden te regt gestelt, 't geene
nogens tot dienst van de justitie, noodig ende dienstig is,
dat binnen een van de voorz[egde] plaatsen, een gevangen-
huijs wierde geappropriert, ende wel dat het convenabel-
ste soude sijn, dat sulks wierd gedaan, binnen den dorpe
van Noortwijkerhout, dan alsoo soodanige kosten, om
soo een huijs te bouwen, nootwendig ten laste van
den lande moet werden gedaan, ende vervolgens bij
U Ed[ele] Mog[ende] dient te werden geordonneert, in wat voegen,
en tot hoe veel somme van penningen daar aan te kosten
mag werden gelegd. Soo keert den suppliant hem
aan U Ed[ele] Mogende, reverentelijk versoekende U Ed[ele] Mog[ende]
hem suppliant gelieve te autoriseren, en qualificeren,
om binnen den dorpe van Noortwijkerhout, een

---

¹⁰⁵ apprehenderen: gevangennemen

scan 66, folio 36

gevangenhuijs te mogen laten maken, ende daar toe aan hem suppliant te fourneren, een somme van twee hondert guldens, onder overgifte dat gene 't voorz[egde] gebouw, meerder mogte komen te kosten, bij den suppliant, particulierlijk, en uijt sijn beurs sal werden betaalt, 't welk doende etc.

In margine stond

De raden, ende meesters van de rekeningen der domainen, van de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland, ende Westvriesland, gesien het te kennen geven, ende versoek in desen, hebben geconsidereert, sijnde de redenen en motiven daar bij vervat, den suppliant geautoriseert, ende gequalificeert, gelijk hij geautoriseert, ende gequalificeert werd bij desen, omme binnen den dorpe van Noortwijkerhout een gevangenhuijs te mogen laten maken, ende daar toe te mogen emplojeren een somme van twee hondert ponden te XL grooten 't pond¹⁰⁶, en niet meer, die hem, mits overbrengende behoorlijke quitantie, in rekeninge sullen werden gevaliedeert, ende het gene het voorz[egde] werk meer soude komen te kosten, sal den suppliant volgens desselfs overgifte, uijt prive beurs moeten betalen. Gedaan ten bureele van de kamere van de rekeninge in den Hage, den 25 september 1724. Onderstond mij jegenwoordig **P. Quarles**¹⁰⁷.

---

¹⁰⁶ een Hollandse pond had een waarde van 1 gulden en was onderverdeeld in 40 grooten, een groot had een waarde van een halve stuiver, een Hollandse pond werd gebruikt als rekeneenheid, een Hollandse pond is nooit geslagen

¹⁰⁷ P. Quarles: Pieter Quarles (1677-1744), advocaat-fiscaal bij het Hof van Holland

scan 67, folio 36v

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den inneged[aagd]e bij edicte in persoon het eerste default, ende voor 't profijit van dien verstek van de exceptie declinatoir, met admissie om den inneged[aagde] in persoon te mogen apprehenderen¹⁰⁸, daar, ende maar den selven sal mogen te bekomen, ende tot een tweede citatie, bij edicte in persoon. Actum 2 novemb[er] 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den inneged[aagd]e bij edicte in persoon, verleenen het eerste default ende voor 't profijit van dien versteken den innegedaagde in persoon van de exceptie declinatoir admitteren den heer eij[sse]r om den innegedaagde bij edicte in persoon te mogen apprehenderen daar ende waar denselven sal wesen te bekomen, alsmede te laten doen een tweede citatie bij edicte in persoon. Actum 2 nov[ember] 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non-comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon het tweede default, ende voor 't profijit van dien verstek van alle exceptien dilatoir, met admissie omme den innegedaagde in persoon voor de derde maal te laten citeren bij edicte in persoon. Actum 16 nov[ember] 1724.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon verleenen het tweede default, ende voor 't profijit van dien versteken den innegedaagde in persoon van alle exceptien dilatoir, admitteren den heer eij[sse]r om aan den innegedaagde in persoon te laten doen een derde citatie bij edicte in persoon. Actum 16 novemb[er] 1724.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, het derde default, ende voor 't profijit van dien verstek van van alle exceptien peremptoir met admissie omme den innegedaagde bij edicte in persoon voor de vierde maal te laten citeren bij edicte in persoon ex super abundanti. Actum 30 novemb[er] 1724.

Regtdag gehouden tot Noortwijkerhout, op donderdag den 2 november 1724. Presenten den heer van Swieten bailliu, mitsg[ader]s Jacobus Adamse Rouan, Pieter Pieterse Vlaanderen, Jan Adriaanse 's Gravenmade, Aalbert Willemse van der Laan, ende Adriaan Jacobse Vredenburg, geswore welgebore mannen.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout ratione officii eijsser,

op, ende jegens

jonge **Jan Jacobse Groothuijsen**, ofte hoe hij met name, ofte toename mogt sijn genaamt, soo geseijd word oud omtrent 24 jaren, laatst gewoond hebbende onder Voorhout bij sijn moeder **Elisabet Jacobs Kroes**, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹⁰⁹, inneged[aagde] bij edicte in persoon.

¹⁰⁸ apprehenderen: gevangennemen

¹⁰⁹ latiteren: zich schuilhouden

scan 67, folio 37

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon verleenen het derde default, ende voor 't proffijt van dien, verstecken den innegedaagde in persoon van alle exceptien peremptoir, admitteren den heer eij[sse]r om den innegedaagde bij edicte in persoon voor de vierde maal te laten citeren bij edicte in persoon ex super abundanti. Actum 30 novemb[er] 1724.

Den heer eij[sse]r versoeckt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon het vierde default, ende voor 't proffijt van dien, admissie om te mogen dienen van intendit¹¹⁰. Actum 11 januarij 1725.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, verleenen het vierde default, ende voor 't proffijt van dien, admitteren ende ordonneren den heer eij[sse]r om te dienen van intendit. Actum 11 januarij 1725.

Den heer eij[sse]r dienende van intendit leijd over sijnen inventaris met de stukken daar toe relatijf, ende versoeckt daar op regt. Actum 8 febr[uar]ij 1725.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, eijsser van 's heeren wegen in cas van delict, beklaagt in openbaren vierschare van geswore welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen ende ambagten jonge **Jan Jacobse Groothuijsen**, ofte hoe hij anders met name, ofte toename, mogt sijn genaamt, soo geseijd word, oud omtrent 24 jaren, laatst gewoond hebbende tot Voorhout, bij sijn moeder **Elisabet Jacobs Kroes**, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹¹¹, ende na drie dagvaardingen, ende een vierde ex super abundanti, om in persoon te compareren, gebleven defailliant, hem aanseggende, dat hij inneged[aagde] op maandag van de Voorhoutse kersmis, den 21 augusti 1724 ten huijse van **Aaltje Hugens Moerkerken**, wed[uwe] laatst van **Cornelis Wassenaar**, waardin in de Bontekoe, tot Voorhout, op de regtkamer **Pieter Hubertse** potschipper, des avonds omtrent 10 uren, met sijn inneged[aagdes] bloote mes een steek hadde toegebracht, twee vingeren breed, onder de tepel van de linker borst omtrent een vingerbreed na de linkersijde, ende alsoo dat saken sijn van gevaarlijke gevolgen, ende ten hoogsten volgens de goddelijke, ende wereldlijken regten, ten exempel van andere moeten werden gestraft. Soo concludeerde den voorn[oemde]

vervolg fo[lio] 48

¹¹⁰ intendit: eis, strafvordering

¹¹¹ latiteren: zich schuilhouden

scan 68, folio 37v

van fo[lio] 32 v[erso]

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagde] in persoon, verleenen het vierde default, ex super abundantia, ende voor 't proffijt van dien admitteren ende ordonneren den heer eij[sse]r om ten naasten regtdage te dienen van intendit¹¹², met de verificatien van dien. Actum den 16 novemb[er] 1724.

Den heer eijsser dienende van intendit. Leijd over sijnen inventaris, van intendit, met de stukken daar toe relatijf, ende versoekt daar op regt. Actum 30 november 1724.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii, eijsser in cas van delict, beklagt aan dese hooge vierschare van de heeren welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, **Gerrit Reijnierse Vredenburg**, gewoon hebbende tot Hillegom, gedaagde in persoon. Hem aanseggende dat hij ged[aagde] niet en had ontsien, op saterdag den 4 martij 1724 geadsisteert met een tuijnknegt van sijn ged[aagdes] vader, ten huijse van **Christiaan Cocq** Chijrurgijn mede tot Hillegom, overlast te doen, aan **Arnoldus Boote**, herbergier tot Hillegom, scheldende de voorn[oemde] knegt denselven Bote, ende hij ged[aagde] hem Bote toebrengeende een sware slag in 't aangesigt, soo dat een pijp tabak, in sijn Botees mond aan stuk brak, het welke den voorn[oemde] Boote hadde verdragen, ende na huijs was gegaan, dat verders hij ged[aagde] met de voorn[oemde] tuijnknegt op dien 4 martij 1724 des avonds omtrent 9 uren, ten huijse van den voorn[oemde] Boote wesende gekomen, ende glasen genever hebbende gevordert, gekregen, ende gedronken, onderstaan hadden deselve glasen aan stukken te werpen, hun messen uijt te trekken, ende hij ged[aagde] met dat bloote mes, den voorn[oemde] Boote in sijn eijgen huijs in 't aangesigt te slaan, dat hij ged[aagde] wijders des voorn[oemde] Botees huijsvrouwe, aldaar ter plaatse onder de voet had geworpen, met een mes in de vuijst hadde getrokken, na de slinkersijde van deselve vrouw, alsook een snede hadde toegebracht, door haar jak, ende borstrok, op de slinkerarm, ende eijndelijck, sonder

vervolg fo[lio]39

---

¹¹² intendit: eis, strafvordering

scan 68, folio 38

van fo[lio] 33

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den ged[aagd]e in persoon verleen en het vierde default ex super abundantia, ende voor 't proffijt van dien, admitteren ende ordonneren den heer eij[sse]r om ten naasten regtdage te dienen van intendit¹¹³, met de verificatien van dien. Actum 16 novemb[er] 1724.

Den heer eijsser dienende van intendit, leijd over sijnen inventaris van intendit, met de stukken, daartoe relatijf, ende versoekt daar op regt. Actum 30 november 1724.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Swieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii eijsser in cas van delict.

Beklaagt aan dese hooge vierschare van de heeren welgebore mannen, van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, **Arij Coenen**, tuijknegt gewoont hebbende tot Hillegom, gedaagde in persoon. Hem aanseggende dat hij ged[aagde] niet en had ontsien, op saterdag den 4 martij 1724 geadsisteert met **Gerrit Vredenburg**, ten huijse van **Christiaan Cocq**, chijrurgijn mede tot Hillegom, overlast te doen aan **Arnoldus Boote**, herbergier tot Hillegom, scheldende hij ged[aagde] denselven Boote, ende den voorn[oemde] **Gerrit Vredenburg** hem Bote toebrengeende een sware slag, in 't aangesigt, soo dat een pijp tabak, in sijn Botees mond in stuk brak, het welk den voorn[oemde] Bote had verdragen, ende na huijs was gegaan, dat verders hij ged[aagde] met den voorn[oemde] **Gerrit Vredenburg**, op dien 4 martij 1724 des avonds omtrent 9 uren, ten huijse van den voorn[oemde] Botee wesende gekomen, ende glasen genever hebbende gevordert, gekregen, ende gedronken, onderstaan hadden, deselve glasen, aan stukken te werpen, hun messen uijt te trekken ende met bloote messen, den voorn[oemde] Boote in sijn eigen huijs in't aangesigt te slaan, dat sijn ged[aagde]n voorn[oemde] complice wijders in sijn ged[aagde] bijwesen, des voorn[oemde]

vervolg fo[lio] 40.

---

¹¹³ intendit: eis, strafvordering

scan 69, folio 38v

Regtdag gehouden tot
Noortwijkerhout op donderdag
den 16 novemb[er] 1724. Presenten
den heer bailliu, ende alle de
welgebore mannen uijtgesejd
Cornelis Adriaanse van der Saal.

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag 30 novemb[er] 1724. Presenten
den heer bailliu, ende alle de welgebore
mannen, uitgesejd Aalbert Willemse
van der Laan.

scan 69, folio 39

van folio 37 v[erso]

hun verteerde te betalen waren doorgegaan. Alle het welke sijn saken van seer gevaarlijken gevolgen ende ten exempel van anderen noodwendig moeten werden gestrafft.

Soo concludeerde den heer eijsser, dat den ged[aagde] in persoon, daarover sal werden gebannen uijt den lande van Holland, ende Westvriesland voor den tijd van ses jaren, sonder middelerwijle, daar wederom binnen te mogen komen, op pæne van swaarder straffe, ende dat hij verders soodanig arbitralijk sal werden gestrafft als welgebore mannen na exigentie van saken sullen bevinden te behooren, ende dat hij nog sal werden gecondemneert in de kosten, ende misen van justitie ofte tot anderen etc.

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie, bij den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gedaan, ende genomen, op ende ten laste van **Gerrit Reijnhartse Vredenburg**, gewoont hebbende in Hillegom, maar nu sig van daar absenterende, voorts gesien niet alleen de relatien van den bode, die deselve eerst drie malen in persoon hadde verdaagt, maar ook dat hij in conformi[te] van 't appoinetement¹¹⁴ van dato 2 november 1724 laatstleden, de voorn[oemde] **Gerrit Reijnhartse Vredenburg** ex super abundanti, ende ten overvloede voor de vierde maal in persoon geciteert had, ende gehoort de uijtroepingen alhier ter vierschare met luijder stemme gedaan, den gedaagde in persoon noijt in regten was verschenen, wijders gesien, hetgene den heer eijsser, tot vereficatie van

---

¹¹⁴ appoinetement, appoinctement: rechterlijke beschikking

scan 70, folio 39v

sijn intendit¹¹⁵ had geproduceert ende overgeleverd, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt, uijt den name, ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland, ende Westvriesland. Hebben den gedaagde in persoon, ende defaillant gebannen, ende bannen hem mits desen uijt dese bailliuage voor den tijd van ses jaren, sonder middelerwijle daar, weder binnen te mogen komen, op pæne van swaarder straffe, ende condemneren, den ged[aagde] in persoon, ende defaillant in de kosten, en de misen van justitie, tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie, ende ontseggen den heer eijsser, sijnen verderen eijs, ende conclusie tot laste van den ged[aagde] gedaan, ende genomen. Actum in der vierschare van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, bij Jacobus Adamse Rouan, Pieter Pieterse Vlaanderen, Jan Adriaanse 's Gravenmade, Herman Joosten van Diest, Otto Jacobse Kranenburg, Cornelis Adriaanz. van der Saal, Jan Hendrikse Persoon, ende Adriaan Jacobse Vredenburg, geswore welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, absent Aalbert Willemse van der Laan, den 30 november 1724. Ende ten selven dage in openbaren vierschare gepronuncieert.

---

¹¹⁵ intendit: eis, strafvordering

scan 70, folio 40

vervolg van folio 38

Botees huijsvrouwe, aldaar ter plaatse onder de voet had geworpen, met een mes in de vuijst had gestoken, na de slinker sijde van deselve vrouw, alsook een snede hadde toegebracht, door haar jak, ende borstrok, op de slinkerarm, ende sijlieden eijndelijk sonder hun verteerde te betalen waren doorgedaan. Alle 't welke sijn saken, van seer gevaarlijk gevolgen, ende ten spiegel van anderen, volgens de wetten noodwendig moeten werden gestraft.

Soo concludeerde den heer eijsser, dat den gedaagde in persoon, daar over sal werden gebannen, uijt den lande, van Holland, ende Westvriesland, voor den tijd van ses jaren, sonder middelerwijle daar wederom binnen te mogen komen, op pæne van swaarder straffe, ende dat hij verders soodanig arbitralijk sal werden gestraft, als welgebore mannen na exigentie van saken sullen bevinden te behooren. Ende dat hij nog sal werden gecondemneert in de kosten, ende misen van justitie, ofte tot anderen, etc.

scan 71, folio 40v

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie bij den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gedaan ende genomen, op, ende ten laste van **Arij Coenen**, tuijnknegt, gewoont hebbende in Hillegom, maar nu sig van daar absenterende, voorts gesien niet alleen de relatien van den bode, die deselve eerst drie malen in persoon hadde verdaagt, maar ook dat hij in conformite van 't appoinetement¹¹⁶, van dato 2 november 1724 laatstleden den voorn[oemde] **Arij Coenen** ex super abundant, ende ten overvloede voor de vierde maal in persoon geciteert had, ende gehoort de uijtroepingen alhier ter vierschare met luijder stemme gedaan, den gedaagde in persoon noijt in regten was verschenen. Wijders gesien hetgene den heer eijsser tot verificatien van sijn intendit¹¹⁷, had geproduceert, ende overgeleverd, op alles gelet dat had mogen bewegen, doende regt, uijt den name, ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland ende Westvriesland, hebben den gedaagde in persoon, ende defailliant gebannen, ende bannen hem mits desen, uijt dese bailliuage, voor den tijd van ses jaren, sonder middelerwijle

---

¹¹⁶ appoinetement, appoinctement: rechterlijke beschikking

¹¹⁷ intendit: eis, strafvordering

scan 71, folio 41

daar weder binnen te mogen komen, op pæne van swaarder straffe, ende condemneren den ged[aagde] in persoon, ende defailliant, in de kosten, ende misen van justitie, tot haar e[dele] taxatie, ende moderatie, ende ontseggen den heer eijsser sijnen verderen eijs, ende conclusie, tot laste van den ged[aagde] gedaan, ende genomen. Actum in der vierschare van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, bij Jacobus Adamse Rouan, Pieter Pieterse Vlaanderen, Jan Adriaanse 's Gravenmade, Herman Joosten van Diest, Otto Jacobse Kranenburg, Cornelis Adriaanse van der Saal, Jan Hendrikse Persoon, ende Adriaan Jacobse Vredenburg, geswore welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, absent Aalbert Willemse van der Laan, den dertigsten november 1724. Ende ten selven dage in openbare vierschare gepronuncieert.

scan 72, folio 41v

Geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoord het versoen van wegen den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten etc. bailliu van de voorz[egde] dorpen ende ambagten, op ende jegens jonge **Pieter Dirkse van Steijn**, swingelaar¹¹⁸ ende metselaar van Lisse, gesien, ende geexamineert de informatien onder eede beleyd, op alles gelet, dat had mogen bewegen, admitteren den selven heer eij[sse]r bailliu, omme denselven **Pieter Dirkse van Steijn** te mogen apprehenderen¹¹⁹, alsmede indien den voorn[oemde] jong **Pieter Dirkse van Steijn** niet te bekomen mogte sijn, hem in persoon bij edicte, ende beslote missive te mogen verdagen. Actum bij alle de welgebore mannen behalven Adriaan Jacobse Vredenburg, in 't regthuys van Noordwijkerhout op den 11 januarij 1725.

Jacobus Rouaan
Otto Jacobse Cranenburg

Geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoord het versoen van den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van de voosz[egde] dorpen ende ambagten op ende jegens **Jan Bartse van der Heller**, swingelaar tot Lisse, gesien, ende geexamineert de informatien onder eede beleyd, op alles gelet dat had mogen bewegen, admitteren den selven heer eij[sse]r omme den gemelden **Jan Bartse van der Heller** te mogen apprehenderen, alsmede indien den voorn[oemde] **Jan Bartse van der Heller** niet te bekomen mogte sijn, hem in persoon bij edicte, ende beslote missive te mogen verdagen. Actum bij alle de welgebore mannen behalven Jan Adriaanse 's Gravenmade, in 't regthuys tot Noordwijkerhout op den 25 januarij 1725.

Pieter Vlaenderen
Harme van Diest

---

¹¹⁸ swingelaar: zwingelaar, vlasbewerker

¹¹⁹ apprehenderen: gevangennemen

scan 72, folio 42

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag den 25 januarij 1725.
Presenten den heer bailliu, ende alle
de welgebore mannen, uijtgeseyt
Jan Adriaanse 's Gravenmade.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten,
bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout,
eijsser van 's heeren wegen, in cas van delict.
Beklaagt in openbare criminele vierschare, voor
welgebore mannen, van de voorz[egde] districten, **Pieter de
Bok**, jegenwoordig sijne gevange,
hem aanseggende, dat hij gevange over verscheijde dilicten,
naar vier gedecerneerde defaulten, op den 22 junij 1724
voor vijf jaren, uijt dese bailliuage is gebannen
dat hij gevange niet tegenstaande hem was aangesegt,
dat hij uijt de voorz[egde] bailliuage, of districten was geban-
nen, ende dat hem kennelijk is geweest, dat den eijsser
in persoon, hem na dato hadde gesogt, sig heeft
verstout, om in veragtinge van sijn voorz[egd] bannissement,
telkens in Lisse te komen, ende aldaar te verblijven.
Ende wijders sig niet en heeft ontsien 's heeren bode,
of dienaar **Dirk Jochemse**, aan te tasten, ende hem
te verhinderen, sijns weegs te gaan.
Dat mede den gevange, na dat hem alsvoren sijn
bannissement uijt dese bailliuage was aangesegt,
niet alleen op zondag den 25 junij 1724 sig vervordert
had, hem te begeven ten huijse van **Jacob Vranke
Kats**, biersteker tot Lisse, alwaar alsdoen kwam,
na gewoonte een groote bijeenkomst van menschen.
Ende hij gevange weijnig dagen daar na, ook geweest
was, aan 't huijs van **Cornelis Pieterse Barnhoorn**,
baartscheerder mede tot Lisse, om sig te laten raseren.
Alsmede bij vervolg gewerkt had, op de plaats van
den heer lieutenant generaal **Berner**, tot Lisse,
maar dat bovendien, soo als hem gevange door
getugen, in 't bijwesen van twee van de welgebore
mannen is aangeseijt, hij gevange op den voorz[egde] 25
junij 1725 ten huijse van den voorn[oemde] biersteker **Jacob
Vranke Kats**, onbeschaamdelyk, ende geweldigerhand
een glas bier had genomen, uijt de hand van een arbeijder

scan 73, folio 42v

genaamt **Cornelis Persijn**, mede tot Lisse wonagtig daarna, nog een ander glas bier, dat in handen was, van den voorn[oemde] **Cornelis Persijn** had aangegrepen, ende getragt te bemagtigen, maar sulks voor de tweede maal, niet en had kunnen doen.

Dat hij gevange onder des schrikkelijk had gevloekt, ende gebliksemte als een desperaat mens, als ook geseijd had, ik ben dog gebannen, ende moet dog weg, dat mede hij gevange nog een ander glas had ontweldigt uijt handen van een knecht van den heer **Willem Adriaan van der Stel**, ende dat glas bier in groote boosheid had geworpen, in 't aangesigt van den gemelden **Cornelis Persijn**, ende daardoor denselven **Cornelis Persijn**, twee wonden in 't aangesigt hadde toegebracht, het eene omtrent het slinkeroog, ende het andere aan de slinkersijde, van de mond, ende de voorn[oemde] **Cornelis Persijn** geweldig had gebloed, sonder dat den voorn[oemde] **Cornelis Persijn** hem gevange jetwes had misseijd, of misdaan, dat korts daarna, ter sake, dat aan 't huijs, van den voorn[oemde] **Cornelis Pieterse Barnhoorn**, een schotel gebroken, ende den gevange daar van door den selven **Cornelis Pieterse Barnhoorn** betigt was, hij gevange den voorn[oemde] **Dirk Jochemse**, niet alleen verhindert had, na huijs te keeren, maar hem **Dirk Jochemse**, een sware, ende onvoorsiene slag had toegebracht, waardoor hij **Dirk Jochemse** plotselijk was onder de voet gevallen, ende door sijn twee sonen was ontset, dat verders, op zondag den 2 julij 1724 den gevange onderstaan had, te gaan bij andere geselschap, dat bijeen was in de sijdkamer van **Cornelis Cornelisse Overgaau** d[e] jonge, hospes in de herberge, genaamt De Groene Valk, tot Lisse voorz[egd] ende sig aldaar gemengd had in een kwestie tusschen **Pieter Sijmonse Langendam**, ende **Frans Janse de Goede**, alsmede met hem **Frans Janse de Goede** uijt die kamer in 't voorhuijs was gegaan, ende aldaar met een instrument op de vloer in 't bijwesen van de voorn[oemde] **Frans Janse de Goede**, soo had geschrappt, dat er vuur uijtsprong, ende sij 't samen buijten de deur geraakt

scan 73, folio 43

sijnde, hij gevange aldaar, ook hadde geschrap, met het lemmer van een mes, sonder hegt, dat daar ook vuur uijt sprong.

Dat ook hij gevange ten dien tijde agter bij het vee, bij de stal, met ongenoegen, ende onder morren, had gevonden **Jan Dirkse**, soon, van de voorn[oemde] diender, welke hij gevange met sijn arm, ende vuijst onvoorsiens soo swaren slag hadde toegebracht dat denselven **Jan Dirkse** van de stoel ter aarde was gevallen, dog den voorn[oemde] **Jan Dirkse** wederom opgestaan sijnde, hem gevange had onder de voet gekregen, ende ontvlugt was, alhoewel hij gevange voorgeeft, ten voorz[egde] tijde tot **Jacob Vranken Kats**, ende tot **Cornelis Pieterse Barnhoorn** dronken geweest te sijn, ende door die dronk die saken niet te weten, ende dat hij dronken sijnde doorgaans niet en weet, wat hij doet.

Ende gemerkt het gene den gevange selfs heeft geconfesseert, sijn saken, strekkende niet alleen tot vilipendie¹²⁰ van de justitie, maar in een land van justitie niet kunnen werden geleden, ende andere ten exempel swaarijck behoorden te werden gestraft.

Soo concludeert den bovengemelden eijsser, dat den gevange daar over, boven sijn voorgemelde bannissement van vijf jaren, uijt dese bailliage, nog verder sal werden gebannen voor den tijd van tien jaren, uijt Holland ende Westvriesland, sonder middelerwijle daar weder binnen te mogen komen, op pæne van swaarder straffe, ende dat hij nog verder soodanig arbitralijck sal werden gestraft, als welgebore mannen sullen bevinden te behooren ende hij wijders sal werden gecondemneert, in de kosten, ende misen van justitie, ofte tot anderen etc. versoekende den heer eijsser, hem hier op regt te mogen geworden.

---

¹²⁰ vilipendie: geringschatting, verachting

scan 74, folio 43v

Gesien bij geswore welgebore mannen, van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie, bij den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gedaan ende genomen, op, ende ten laste van **Pieter de Bok**, geboortig van 's Hertogenbos, oud omtrent 29 jaren, een schilder, laatst gewoont hebbende tot Lisse, voorz[egd] ofte hoe hij anders met name, ofte toename, mag sijn genaamt, tegenwoordig sijn weled[elen]ts gevange, ook gehoort des gevangens eijgen confessie, bij hem buijten pijn, ende banden van ijsere gedaan, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt, uijt den name, ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren, Staten van Holland, ende Westvriesland, hebben den gevange gebannen, ende bannen hem mits desen boven sijn vorige bannissement van vijf jaren, uijt den bailluiage, voor nog tien jaren, uijt Holland, ende Westvriesland, soo wijt, ende sijd de palen derselver sig uijtstrekken, te rumen binnen twee maal 24 uren, na dat hij uijt sijne detentie, sal wesen ontslagen, ende condemneren den gevange, in de kosten, ende misen van justitie, tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie. Actum, in 't regthuijs van Noortwijkerhout, bij Jacobus Adamse Rouan, Pieter Pieterse Vlaanderen, Herman Joosten van Diest, Bruijn Arendse van der Bijl, Cornelis Adriaanse van der Saal, Sijmon Sijmonse Berkhout, Jan Hendrikse Persoon, ende Adriaan Jacobse Vredenburg, geswore welgebore mannen van de voorz[egde] bailluiage, absent Jan Adriaanse 's Gravenmade, op den 25 januari 1725. Ende ten selven dage in openbare vierschare gepronuncieert.

scan 74, folio 44

den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon het eerste default ende voor 't proffijt van dien verstek van de exceptie declinatoir, met admissie tot het doen van een tweede citatie bij edicte in persoon. Actum 8 februarij 1725.

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout op donderdag den 8 februarij 1725. Presenten den heer Visser, s[ubstituut]t bailliu ende alle de welgebore mannen.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, gesien de edictale citatie van den heer eij[sse]r met de relatie van den bode, inhoudende ook het bestellen van beslote missive aan des innegedaagdens laatste woonplaats, gehoord de uijtroeping in der vierschare met luder stemme gedaan, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den innegedaagde bij ed[icte] in persoon van de exceptie declinatoir admitteren den heer eij[sse]r tot het laten doen van een tweede citatie bij edicte in persoon. Actum 8 februarij 1725.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, vrij heer van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse ende Voorhout ratione officii eij[sse]r

op ende jegens

jonge **Pieter Dirkse van Steijn**, geseijd **Piet van Sare**, swingelaar, ende metselaar tot Lisse, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹²¹, innegedaagde bij edicte in persoon.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon het tweede default, ende voor 't proffijt van dien verstek van alle exceptien dilatoir, met admissie, omme den innegedaagde in persoon voor de derde maal te laten citeren bij edicte in persoon. Actum 22 februarij 1725.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, verleenen het tweede default. Ende voor 't proffijt van dien, versteken den innegedaagde in persoon van alle exceptien dilatoir. Admitteren den heer eij[sse]r om aan den innegedaagde in persoon te laten doen een derde citatie bij edicte in persoon. Actum 22 februarij 1725.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon het derde default. Ende voor 't proffijt van dien, verstek van alle exceptien peremptoir, met admissie omme den innegedaagde bij edicte in persoon voor de vierde maal te laten citeren bij edicte in persoon ex super abundanti. Actum 8 martij 1725.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den inneged[aagde] bij edicte in persoon verleenen het derde default, ende voor 't proffijt van dien, versteken den innegedaagde bij edicte in persoon van alle exceptien peremptoir, admitteren den heer eij[sse]r omme den innegedaagde bij edicte in persoon, voor de vierde maal te laten citeren bij edicte in persoon ex super abundanti. Actum 8 martij 1725.

¹²¹ latiteren: zich schuilhouden

scan 75, folio 44v

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon het vierde default, ende voor 't proffijt van dien admissee om te mogen dienen van intendit¹²². Actum 22 martij 1725.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, verleenen het vierde default, ende voor 't proffijt van dien admitteren, ende ordonneren den heer eij[sse]r om te dienen van intendit. Actum 22 martij 1725.

Den heer eij[sse]r dienende van intendit leijd over sijnen inventaris met de stukken daar toe relatijf, ende versoekt daarop regt. Actum 22 martij 1725.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse en Voorhout, eij[sse]r van 's heeren wegen, in cas van delict, beklaagt in de openbare criminele vierschare voor de ed[el] agtb[are] heeren welgebore mannen der selver heerlijkheden, jonge **Pieter Dirkse van Steijn**, geseijd **Piet van Saren**, swingelaar, en metselaar, laatst gewoon hebbende tot Lisse, dog nu voorvlugtig, en latiterende¹²³, ende na drie distincte dagvaardingen om in persoon te compareren, mitsgaders een vierde ex super abundantia, gebleven defaillant, hem aanseggende, dat hij sig niet en heeft ontsien, op koppermaandag, sijnde geweest den 8 januarij van desen jare 1725, des middags de klokke 12 uren, swaar beschonken sijnde, sekere **Barbara Akersloot**, komende rijden, met een paart, en chese, tusschen Hillegom en Lis, aan te randen, ende met sijn eene hand, de leijds van haar paard aan te grijpen, ende met een mes ('t gene hij uijt de hand van **Dirk Jacobse Swanenburg** hadde ontweidigt), in sijn andere hant, een snede in de toom van 't gemelde paart te geven, ende voorts het selve paart, een steek, of wonde in de slinkersijde toe te brengen, de steek soo diep, als het lemmer was, ende, tot het hegt toe, waar aan 't selve paart op den vijfden dag, daarna was gestorven, sonder dat de voorn[oemde] **Barbara Akersloot**, daar toe eenige redenen had gegeven, ende dewijl het selve is, een openbaar geweld gepleegt op 's heeren wegen, 't welk in een land van justitie niet kan werden geleden, maar andere, ten exempel swaar behoort te werden gestraft.

Soo concludeert den bovengemelde eijsser, dat den inneged[aagde], in persoon, indien hij compareert, en 't gene voorz[egd] staat bekend, ter sake voorz[egd] bij vonnisse van u ed[ele] agtbare, sal werden gecondemneert, geleijt, ende gebragt te werden, op het publicq schavot, deser heerlijckheid, alwaar men gewoon is de boosdoenders te straffen, omme aldaar aan een paal gebonden sijnde, door den scherpreger met roeden, wel strengelijck te werden gegeeselt, ende met het gloeiend ijs der deser bailliuage gebrandtekt, ende voorts al sijn leven lang gebannen, uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, sonder middeler wijle daar weder binne te komen, op pæne van swaarder straffe ende dat hij wijders sal werden gecondemneert, in de kosten, ende misen van justitie, ende indien hij ged[aagde] in persoon compareert, ende het gund voorz[egd] staat.

vervolg hier na folio 49 verso

¹²² intendit: eis, strafvordering

¹²³ latiteren: zich schuilhouden

scan 75, folio 45

Mr Gerard Bikker van Zwieten,
heere van Zwieten, bailliu van
Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende
Voorhout, eijsser van 's heeren wegen,
in cas crimineel

Beklaagt in openbaren criminele vierschare voor welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen ende ambagten **Jan Bartse van der Heller** oud omtrent 31 jaren laatst gewoont hebbende bij zijn ouders in een huijsje van den armen, aan 't kerkhof tot Lisse voorz[egd]. Arbeijder in 't vlas, of hoe hij anders met name, ofte toename mag zijn genaamt, tegenwoordig zijn gevange.

Hem aanseggende dat hij gevange sig vele jaren agter een overgegeven heeft, tot een los, ende ongebonden leven, ende dronken drinken, als ook dronken sijnde eenen ijgelijke overlast aan te doen, alsmede dat hij tot verscheijde tijden, soo sterk hadde gedronken, dat hij voor dood was weg gedragen, dat hij gevange op den 8 october 1724 op de klagte van zijn eijgen moeder **Jannetje Joris** ende om zijn kwaat gedrag, was geapprehendeert¹²⁴, ende in hegtenis gebragt, dog alsdoen onder serieuze reprimenden, bestraffingen, ende recommandatien, om sig te begeven tot een beter leven was losgelaten.

Dat hij gevange verre van sig te beteren, verders buijten pijnende ende banden van ijsere had bekent, ende beleden, dat hij in dien jare 1722, maar sonder den dag, ende uur juijst te weten, op de namiddag was geweest, ten huijse van **Leendert Hendrikse van Roon**, aan den Broekweg in Lisse, aldaar tegens wil, ende dank was verbleven, met bedreijginge een pijp tabak had geeijst, dewelke hem gevange was geweeijgerd,

---

¹²⁴ apprehenderen: gevangennemen

scan 76, folio 45v

ende hij gevange was uijt den huijs gedreven, met groot ongenoegen, ende sig niet te min op de werf van die huijsinge had blijven onthouden ook sijn mes had getrokken, ende daar mede na den voorn[oemde] **Henrik Leendertse van Roon**, op sijn voorz[egde] eijgen werf had gesneden, of gestoken.

Dat hij gevange ook niet en had ontsien in de maand augusti 1723 in de overstallige dronkenschap in de kerke van Lisse, onder de predicatie te verschijnen, ende aldaar groote ergernisse te plegen.

Dat hij gevange omtrent Lisser kermis niet verre van sijne inwoninge sijn mes getrokken, ende daar mede **Pieter Breman** een arbeijder tot Lisse gegriefd had alhoewel den gevange voorgeeft, dat **Pieter Breman** hem daartoe redenen had gegeven.

Dat hij gevange sig ook tot rooven, stelen, ende schuurbraak had begeven, ende sig vervordert had op den 29 november van dien jare 1724 hij gevange nogtans in dien precisen dag juijst niet toestemmende des avonds omtrent 7 uren te komen op de werf van een vlasser in Lisse, genaamt **Quirin Cornelisse Geel** bij dewelke en dien tijde swingelden **Adriaan Jacobse de Goede**, ende **Gerrit Hendrikse van Hament**, dat hij gevange vervolgens was gegaan aan 't swingelkot, ende aldaar, een geslote vengster hadde opgeroggeld, ende uijt dat kot gestolen twee swingelspanen, twee vlasschrappers, een klou, ende een schootsvel, soo van de voorn[oemde] **Quirin Cornelisse Geel**, als van de voorn[oemde] sijne twee swingelaars, dat hij gevange de voorz[egde] gestole goederen hadde verborgen in een weijde van **Cornelis Janse Onnoosel**, niet verre van dat swingelkot, ende dat die anderen daags de voorz[egde] swingelaars eijgenaars

scan 76, folio 46

van de gestole goederen, deselve van hem gevange afgevoerd hebbende deselve gestole goederen, op de aanwijzing van den voorn[oemde] gevange door de voorn[oemde] eijgenaars wederom waren bemagtigt.

Dat mede hij gevange in sijne dieverijen continuerende in dit winter saijsoen sig had begeven, ten huijse van **Maarten Pieterse Langevelt**, wonende mede tot Lisse ende aldaar stilswijgende had gehaalt een vles met sterken drank, den gevange daar bij voegende, om sig te verschoonen, dat hij nog uijt de deur van dat huijs was, den voorn[oemde] Maarten Pieterse overslag was gekomen.

Ende alsoo 't gene voorz[egd] staat sijn snoode onderneming delicten, ende dieverien, selfs met opbrekinge van een schuur, welk in een land van justitie, niet geleden, maar na de placcaten ende wetten deser landen noodwendig met sware straffen, moeten werden gestraft.

Soo concludeerde den voorn[oemde] heer eijsser dat den gevange, over de voorz[egde] sijne begane, ende geconfesseerde misdaden sal werden gecondemneert geleijd, ende gebragt te werden op 't schavoort, alhier te Noortwijkerhout, ende aldaar gebonden sijnde aan een paal door den scherp-regter wel strengelijk gegeselt, ende met roeden geslagen te worden alsook gebrandmerkt, ende bovendien gebannen uijt Holland ende Westvriesland soo wijt, ende sijd de palen derselver sig uijtstrekken, voor den tijd van dertig jaren, op pæne van swaarder straffe dat ook den gevange sal werden gecondemneert, in de kosten ende misen van justitie. Ende versoekt den eijsser hem hier op regt te geworden.

scan 77, folio 46v

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie bij den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gedaan, ende genomen op ende ten laste van **Jan Bartse van der Heller** oud omtrent 31 jaren laatst gewoont hebbende bij sijn ouders in een huijsje van den armen, aan 't kerkhof tot Lisse voorz[egd], arbeijder in 't vlas, ofte hoe hij anders, met name, ofte toename mag sijn genaamt, tegenwoordig sijn weled[elens] gevange, ook gehoort des gevangen eijgen confessie, bij hem buten pijn, ende banden van ijsere gedaan, op alles gelet dat had mogen bewegen, doende regt, uijt den name, ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland, ende Westvriesland, hebben den gevange gecondemneert, ende condemneren hem mits desen geleijd ende gebragt te worden aan de publicque justitiekak, alhier te Noortwijkerhout, ende daar aan gesloten, aldaar te verblijven den tijd van een uur ten spiegel, ende voorbeeld van andere, bannen voorts den gevange den tijd van dertig jaren uijt Holland, ende Westvriesland, soo wijd, ende sijd de palen derselver sig uijtstrekken, sonder gedurende die tijd, daar weder binne te komen, op pæne van swaarder straffe, condemneren wijders den gevange, in de kosten, ende misen van justitie, tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie, ende ontsegen den heer eijsser sijnen verderen eijs, ende

scan 77, folio 47

conclusie, ten laste van den gevange gedaan ende genomen. Aldus gedaan in de vierschare te Noortwijkerhout, bij Pieter Pieterse Vlaanderen, Jan Janse Oosterbaan, Jan Adriaanse 's Gravenmade, Hermen Joosten van Diest, Bruijn Arendse van der Bijl, Cornelis Adriaanse van der Saal, Sijmon Sijmonse Berkhout, Adriaan Jacobse Vredenburg, ende Cornelis Janse Nobel, geswore welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, op den 8 februarij 1725. Ende tenselven dage gepronuncieert.

Ende op den 15 dito in presentie van alle de welgebore mannen, behalven Bruijn Arendse van der Bijl, geexecuteert.

scan 78, folio 47v

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag den 15 februari 1725
presenten den heer Visser s[ubstituut] bailliu, ende
alle de welgebore mannen, behalven
Bruijn Arendse van der Bijl.

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag den 22 februari 1725
presenten alle de welgebore mannen
behalven Pieter Pieterse Vlaanderen.

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag den 8 martij 1725
presenten den heer Visser s[ubstituut] bailliu,
ende alle de welgebore mannen
behalven Cornelis Adriaanse van der
Saal.

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag den 22 martij 1725
presenten den heer Visser s[ubstituut] bailliu
ende alle de welgebore mannen.

Regtdag gehouden tot Noordwijker-
hout op donderdag den

scan 78, folio 48

van fo[lio] 37

heer eijsser, dat den voorn[oemde] innegedaagde ter voorz[egde] sake sal werden gebannen uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, soo wijd, ende sijd de palen derselver sig uijstrekken, voor den tijd van dertig jaren, sonder gedurende die tijd daarinne te mogen komen, op pæne dat den inneged[aagde] bij overtredinge van het voorz[egde] bannissement, soodanig sal werden gestraft, als dan sal werden bevonden te behooren. Ende dat den inneged[aagde] daar en boven sal werden gecondemneert, in de kosten, ende misen van justitie, ende versoekt den heer eijsser, hem hier op regt te geverden.

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie, bij den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Swieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gedaan, ende genomen, op, ende ten laste van jonge **Jan Jacobse Groothuijsen**, ofte hoe hij anders met name, ofte toename, mogt sijn genaamt soo geseijd word oud omtrent 24 jaren, laatst gewoond hebbende tot Voorhout, bij sijn moeder **Elisabet Jacobs Kroes**,

scan 79, folio 48v

maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹²⁵ voorts gesien niet alleen de relatien van den bode, die deselve eerst drie malen, met klokkegeslag hadde ingeroepen, ende verdaagt, maar ook, dat hij in conformité van 't appoinement¹²⁶ van dato 30 novemb[er] 1724 laatstleden den voorn[oemde] jonge **Jan Jacobse Groot-huijsen**, ex super abundantia, ende ten overvloed, voor de vierde maal met klokkegeslag geciteert had, ende gehoord de uijtroepinge alhier ter vierschare met luijder stemme gedaan, ende den inneged[aagde] in persoon noijt in regten was verschenen, wijders gesien hetgene den heere eijsser, tot verificatien van sijn intendit¹²⁷, had geproduceert, ende overgeleverd, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt uijt den naam ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland, ende Westvriesland, bannen den voorn[oemde] inneged[aagde] uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, soo wijt, ende sijd de palen derselver sig uijtstrekken, voor den tijd van seven jaren, sonder gedurende die tijd daarinne te mogen komen, ende dat den innegedaagde bij overtredinge van het voorz[egde] bannissement soodanig sal werden gestraft, als dan sal bevonden werden te behooren. Ende condemneren wijders den innegedaagde in persoon, in de kosten, ende misen van justitie tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie, ende ontseggen@ den heer eijsser, sijnen verderen eijs, ende conclusie, tot laste van den inneged[aagde] gedaan, ende genomen, aldus gedaan, in der vierschare tot Noortwijkerhout, bij Pieter Pieterse Vlaanderen, Jan Janse Oosterbaan, Jan Adriaanse 's Gravenmade, Hermen Joosten van Diest, Bruijn Arendse van der Bijl, Cornelis Adriaanse van der

¹²⁵ latiteren: zich schuilhouden

¹²⁶ appoinement, appointement: rechterlijke beschikking

¹²⁷ intendit: eis, strafvordering

scan 79, folio 49

Saal, Sijmon Sijmonse Berkhout, Adriaan Jacobse Vredenburg ende Cornelis Janse Nobel, geswore welgebore mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, op den 8 februarij 1725. Ende tenselven dage gepronuncieert.

scan 80, folio 49v

Vervolg van folio 44 v[er]so wegens **Pieter jonge Dirkse van Steijn**.

ontkend, dat hij ged[aagde] in persoon in dien gevalle sal werden gecondemneert, te gaan in beslote hegtenis, omme gehoort, ende geconfronteert, alsmede verders jegens hem geprocedeert te werden, als men ingevolge de ordonnantie, en stijle, in cas crimineel gewoon is te doen, dog indien den ged[aagde] in persoon, niet compareert, dat hij alsdan sal werden gebannen, uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, al sijn leven, sonder ooit daer weder inne te komen, op pæne van straffe, soo als u[e] agtbare, alsdan na de gesteltenisse der sake, bevinden sullen te behooren, alles met de kosten, ofte tot anderen etc.

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie, bij den weled[elen] heere Gerard Bikker van Zwieten, heer van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gedaan, ende genomen, op, ende ten laste van jonge **Pieter Dirkse van Steijn**, geseijd **Piet van Sare**, swingelaar, ende metselaar, laatst gewoon hebbende tot Lisse, dog nu voorvlugtig, ofte latiterende¹²⁸, ende na drie distincte dagvaardinge, om in persoon te compareren, mitsgaders een vierde ex super abundant, gebleven defailliant, ende gehoort de uijtroepingen, van des baillius bode alhier ter vierschare met luijder stemme gedaan, wijders gesien, hetgene den heer eijsser, tot verificatie van sijn intendit¹²⁹ had geproduceert, ende overgeleverd, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt, uijt den name, ende van wegen d'Edele Groot Mogende heeren Staaten van Holland, ende Westvriesland, hebben den inneged[aagde] bij edicte in persoon, ende defailliant, gebannen, ende bannen hem mits desen uijt dese bailluage voor den tijd van tien jaren, sonder middelerwijle daer weder binnen te mogen komen, op pæne van straffe, soo als dan na de gesteltenisse der saken, bevonden sal werden te behooren, condemnieren wijders den innegedaagde bij edicte in persoon in de kosten, tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie. Ende

¹²⁸ latiteren: zich schuilhouden

¹²⁹ intendit: eis, strafvordering

scan 80, folio 50

ontseggen den heer eijsser, sijnen verderen eijs, ende conclusie ten laste van den inneged[aagde] bij edicte in persoon gedaan ende genomen.

Actum in 't regthuijs van Noortwijkerhout bij Pieter Pieterse Vlaanderen, Jan Janse Oosterbaan, Jan Adriaanse 's Gravenmade, Herman Joosten van Diest, Bruijn Arendse van der Bijl, Cornelis Adriaanse van der Saal, Sijmon Sijmonse Berkhout, Adriaan Janse Vredenburg, ende Cornelis Janse Nobel, geswore welgebore mannen van de voorn[oemde] bailliuage op den 22 martij 1725. Ende ten selven dage gepronunci-eert.

scan 81, folio 50v

Geswore welgebore mannen van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort het versoen van wegen den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van de voorschreve dorpen, ende ambagten, op, ende jegens **Huijg Hermanse Brero**, knecht van **Aaltje Gerrits den Haan**, bakster in de gebuurte genaamt den Engel aan de waterlosinge genaamt het Mallegat in Lisse voorschreve, gesien ende geexamineert de informatien bij sijn weledelheijt onder eede beleid, op alles gelet dat had mogen bewegen admitteren denselven heer bailliu om den voorn[oemde] **Huijg Hermanse Brero** te mogen verdagen in persoon, houdende dispositie op des heer eij[sse]rs versoen van apprehentie¹³⁰ in advis. Actum bij alle de welgebore mannen behalven Cornelis Adriaanse van der Saal, ende Adriaan Jacobse Vredenburg in 't regthuijs van Noordwijkerhout op den 11 maj 1725.

Pieter Vlaenderen
Harme van Diest

---

¹³⁰ apprehentie: gevangenneming

scan 81, folio 51

Den heer eij[sse]r versoekt dat den ged[aagde] in persoon sal werden geordonneert te antwoorden op articulen.

Den ged[aagde] in persoon neemt aan te antwoorden op articulen.

Den ged[aagde] in persoon heeft geantwoord op articulen.

Den heer eij[sse]r versoekt dat den ged[aagde] in persoon sal werden gebragt ende gehouden in beslote hegtenisse, omme nader gehoort, ende geconfronteert te worden.

Den ged[aagde] versoekt ontslaginge, onder belofte ende handtastinge van 't allen tijde weder in persoon te sullen compareren sub pæna confessi et convicti. Actum 24 maji 1725.

Welgebore mannen gehoort het versoek van den heer eij[sse]r alsmede van den ged[aagde] in persoon houden de dispositie op deselve versoecken in advijs, ordonneren den ged[aagde] ten naasten regtdage weder te compareren in persoon, omme nader gehoort, ende geconfronteert, mitsgaders gedisponeert te worden soo welgebore mannen alsdan sullen oordeelen te behooren. Actum bij alle de welgebore mannen, behalven Bruijn Arendse van der Bijl, 24 maji 1725.

Den ged[aagde] in persoon wederom gecompereert sijnde ende tegens getugen geconfronteert, versoekt, den heer eij[sse]r dat den ged[aagde] in persoon sal werden gebragt, ende gehouden in besloten hegtenisse, omme nader gehoort, ende geconfronteert te worden.

Den ged[aagde] versoekt alsnog ontslaginge van de personele comparitie ten minste onder handtastinge van t[e] allen tijde weder te sullen compareren in persoon sub pæne confessi et convicti. Actum 7 junij 1725.

(Siet voorts in de volgende colomme welgebore)

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout op donderdag den 24 maji 1725. Presenten alle de welgebore mannen behalven Bruijn Arendse van der Bijl.

Den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, ratione officii eij[sse]r

op ende jegens

Huijg Hermanse Brero, bakkersknecht in Lisse voorsz[egd] ged[aagde] in persoon

(vervolg van hier beneden)

Welgebore mannen gehoort de medertijde versoecken soo van den heer eij[sse]r als van den ged[aagde] in persoon houden de dispositie op deselve versoecken alsnog in advijs, ordonneren niet te min den gedaagde ten naasten regtdage weder te compareren in persoon omme nog nader gehoort ende geconfronteert, ofte andersints gedisponeert te werden soo welgeboore mannen alsdan sullen oordeelen te behooren. Actum bij de alle de welgeboore mannen behalven Cornelis Adriaanse van der Saal ende Sijmen Sijmonse Berkhout op den 7 junij 1725.

Den ged[aagde] in persoon is wederom gecompereert, ende tegens

Cornelis Cornelisse

Heemskerk, schipper

aan 't Mallegat in

Lisse geconfronteert

Den heer eij[sse]r versoekt

uijtinge van advijs, ende

dat den gedaagde in

persoon sal werden

scan 82, folio 51v

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag den 7 junij 1725.
Presenten den heer s[ubstituut]t bailliu Visser
ende alle de welgebore mannen,
behalven Cornelis Adriaanse van der
Saal, ende Sijmon Sijmonse Berkhout.

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout
op donderdag den 28 junij 1725.
Presenten, alle de welgebore mannen
behalven Bruijn Arendse van der Bijl.

gebragt, ende gehouden in besloten hegténisse ten uijteijnde van de
sake. Actum 28 junij 1725.

Welgebore mannen gehoort het versoeck van den heer eij[sse]r over-
wogen de beleijde informatien, examen, ende confrontatien, op alles
gelet dat had mogen bewegen, uijttende 't advijs, ontseggen den heer
eij[sse]r sijn versoeck van incarceratie, ontslaan den gedaagde onder hand-
tastinge, ende belofte van t[e] allen tijde wederom in persoon te sullen
compareren sub pæna confessi et convicti. Actum 28 junij 1725.

Den gedaagde heeft de handtastinge, ende belofte van als dat vereijst
word, t[e] allen tijde wederom in persoon te sullen compareren gedaan,
mits absentie van den heer eij[sse]r ende desselfs s[ubstituut]¹³¹ aan de president welge-
bore man Vlaanderen. Sub pæne confessi et convicti. Actum 28 junij
1725.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu
van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, eijsser van 's
heeren wegen in cas delict.

Beklaagt in openbaren criminelen vierschare van welgebore
mannen van de voorsz[egde] dorpen, en ambagten, **Huijg Hermanse
Brero**, geboortig van Voorhout, nu bakkersknegt in Lisse voorsz[egd]
in den Engel, oud in de dertig jaren, gedaagde in persoon, hem aan-
seggende dat hij ged[aagde] soo als hij selfs hadde beleden, op maandag
den 9 aprilis 1725 's nagts, pas na twaalf uren, was komen
rijden met een paard, ende chese in Lisse, inde gebuurte genaamt
den Engel, aan de waterlosinge genaamt het Mallegat, op
een gemeene werf, alwaar hij hoorde **Cornelis Cornelisse Heems-
kerk**, ordinaris schipper, uijt den Engel na Haarlem, ende andere
plaatsen, ende hij ged[aagde] swaar beschonken was, soo dat hij niet

---

¹³¹ substistuuat: vervanger

scan 82, folio 52

en wist, of hij ged[aagde] na de schipper was gegaan, of de schipper na hem ged[aagde] dat ook hij ged[aagde] wel had hooren seggen, dat hij de voorsz[egde] schipper in 't hooft gesneden soude hebben maar dat hij ged[aagde] dat door den dronk niet en weet. Verders dat hem ged[aagde] door consonante be-eedigde getuijgen in 't aangesigt was aangeseijt, dat de voorn[oemde] schipper, ende deselfs knegt **Willem van Wetteren**, ten gemelden tijde ende plaatse besig waren, hun gereed te maken, om met de schuijt na Haarlem te varen, ende hij ged[aagde] aldaar komende rijden, ende geweldig met de swiep klappende, nadat de voorn[oemde] schipper tegens hem ged[aagde] had gesegt gij klapt al vrij, hij ged[aagde] dat kwalijk had opgenomen, ook sijn opperste kleed had uijtgetrokken, ende van sig gelegd, ende gesegt kom ik sal u ree maken ende alsoo op de voorn[oemde] schipper was aangevallen, dat deselve schipper den ged[aagde] niets misseijde, ofte sig te weer stelde, ende hij ged[aagde] in sijn boosheijd, ende furie, met sijn gebloote mes denselven schipper hadde toegebracht ende geinfligeert, een snede aan de slinkerzijde door de muts in 't hooft, volgens den opgegeven ijk van den chijrurgijn na de opperhoofdsbeenderen, ter langte van anderhalve maat duijm, dog niet seer penetrant, daardoor de gemelde schipper aldoen was belet na Haarlem te varen, sig eenige dagen in hujs had moeten houden, ende ook vermijden te spreken, alhoewel den ged[aagde] sulks op sijn groote dronkenschap schuijvende seijde niet te weten, dat hij de voorn[oemde] schipper had gekwest. Ende alsoo de voorsz[egde] des ged[aagde]ns misdaad is van gevaarlijken gevolge, ende ten hoogsten strafbaar.

Soo concludeert den voorn[oemde] heer eijsser dat den ged[aagde] in persoon, ter sake voorsz[egd] aan den lijve sal werden gestraft, ende uijt Holland, ende Westvriesland gebannen voor den tijd van vijftien jaren, op pæne van swaarder straffe, ofte ook in sijne goederen gemuleteert, soo als welgebore mannen na het gewigt der sake sullen oordeelen te behooren, ende wijders dat den ged[aagde] sal werden gecondemneert in de kosten, ofte tot anderen etc.

Den ged[aagde] in judicio present verklaart dese sake aan 't college van welgebore mannen te verblijven.

Den heer eijs[sse]r persisteert voor replicq bij sijnen gedanen eijs ende conclusie, ende overmits den ged[aagde] niet en dupliceert, versoekt

scan 83, folio 52v

verstek van duplicq.

Welgebore mannen verleenen verstek van duplicq.
Den heer eijsser leverd over be-eedigde verklaringe van drie
getuijgen, van dato 11 aprilis 1725 mitsgaders certificatie van
den schepen, ende chijrurgijn tot Sassenhem **Jacob van Starken-
brug**, van dato 28 junij 1725 alsmede examinatie, ende confrontatie,
van datis 24 maj 1725 ende 7 ende 28 junij daar aan vol-
gende.

Den ged[aagd]e renuncieert van bewijs.
Partijen hinc inde¹³² renuncieren van verdere productie.
Concluderen in regten, ende versoeken regt, ende vonnisse.
Actum 28 junij 1725.

Welgebore mannen houden dese sake in advijs. Actum 28
junij 1725. Partijen hinc inde versoeken uijttinge van advijs. Ende den ged[aagde]
persisteerde bij sijn gedicteerde, verblijf aan welgebore mannen. Actum 26 julij 1725.

Welgebore mannen uijtende 't advijs, doende regt, condemneren den
gedaagde in een mulete¹³³ van vijftig guldens, mitsgaders in de kosten
tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie. Ontseggen den heer eij[sse]r sijnen
verderen eijs ende conclusie tot laste van den gedaagde gedaan ende
genomen. Actum bij alle de welgebore mannen behalven Cornelis
Janse Nobel, den 26 julij 1725.

---

¹³² hinc inde: over en weer, wederzijds

¹³³ mulete: boete

scan 83, folio 53

Den heer eijsser ende requirant,
versogt, consent, om dese gevange op
articulen te horen.

Welgeboren mannen consenteren
den heer eijsser, ende requirant, om den
gevange op articulen te hooren.
Actum 20 october 1725.

Den gevange twee maal geexa-
mineert sijnde, ende op articulen
in judicio gehoord, ende hebbende geandwoord.
Ook op de rugge sijnde
ondersogt, of er tekens waren van
brandmerken, ofte geesselingen
maar sulks niet bevonden.

Den gevange heeft versogt, uijt
dese gevangenis te mogen
worden ontslagen, onder belofte,
ende handtastinge van t[e] allen tijde
des gerequireert weder te sullen
compareren, in persoon
sub pæna confessi et convicti.
Actum 20 october 1725.

Welgebore mannen gehoort, ende
geconfronteert, de getuigen tegens
den gevange, hebben den gevange
uijt dese gevangenis ontslagen, onder belofte, ende handtastinge
van t[e] allen tijden, des gerequireert, weder te sullen compareren
in persoon, ende is den gevange aangeseijt, dat hij sig sal
hebben te onthouden, van in dese bailliuage ledig te loopen,
veel min te bedelen, ofte de goede luijden, eenige overlast
te doen. Actum 20 october 1725.

Regtdag gehouden tot Noordwij-
kerhout op donderdag den 26 julij 1725
presenten alle de welgebore mannen
behalven Cornelis Janse Nobel.

Extraordinaris regtdag gehouden
tot Voorhout, op saterdag den 20
october 1725 bij Pieter Pieterse
Vlaanderen, Jan Janse Oosterbaan,
Harmen Joosten van Diest, Bruijn
Arendsen van der Bijl, Cornelis Adri-
aanse van der Saal, ende Cornelis
Janse Nobel, geswore welgebore mannen,
den h[ee]r s[ubstituut]t bailliu Visser present.

Den weled[elen] heere Gerard Bikker
van Zwieten, vrijheer van Zwieten,
bailliu van Noortwijkerhout,
Hillegom, Lisse, ende Voorhout,
ratione officii, eijsser, ende
requirant,

op, ende jegens

een seker persoon, seggende
genaamt te sijn **Jan van Heusden**,
geboortig van Leijden, oud 48
jaren, sijn weled[elens] gevange ende
gerequireerde¹³⁴.

¹³⁴ gerequireerde: aangeklaagde / gedaagde in cassatie

scan 84, folio 53v

Extraordinaris regtdag gehouden
tot Hillegom op maandag den 26
ende dingsdag 27 november 1725.
Presenten den heer bailliu, ende
alle de welgeboren mannen, uijtge-
seijd Adriaan Jacobse Vredenburg.

Geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout,
Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoord het versoek
van den weledelen heere van Zwieten, bailliu van de
voorz[egde] dorpen, ende ambagten, op, ende jegens, **Barbara
Akersloot**, wonende onder Hillegom, mitsgaders
Adriaan Jacobse de Goede, Antonetta Dirks Klinkenberg,
ende **Joris Cornelisse Langevelt**, alle wonende onder Lisse,
ook onder eede gehoord, getugen door sijn weled[elen] voor
haar e[dele] agtbare ontboden, ende gesien de verdere
informatien, mede onder eede, door sijn weledelheijd
ingewonnen, op alles gelet, dat had mogen bewegen,
admitteren den heer eijsser, om de voorn[oemde] vier
personen, in versekering te mogen laten nemen.
Actum in 't regthuijs van Hillegom, den 26
november 1725 bij alle de mannen, behalven
Adriaan Jacobse Vredenburg.

scan 84, folio 54

Den heer eijsser versoekt dat de gevangenen **Antonetta Dirks Klinkenberg, Adriaan Jacobse de Goede, ende Joris Cornelisse Langevelt,**

Barbara Akersloot gesogt maar niet gevonden sijnde, ijder apart sullen werden gehoord op articulen, hen van wegen den heer eijsser voor te houden.

Welgebore mannen consenteren in 't versoek van den heer eijsser. Actum 27 november 1725.

Vervolgens sijn de gevangene ijder apart op articulen gehoord.

Den heer eijsser versoekt admissie om de gevangenen te mogen laten brengen in aparte en afsonderlijke besloten hegtenisse. Ten eijnde deselve nader gehoord, ende geconfronteert, mitsgaders gedaan, ende gedisponeert soude worden, soo als na vereijs van saken bevonden sal werden te behooren.

De voorn[oemde] **Adriaan Jacobse de Goede, Antonetta Klinkenberg, ende Joris Cornelisse Langevelt,** in versekering genomen, ende geexamineert sijnde, versogten ontslaginge van dese versekeringe, onder belofte, ende handtastinge van t[e] allen tijden weder te sullen compareren in persoon sub pæna, confessi et conficti. Aannemende te betalen de kosten bij haar in de versekeringe verteert. Actum 27 november 1725.

Welgebore mannen partijen wedersijdse versoeken gehoord, ontseggen het versoek van den heer eijsser, ontslaan bij provisie de gevangens van dese versekeringe, onder belofte, ende handtastinge van t[e] allen tijden weder te sullen compareren in persoon, sub pæna confessi et conficti. Mits betalende de kosten, bij haarl[ieden] in versekering verteert. Actum 27 november 1725. In 't regthuijs van Hillegom bij alle de welgebore mannen, behalven Adriaan Jacobse Vredenburg.

De gevangene, hebben de belofte, en de handtasting en de betalinge van haarlieden verteringe, in het vorenstaande appoinetement¹³⁵ vermeld gedaan, ende sijn daar op los gelaten. Actum 27 novemb[e]r 1725.

---

¹³⁵ appoinetement, appoinctement: rechterlijke beschikking

scan 85, folio 54v

Regtdag gehouden tot
Noortwijkerhout op donderdag den
10 januarij 1726. Presenten
den heere van Zwieten, ende
alle de welgebore mannen.

Den heer eijsser versoekt, dat de ontboden, ende
verschenen gedaagdesse **Barbara Akersloot**, sal
werden gehoord op articulen, haar, van wegen den
heer eijsser voor te houden.

Welgebore mannen consenteren in 't versoek van
de heer eijsser, actum 10 januarij 1726.

Vervolgens is de gedaagdesse op articulen gehoord.
De gedaagdesse versoekt ontslaginge, onder belofte
ende handtastinge, van t[e] allen tijden wederom te
sullen compareren in persoon, sub pæna, confessi
et convicti.

Den heer eijsser refereert sig ter discretie van
welgebore mannen.

Welgebore mannen het versoek van de gedaagdesse
Barbara Akersloot gehoord, alsmede den heer eijsser,
op alles gelet, dat had mogen bewegen, ontslaan bij
provisie de ontboden, ende verschenen gedaagdesse,
onder belofte, ende handtastinge, van t[e] allen tijden
wederom te sullen comparerern in persoon, sub
pæna confessi et convicti. Actum in de hooge
vierschare te Noortwijkerhout bij alle de welgebore
mannen den 10 januarij 1726.

De gedaagdesse heeft de belofte, ende handtas-
tinge in het vorenstaande appoinetement¹³⁶
vermeld gedaan, ende is daar op ontslagen.
Actum 10 januarij 1726.

Ende is het verdere vervolg van dese sake gestaakt,
tot dat desen aangaande nader bewijs gekomen sal
sijn. Actum 10 januarij 1726.

---

¹³⁶ appoinetement, appoinctement: rechterlijke beschikking

scan 85, folio 55

Den heere van Zwieten, bailliu, heeft
aan welgebore mannen voorgedragen, ende gerequi-
reert¹³⁷, dat sij haar souden willen verklaren, of sijn
weled[elen] in het tegengaan, corrigeren, ende vorderen
van boetens van misdaden sig soude reguleren
na de keure van 't bailliuschap van Rijnland,
ofte na eenige andere keuren. Ende hebben
welgebore mannen haar sentimenten daar over
gehouden in advis. Actum 10 januarij 1726.

---

¹³⁷ gerequireert: verzocht

scan 86, folio 55v

Geswore welgebore mannen, van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, verklaren dat **Pieter Abrahamse Robijn**, in de wandeling genaamt **Lange Piet**, saterdag den 20 julij 1726, onder Noortwijkerhout, door een landlooper doodgestoken, ende op den door een d[octe]r ende twee chijrurgijns geopent, ende geschouwen, mede was een landlooper, ende onses wetens geen goederen altoos en hadde, sulks dat den heer bailliu, de salarissen van den d[oct]er ende chijrurgijn, van het openijden, ende schouwen, van dat lijk niet en had ontfangen, waarom wij sijn weled[elen] dese acte van onvermogenheid verleenen.
Actum
1726

Pieter Vlaenderen
Cornelis Nobel

De onderschreve presente welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, de informatie van den heere van Zwieten, bailliu geexamineert, soo de acte van schouw, als verklaringe van de getugen, hebben bij provisie geordonneert, dat het nedergeslagen lijk van **Pieter Robijn**, geseijd **Lange Piet**, een landlooper vrouw, ende kinderen hebbende in de stad Leijden, in de gebuurte van het graafschap Blokhuijsen sal werden gebragt in 't luijhuijs¹³⁸ van Noortwijkerhout, ter dispositie van den heere bailliu, om daar tegens te procederen soo als sijn weled[elen] in justitie sal bevinden te behooren. Actum 24 julij 1726. Pieter Vlaenderen

Den heer bailliu geen genoegsaam fundament siende, om tegens 't nedergeslagen lijk, van **Pieter Abrahamse Robijn**, tot schandaal te concluderen, consenteert op de versoeken van de wedue, ende kinderen van **Pieter Abrahamse Robijn**, in de begravenisse, dog secreet, sonder ceremonien. Actum Lisse 28 julij 1726.

---

¹³⁸ luijhuijs: luihuis, gebouw waarin de noodklok wordt geluid

scan 86, folio 56

Regtdag gehouden tot Noordwijker
hout op donderdag den 22 aug[usti] 1726.
Presenten den heer Benjamin Visser
s[ubstituut]t bailliu, ende alle de welgebore
mannen,

Geswore welgebore mannen, van Noortwijkerhout,
Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort het versoek van den
weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van
Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten,
gesien de informatie bij sijn weled[elen] onder eede beleid,
op, ende ten laste van **Ko**, in de wandeling genaamt
Oostindische Ko, of hoe hij anders, met name, ofte toename
mag sijn genaamt, hebbende een houw over 't hooft,
ende twee vingeren verminkt, ende omtrent agt jaren
lang, in de voorz[egde] bailluige, ende elders
continuelijk loopen beedelen, maar nu voorvlugtig, ofte
latiterende¹³⁹, op alles gelet, dat had mogen bewegen,
admitteren den heer bailliu, om de gemelde **Oostin-
dise Ko** te mogen apprehenderen¹⁴⁰, daar, ende waar hij
te vinden sal sijn, ende indien den heer bailliu deselve
Ko, niet magtig konde worden, alsdan hem **Oostindische
Ko**, bij edicte¹⁴¹, ende klokkengeslag te mogen indagen,
als ook bij beslote missive, aan des gemelde **Oostindische
Koos** laatste verblijf, ofte soo dat niet te vinden is,
aan de naaste bloedverwanten, ofte bekenden, ingevalle
die te vinden mogten wesen, ofte kenbaar mogten
worden. Actum bij alle de welgebore mannen, in 't
regthuys tot Noortwijkerhout, op den 22 augusti 1726.

---

¹³⁹ latiteren: zich schuilhouden

¹⁴⁰ apprehenderen: gevangennemen

¹⁴¹ bij edicte: door bekendmaking, door afroepen

scan 87, folio 56v

Den heere eijsser versoekt, overmits de non comparitie van de innegedaagde bij edicte in persoon, het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, verstek van de exceptie declinatoir, met admissie van een tweede citatie van den gedaagde bij edicte in persoon, ende continuatie van admissie van apprehensie¹⁴², van des inneged[aagde]ns persoon, daar, ende waar des inneged[aagde]ns persoon sal wesen te bekomen. Actum 19 september 1726.

Welgebore mannen, overmits de non comparitie van den inneged[aagde] bij edicte in persoon, gesien de relatie van den bode, gehoord de uijtroepingen in openbare vierschare gedaan, verleenen het eerste default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den inneged[aagde] bij edicte in persoon van de exceptie declinatoir, admitteren den heer eijsser, tot het laten doen van een tweede citatie, bij edicte in persoon, ende continueren de admissie van den heer eijsser, omme den inneged[aagde] bij edicte in persoon te mogen apprehenderen, daar ende waar, hij sal wesen te bekomen. Actum 19 september 1726.

Den heer eijsser versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, het tweede default, ende voor 't proffijit van dien, verstek van alle exceptien dilatoir, met admissie van te laten doen, een derde citatie van den gedaagde bij edicte in persoon, ende continuatie van admissie van apprehensie van des innegedaagdens persoon, daar ende waar des innegedaagdens persoon sal wesen te bekomen. Actum 3 octob[er] 1726.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, gesien de relatie van den bode, gehoord de uijtroepingen in openbaren vierschare gedaan, verleenen het tweede default, ende voor 't proffijit van dien, versteken den innegedaagde bij edicte in persoon, van alle exceptien dilatoir, admitteren den heer eij[sse]r omme te laten doen een derde citatie van den innegedaagde bij edicte in persoon ende continueren de admissie van den heer eij[sse]r omme den innegedaagde bij edicte in persoon te mogen apprehenderen, daar ende waar hij sal wesen te bekomen. Actum 3 oktob[er] 1726.

Regtdag gehouden tot Noordwijkerhout op donderdag den 19 septemb[er] 1726. Presenten den heer s[ubstituut] bailliu, ende alle de welgebore mannen, behalven Cornelis Adriaanse van der Saal, ende Adriaan Jacobse Vredenburg, dog is in plaatse van van der Saal sitting genome bij Symon Janse de Graaf.

Den heere van Zwieten, bailliu van Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, ratione officii eij[sse]r in cas crimineel

op ende jegens

Ko, in de wandeling genaamt **Oostindis Ko**, ofte hoe anders met name ofte toename mag sijn genaamt, hebbende een houw over 't hoofd, ende twee vingers verminkt, ende lange continuelijk loopen bedelen, maar nu voorvlugtig ofte latiterende¹⁴³ gedaagde bij edicte in persoon.

¹⁴² apprehensie: gevangenneming

¹⁴³ latiteren: zich schuilhouden

scan 87, folio 57

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den inneged[aagde] bij edicte in persoon, het derde default, ende voor 't proffijjt van dien verstek van alle exceptien peremptoir, met admissie om te mogen dienen van intendit¹⁴⁴, ende den innegedaagde bij edicte in persoon voor de vierde maal te laten citeren bij edicte in persoon ex super abuntanti. Actum 24 octob[er] 1726.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, verleenen het derde default, ende voor 't proffijjt van dien, versteken den innegedaagde in persoon van alle exceptien peremptoir, admitteren den heer eij[sse]r om te mogen dienen van intendit, alsmede om den innegedaagde bij edicte in persoon voor de vierde maal te laten citeren bij edicte in persoon ex super abundantanti. Actum 24 octob[er] 1726.

Den heer eij[sse]r versoekt overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon het vierde default, ende voor 't proffijjt van dien admissie om te mogen dienen van intendit. Actum 7 novemb[er] 1726.

Welgebore mannen overmits de non comparitie van den innegedaagde bij edicte in persoon, verleenen het vierde default, ende voor 't proffijjt van dien versteken den innegedaagde bij edicte in persoon van alle weren, ende defentien die hij in desen hadde kunnen doen, ende proponeren, admitteren, ende ordonneren, den heer eij[sse]r om te dienen van intendit. Actum 7 novemb[er] 1726.

Den heer eij[sser] dienende van intendit leijd over sijnen inventaris, met de stukken daar toe relatijf ende versoekt daar op regt. Actum 7 novemb[er] 1726.

Mr Gerard Bikker van Zwieten, heere van Zwieten, bailliu van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, eijsser van 's heeren wegen, in cas crimineel, beklaagt in openbare vierschare voor de edele agtbare heeren welgeborenen mannen van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, **Ko**, in de wandeling genaamt **Oostindische Ko**, of hoe hij anders, met name, ofte toename mag sijn genaamt, hebbende een houw over 't hoofd, ende de twee vingers verminkt, ende met eenen **Pieter Abrahamse Robijn**, in de wandeling genaamt **Lange Piet**, voor desen een schrobbelaar¹⁴⁵, sig laatst ook wel onthouden hebbende, ende sijn vrouw, ende kinderen wonende, in de Verwerstraat bij de Sijle Poort, in de gebuurte genaamt het Graafschap Blokhuisen, in de stad Leijden, wel vier a vijf jaren lang in de voorz[egde] bailliuage ende elders continuelijc loopen bedelen, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹⁴⁶, ende na drie onderscheidene dagvaardingen, om in persoon te compareren, mitsgaders een vierde ex super abundantanti, gebleven defailliant, hem aanseggende dat hij sig niet en heeft ontsien, op saterdag den 20 julij 1726 in de namiddag wesende seer beschonken, in geselschap, bij de voorn[oemde] **Pieter Abrahamse Robijn, Isaac Kal**, mede gewesen schrobbelaar, nu een stoelematter ende bedelaar, sig laatst ook wel onthouden hebbende in de Catalinesteeg, bij de Academie, aan de Vest, in een poort, ende een bedelaarster vervolg fo[lio] 58

¹⁴⁴ intendit: eis, strafvordering

¹⁴⁵ schrobbelaar: bediener van de schrobbemolen, onderdeel van de voorspinmachine voor het weven van lakenstof

¹⁴⁶ latiteren: zich schuilhouden

scan 88, folio 57v

Adriaan Jacobse de Goede

Geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, gehoort, het versoeck gedaan, van wegen den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, op, ende jegens **Adriaan Jacobse de Goede** vlasser in Lisse, voorz[egd] gesien, ende geexamineert de informatien bij sijn weled[el]e onder eede beleijd, op alles gelet dat had mogen bewegen, admitteren denselven heere bailliu, om den voorn[oemde] **Adriaan Jacobse de Goede** te mogen verdagen in persoon. Actum bij alle de welgebore mannen, behalven Adriaan Jacobse Vredenburg, op den 19 septemb[e]r 1726.

scan 88, folio 58

van fo[lio] 57

genaamt **Swarte Lijs**, tegens den voorn[oemde] **Lange Piet**, over het vleeselijk gebruiken ofte misbruiken, van de voorn[oemde] **Swarte Lijs**, in groote kwestie, ende gevegt was geraakt, ende des avonds omtrent 10 uren, hij innegedaagde onder schrikkelijk vloeken, hebbende geseijd, wat wil je doen Piet, neuk je mijn wijf, gij hebt soo wel een mes, als ik, ik sal u onder de voet steken, jou hond, ende de voorn[oemde] **Lange Piet**, na hem innegedaagde toegeschoten sijnde, ende sij met malkanderen vegtende, ende de voorn[oemde] **Lange Piet**, hem innegedaagde een klap hebbende gegeven, soodanig dat hij innegedaagde onder de voet was gevallen, ende aan het vroupersoon om hulp had geroepen, hij innegedaagde de voorn[oemde] **Lange Piet**, een steek had toegebracht, ende geseijd gij hebt het al weg, de wonde van welke steek bevonden was in de slinkersijde, tusschen de derde, en vierde ribbe, van onderen door de diaphragma¹⁴⁷, door, en door de maag, door welke opening het omentum¹⁴⁸, omtrent drie vingeren buiten de borst was gesakt, ende absolut doodelijk, soo ook de voorn[oemde] **Lange Piet**, terstond daar op was overleden. Ende alsoo den innegedaagde, daar door was geworden, een doodslager, ende violateur des menschelijken geslagts, ende na de goddelijke, ende beschreven regten, verbeurt had lijf en goet.

Soo concludeert den voorn[oemde] heer eijsser, dat den inneged[aagde] ende defaljant, voor 't proffijt van de verleende defaulten, sal werden versteken van de exceptien, declinatoire, dilatoire, ende peremptoire, mitsgaders alle defensien, en weren, die hij comparerende, hadde mogen doen, en proponeren, dat wijders den ged[aagde] ende defalliant ter sake voorz[egd] sal werden gebannen, uijt den lande van Holland, ende Westvriesland, soo wijd ende sijd de palen, derselver sig uijtstrekken, voor hondert jaren, en eenen dag, ende alle sijne goederen geconfisqueert, ten behoeve van de hooge overigheid, indien hij eenige heeft, ende dat bij infractie van desselfs bannissement, den inneged[aagde] sal werden gecondemneert, soo als men na de bevindinge van saken, sal oordeelen te behooren, ende versoekt den heer eijsser hem hier op regt te geworden.

¹⁴⁷ diaphragma: middenrif

¹⁴⁸ omentum: deel van het buikvlies

scan 89, folio 58v

Gesien bij geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, den criminelen eijs, ende conclusie, bij den weledelen heere Gerard Bikker van Zwieten, vrijheer van Zwieten, bailliu van de voorz[egde] dorpen, ende ambagten, gedaan, ende genomen, op, ende ten laste van **Ko**, in de wandeling genaamt **Oostindische Ko**, of hoe hij anders, met name, ofte toename mag sijn genaamt, hebbende een houw over 't hooft, ende de twee vingers verminkt, ende met eenen **Pieter Abrahamse Robijn**, in de wandeling genaamt **Langen Piet**, voor desen een schrobbe-laar, sig laatst ook wel onthouden hebbende, ende sijn vrouw ende kinderen, wonende in de Verwerstraat, bij de Sijle Poort, in de gebuurte genaamt het graafschap Blokhuisen, in de stad Leijden, tusschen de vijf, ende ses jaren lang in de voorz[egde] bailliuage, ende elders continuelijc loopen bedelen, maar nu voorvlugtig, ofte latiterende¹⁴⁹, met de verificatien van dien eijs, op alles gelet, dat had mogen bewegen, doende regt, uijt den name, ende van wegen de Edele Groot Mogende heeren Staten van Holland, ende Westvriesland, bannen den innegedaagde, ende defaillant uijt den lande van Holland, ende Westvriesland soo wijd, ende sijd de palen derselver sig uijtstrekken, voor hondert jaren ende eenen dag, confisqueren alle sijne goederen, ten behoeve van de hooge overigheijd, indien hij eenige heeft, ende dat bij infractie, ofte overtredinge van desselfs bannissement, den inneged[aagde] ende defaillant, sal werden gecondemneert, ende gestraft, soo als men na bevindinge van saken sal oordeelen te behooren, ende condemneren den inneged[aagde] ende defaillant, in de kosten, ende misen van justitie, tot haar e[delens] taxatie, ende moderatie. Aldus gedaan in 't regthuys tot Noortwijkerhout op den 19 december 1726 bij Jan Janse Oosterbaan, Jan Janse de Graaf, Herman Joosten van Diest, Sijmon Sijmonse Berkhout, Sijmon Janse de Graaf, Cornelis Janse Nobel, ende Joris Willemse.

---

¹⁴⁹ latiteren: zich schuilhouden

scan 89, folio 59

Meur, geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, absent Claas Sijverdse Erffort, ende Bruijn Arendse van der Bijl, ende ten selven dage in openbare vierschare gepronuncieert.

Wij ondergeschreven geswore welgebore mannen van Noortwijkerhout, Hillegom, Lisse, ende Voorhout, verklaren dat **Ko**, in de wandeling genaamt **Oostindische Ko**, op heden bij sententie geleijd ballingsland met confiscatie van alle sijne goederen, ende gecondemneert in de kosten, was een landlooper, ende onses wetens geene goederen altoos en hadde, sulks dat den heer bailliu van de voorz[egde] confiscatie, ofte ook van de kosten, niets en had ontfangen, waarom wij sijn weled[elen] dese acte van onvermogenheid mits desen verleenen. Actum 19 december 1726.

P.Jan de Graaff
Simon de Graaff

scan 90

Naamregister
van het tweede deel

A

Adriaan Coenen 33. 38. 40:v
Adriaan Jacobse de Goede 53.v 57:v
Antonetta Dirks Klinkenberg Eod:

B

Barbara Akersloot 53:v 54:v

C

Claas Janse van Westen 5v
Claas Gerritse van Velsen, 12.
Claas van Velsen, 12:v 13

D

Dirk Janse van de Heller folio 1.
Dirk Gerritse in 't Houtt 15.

E

F

Frans Willemse Kok 5
Frans Janse de Goede 19.

G

Gerrit Allerdse Burger 1:v 2v. 3
Gerrit Dirkse van der Laan, 16:v. 32:v
Gerrit Rijnandse Vredenburg 39

scan 91 linker pagina

H

Hendrik Janse van der Wilde 21:v
Huijg Hermense Brero 30.
Huijg Hermense voorn[oemd] 50:v 51

J

Jochem Dirkse Stellingwerve 3.
Joost Janse Koopman 7. 8:v
Jan Willemse Haasbroek 9.v 11.v
Jan Barte van der Heller 13:v . 17:v 41:v 45.
Jan Willemse Binkhorst 14.v
Jannetje Jans van der Wilde 26.
Jan van Campen 26:v 28.
Jacobus Maartens van 't Hoog 29.
Jan Jacobse Grootenhuijs 35.
Jonge Jan Jacobse Grootenhuijsen 36:v. 37. 48.
Jan van Heusden geboortig van Leijden 53.
Joris Corn. Langevelt 53:v

K

Ko, genaamt Oostindice Ko, 56:v 57. 58.v 59.

L

M

Maartie Claas de Glas, 12v
Maarte Clase van der Veld 23.

N

O

scan 91 rechter pagina

P

Pieter de Bok 20. 42:v 43:v

Pieter Dirkse van Steijn de oude 20:v 21. 41:v 44. 49:v.

Pieter Robijns neder geslagen lijk 55:v

U

Q

W

Willem Maartense 's Gravenmade 4.

R

Reijnard Vredenburg 24. 25.

Request om een gevangenhuijs 35:v

X

S

IJ

T

Trijn Gerritse 22:v 31:v 32. 34:v

Z

INDEX

Abrahamse		Brunt	
Pickaart	6	Gerrit Jansse	18
Abramse		Gerrit Jansz	14, 16
Piccaert	3	Burger	
Agerdijn		Gerrit Allardse	59, 61
Jan Stoffelse	68	Gerrit Allardz	62
Akersloot		Burgh, van der	
Barbara	145, 163, 164, 165	Pieter	31, 32
Arkenbout		Campen, van	
M.	52	Jan	109, 110, 112
Barnhoorn		Catrijn	
Cornelis Pieterse	140, 141, 142	Anna	5, 12
Bastiaense		Christoffels	
Lijsbet	5, 12	Ariaantje	68
Beereveld		Cocq	
Abraham	109	Christiaan	131, 132
Bekke		Coenen	
Jan	96, 100	Adriaan	122
Bereveld		Arij	132, 137
Abraham	110, 112	Cole	
Berner	140	Maria Pieters	88
Binkhorst		Cornelis	
Jan Willemse	84, 85	Wanbrugge	46, 48, 49, 50
Bok		Diest, van	
Pieter	100	Herman Joosten	101
Bok, de		Mathijs Joosten	104
Pieter	94, 96, 103, 117, 118, 140, 143	Mathijs Joostense	107
Boote		Dircxe	
Arnoldus	131, 132	Jochem	37, 39
Bos, van den		Dirk Jochemse	140, 141
Adriaan Hubertse	63, 64	Dirkse	
Joris	15	Jan	142
Pieter Adriaanse	63, 64	Femmelin	5, 12
Bosch, van den		Florisse	
Joris	16, 19	Sander	5
Boshuijsen		Florissen	
Huijbert Janse	75, 76	Sander	12
Bote		Franse	
Arnoldus	89, 90, 106	Willem	4
Botma		Fransse	
Jacob	53	Willem	9
Breeman		Gabriels	
Pieter	100	Jannetje	48, 49, 50
Brelofsbergen		Jannitje	46
Huijg Willemse	76	Geel	
Breman		Quirin Cornelisse	147
Pieter	100, 103, 147	Gerrits	
Brero		Trijn	101, 119, 120, 123, 124, 125
Huijg Harmense	114, 116	Gerritsz	
Huijg Hermanse	157, 158, 159	Jan	14
Bros		Glas	
Claas	80	Maartje Claas	81

Maartje Klaasdr.....	81	Isbrands	
Maria Claasdr.....	82	Hendrina	49
Goede, de		Jans	
Adriaan Jacobse	108, 147, 163, 164, 171	Anna	5, 11
Frans Janse.....	94, 103, 117, 141	Geertie	5, 12
Gerrit Janse	96, 100, 103, 117	Jannetie.....	4, 10
Graaf, de		Lena.....	5, 11
Joannes Sijmonse.....	103	Marij.....	4
Grootenhuijs		Marija	10
Jan Jacobse.....	126	Janse	
Groothuijsen		Dirck.....	14
Jan Jacobse.....	129, 130, 152, 153	Hendrik	4
Guldemon		Jansse	
Wouter	44	Bart.....	41, 42, 43
Haan		Dirck.....	18
Aaltje Gerrits.....	157	Hendrik	8
Haan, de		Jochem	4
C.	111	Joris	
Haasbergen		Jannetje	146
Gerrit Jorisse	69, 70, 71	Kal	
Haasbroek		Isaac.....	170
Jan Willem.....	75	Kats	
Jan Willemsen.....	74, 77, 79	Jacob Vranke	140
Hament, van		Jacob Vranken	142
Gerrit Hendrikse	147	Klap	
Heemskerck		Jan.....	74, 75, 77, 79
Engel Jacobsz.....	14, 18	Klinkenberg	
Heemskerk		Antonetta	164
Cornelis Cornelisse	158, 159	Antonetta Dirks.....	163, 164
Hubert	106	Kluft, van der	
Heller, van der		Eva Mees	85
Dirk Janse	58	Ko.....	168, 169, 170, 173
Jan Barte	83	Kok	
Jan Bartse.....	139, 146, 149	Frans Willemsen	66
Joris Barte	91, 92	Kome, van	
Heusden, van		Jan.....	52
Jan.....	162	Koopman	
Hoog, van 't		Joost Jacobse.....	71, 73
Jacobus Maartens	117	Joost Janse	69, 70
Jacobus Maartense	114, 116	Kroes	
Hoosbeek		Elisabet Jacobs.....	129, 152
Cornelis Jacobse	117	Elisabeth Jacobs.....	130
Horst, van der		Laan, van der	
Cornelis.....	104	Gerrit.....	107
Hout, in 't		Gerrit Dirkse.....	89, 104, 107
Dirk Gerritse	86	Lagerweij	
Tomas Gerritse.....	86	Jan.....	53
Hubertse		Lange Piet	167, 170, 172
Pieter.....	130	Langen Piet	173
Hugens		Langendam	
Aaltje.....	52	Pieter Sijmonse	141
IJsbrands		Langeveld	
Hendrina	46, 48, 50	Grietje Maartens	117
		Grietje Maartense	103

Langevelt		Reenen, van	
Grietje Maartens	67	J.J.	110
Joris Cornelisse	163, 164	Reijners	
Maarten Pieterse	148	Salwieres.....	12
Leewen, van		Reijnerts	
Pieter Hendrikse.....	86	Salwieres.....	5
Willem Hendrikse	86	Reks	
Lenardse		Cornelis Hendrikse	102
Engel	87	Rijn, van	
Loenen, van		Barend Volkertse	53, 55
N.	110	Robijn	
Nicolaas	91	Pieter.....	167
Maartense		Pieter Abrahamse.....	167, 170, 173
Adriaan	91, 92, 93	Roon, van	
Maertijn.....	12	Hendrik Leendertse.....	147
Margriet.....	5, 11	Leendert Hendrikse.....	146
Martijn.....	6	Rotterdam	
Meer, van der		Pieter.....	45
Willem Willemse	103	's Gravenmade	
Meij, van der		Jan Adriaanse.....	101
Catriena.....	80	Willem Maartense.....	63
Moerkerken		Samuel	70
Aaltje Hugens	130	Sare, van	
Molijn		Piet.....	144, 155
Gerrit.....	15, 19	Saren, van	
Mosselaar, van den		Piet.....	145
Hendrik Pieterse.....	26	Schulte	
Jacob Jansse	26	Christina	67
Mosselaer, van den		Hendrik	67
Hendrick Pietersse	22	Sijp, van	
Hendrik Pieterse.....	28	Dirk Clase	53, 55
Jacob Jansse	28	Slicher	
Jacob Jansz.....	22	H.	111
Pieter Jansse.....	25, 27	Slingeland	
Pieter Jansz	22	Isbrand Jacobse.....	53, 55
Ocketsse van Drijshor		Somber	
J.D.....	110	Gerrit.....	117
Onnoosel		Starkenbrug, van	
Cornelis Janse	147	Jacob	161
Oostindis Ko.....	169	Staveeren, van	
Oostindische Ko	168, 170, 173, 174	Catarina Pieters.....	103
Overgaaau		Steijn, van	
Cornelis Cornelisse	94, 141	Maria Dirks.....	100
Overgaauw		Pieter Dirkse	97, 98, 139, 144, 145, 155
Cornelis.....	117	Willem Engelse.....	106
Cornelis Cornelisse	103	Stel, van der	
Persijn		Willem Adriaan	102, 141
Cornelis.....	102, 141	Stellingwerf	
Pickaart		Dirk Jochemse	68, 83, 94
Hagerina.....	33, 34	Stellingwerfe	
Lijsbet	33, 34	Dirk Jochemse	67
Quarles		Stellingwerve	
P.	128	Dirk Jochemse	62

Swanenburg		Warmond	
Dirk Jacobse.....	145	Jan Corn.....	74
Swart, de		Jan Cornelisse.....	75, 77
Cornelis Gerritse.....	53	Wassenaar	
Swarte Lijs.....	172	Cornelis.....	130
Tubalkijn		Wesman	
J.A.....	111	Hendrik Janse.....	102
Veld, van der		Westen, van	
Maarten Clase.....	102	Claas Janse.....	67
Velsen, van		Westerhoven	
Claas.....	81, 82	Bastiaan Adriaans.....	119
Claas Gerritse.....	80	Bastiaan Adriaanse.....	101, 120, 124
Verbij		Wetteren, van	
Cornelis.....	103	Willem.....	160
Vis		Wever, de	
Cornelis.....	80	Piet.....	16
Vlaanderen		Pieter.....	20
Pieter Pieterse.....	101	Wilde, van der	
Vredenburg		Hendrik Janse.....	97, 99
Adriaan Jacobse.....	101	Jannetje Jans.....	108
Gerrit.....	132	Willems	
Gerrit Reijnderse.....	121	Dina.....	46, 48, 49, 50
Gerrit Reijnhartse.....	134	Pieckaart.....	36, 38
Gerrit Reijnierse.....	131	Willemse	
Reijnard.....	104, 106	Piccaert.....	3
Vreeburgh		Pieckaart.....	7
Cornelis Warboutse.....	45		